

5

Kayceetee

NOTE BOOK

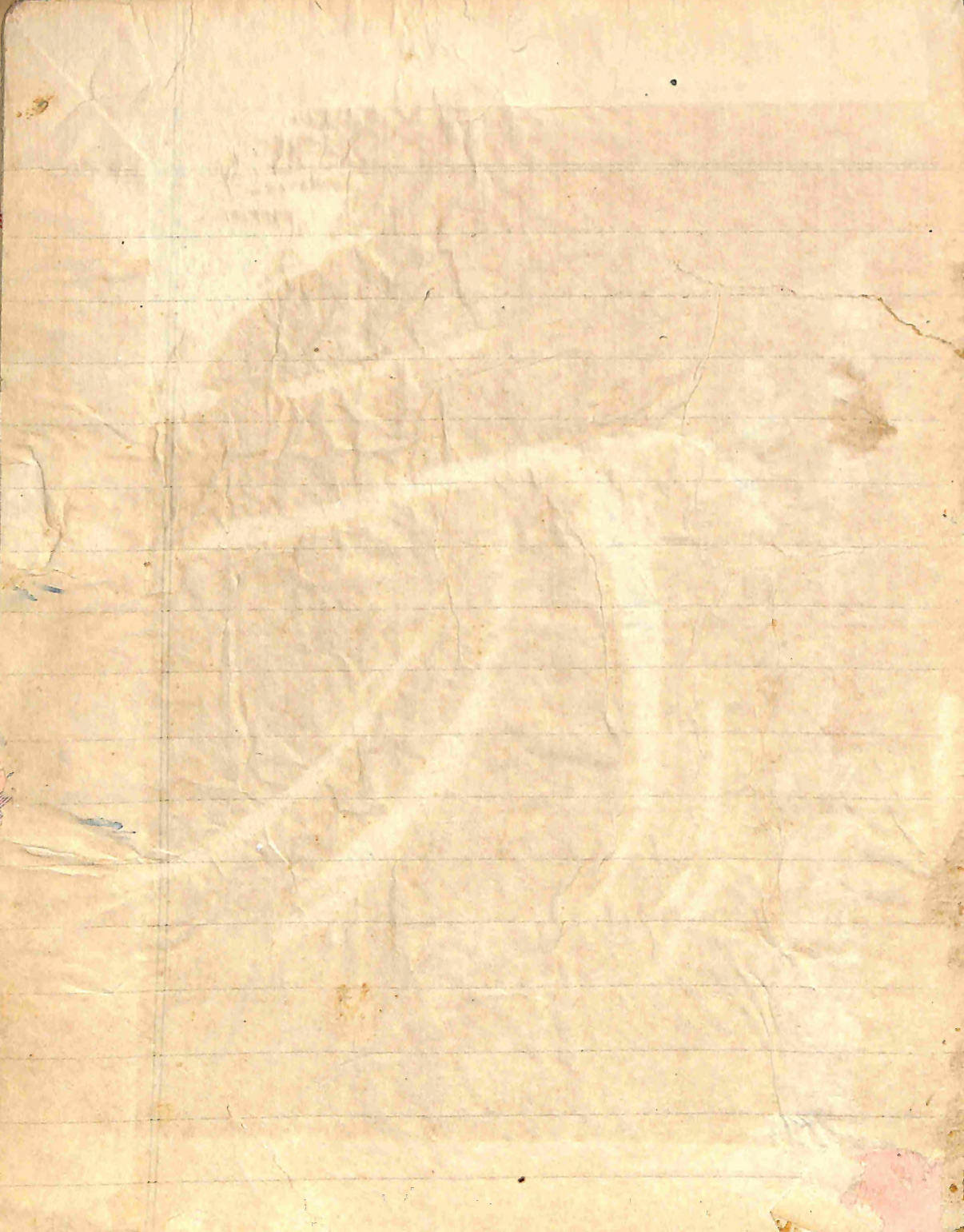

NAME _____

CLASS _____

SUBJECT _____

अथ
स्पन्दकारिकाः

16 Feb. 1967

from 1st page of Gorte 15. 122 page end

from 123 of page of Gorte to 141

see notes on (प्र पट्टिप्रातः
सर्व संदे

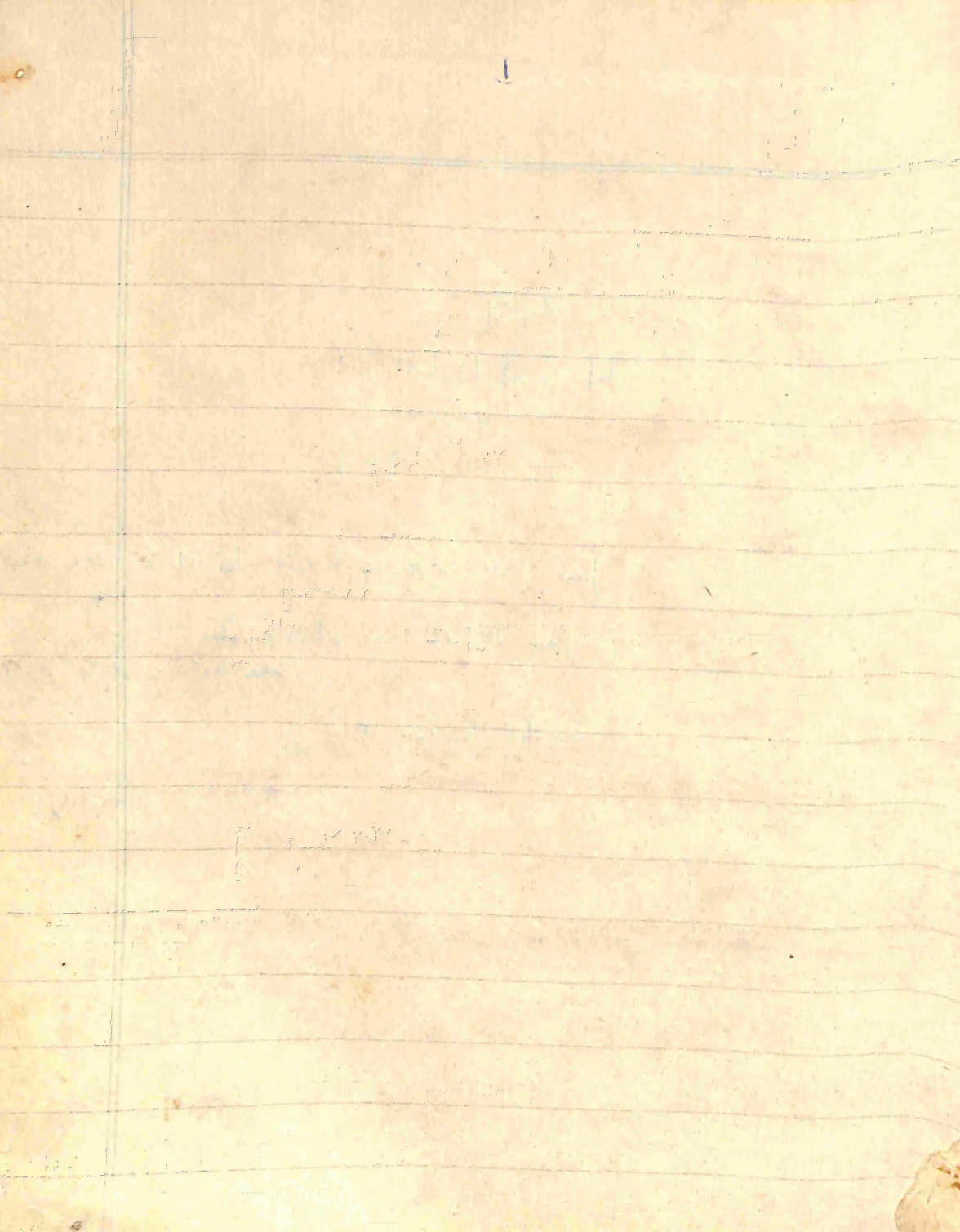
from 142 to 161 end

See

NDG 6/10/67
=

(साम्प्रतः पञ्चाङ्गिका).

प्रथमो निःस्पन्दः ।

दशादिकालाद्यैरकलितचिदालोकवपुषुः

सदा तादृक्स्वात्मनानुभवितृतयाविस्फुतियः ।

निजोधमः शाम्भोरनुपमचमत्कारसरसः

परं प्राक्तं तत्त्वं जगति जयति स्पन्द इति तत् ॥१॥

दशा = ۱۰ تا ۱۰۰ दिक्क = ۱۰ تا ۱۰۰ काल = ۱۰ تا ۱۰۰

आदि = ۱ تا ۱۰ ( )

अकलित = ۱ تا ۱۰ चिदालोक = ۱ تا ۱۰

वपुषुः = ۱ تا ۱۰ सदा = ۱ تا ۱۰

तादृक् = ۱ تا ۱۰ स्वात्मना = ۱ تا ۱۰

अनुभवितृतया = ۱ تا ۱۰ (در این فرسوسه)

विस्फुतियः = ۱ تا ۱۰ या = ۱ تا ۱۰

निज = ۱ تا ۱۰ धमि = ۱ تا ۱۰

शाम्भो = ۱ تا ۱۰

१५२
 अनुपम = ^{अद्वय} ^{अद्वय} चमत्कार = ^{अद्वय} ^{अद्वय}
 सरसः = ^{अद्वय} ^{अद्वय}
 १५३
 परे = ^{अद्वय} ^{अद्वय} शाक्ते
 तत्त्वं = ^{अद्वय} ^{अद्वय} (संस्कृत - संस्कृत)
 जगति = ^{अद्वय} ^{अद्वय} जयाति = ^{अद्वय} ^{अद्वय}
 १५४
 यत = ^{अद्वय} ^{अद्वय} स्पन्द = ^{अद्वय} ^{अद्वय}
 १५५
 तव = ^{अद्वय} ^{अद्वय}

तज्जैरदशितदिशः स्वयमाविशान्तः
 केचिल्लिसगीगहने विषमं भ्रमन्तु।
 तेनैव यत्पुनरमी हतवर्त्ममान्यान्
 प्राकाशयन्ति गमनाय महान्भ्रमोऽयम् ॥२॥

स्वयमेवाविशन्तः = ^{۶۱}کچھ _{ماتے ہوئے}   किंचित् = ^{۶۱}کچھ

وہ جس کی طرف سے
ماترہ ہو وہی اس کا
نقشہ ہے۔

نیرنگی گاہنے = کھانا پکانا
بیمار = بیمار

तेनैव = (६) यत = पुनर = ५
 पुनरी = ५ यतवत्तमम् = ५
 पुनरी = ५ यतवत्तमम् = ५

अन्यान् $\frac{1}{2}$ उच्यते प्राकारयन्ति = $\frac{1}{2}$ उच्यते

گامناہ = گامناہ

महान्ममोऽयम् = अङ्गिरस्य

नाना वादानिलौघाननवसरकृतान्योन्यसंघटयौरो -
 दूतानापादयद्भिः श्रवणाविदलनोद्दामदाब्दप्रबन्धान्।
 प्राप्ताविधिक्षोभ्यते यैर्विवरणारमसादुद्यदावर्तभीम -
 भ्रान्तिभ्रष्टागमाधिप्लवविधुस्मृतिस्तारितोऽधीर्जनैस्तैः॥३॥

وہی ہے جس نے اسے
میں سے

ان کی زبان سے
ان کی زبان سے

میں سے
میں سے

میں سے = میں سے = میں سے

میں سے
میں سے

میں سے = میں سے = میں سے

میں سے = میں سے = میں سے

میں سے = میں سے = میں سے

میں سے = میں سے = میں سے

میں سے = میں سے = میں سے

میں سے = میں سے = میں سے

میں سے = میں سے = میں سے

میں سے = میں سے = میں سے

میں سے = میں سے = میں سے

कश्चिद्विन्नरुचिविदेन्नपि परं तत्त्वं विपर्यस्यति

द्वेषध्वान्तविरुद्धबुदिरितरो जात्यैव चान्यो जडः।

इत्थं दुर्लभ एव सर्वहृदयग्राही गिरां संग्रहः

किंवेतेऽथ विवेकिनः कातिपये सन्त्यत्र पात्रे सताम्

॥४॥

केनापि ग्रथितां प्रसारणादिना केचिद्विद्विसूत्रीकृता-

मेकीकृत्य यथागमे विरचितां स्पन्दार्थसूत्रावलीम्।

इष्टानुग्रहप्राप्तिवज्राशिवथा विद्वेषु विद्वन्मनो -

भरिष्येषु निवेशयाम्यहमिमं कर्तुं कृतार्थं द्वयीम् ॥५॥

काश्चित = ४५ मित्रराज = ४५ (१) २ ४ ५ ६ ७ ८ ९ १० ११ १२ १३ १४ १५ १६ १७ १८ १९ २० २१ २२ २३ २४ २५ २६ २७ २८ २९ ३० ३१ ३२ ३३ ३४ ३५ ३६ ३७ ३८ ३९ ४० ४१ ४२ ४३ ४४ ४५ ४६ ४७ ४८ ४९ ५० ५१ ५२ ५३ ५४ ५५ ५६ ५७ ५८ ५९ ६० ६१ ६२ ६३ ६४ ६५ ६६ ६७ ६८ ६९ ७० ७१ ७२ ७३ ७४ ७५ ७६ ७७ ७८ ७९ ८० ८१ ८२ ८३ ८४ ८५ ८६ ८७ ८८ ८९ ९० ९१ ९२ ९३ ९४ ९५ ९६ ९७ ९८ ९९ १००

[بروت کو جاننے کی سعی] جانی بھی ہو پیر تو ہے ک
[صی بید کی سعی -] جانی بھی ہو پیر تو ہے ک

{ حق پرستی سے }
 { اس کے لئے } شک میں نہ آئے۔
 { وہ }

اسی سے مراد ہے
 جو ان کے لئے ہے
 اسی سے مراد ہے
 جو ان کے لئے ہے

विश्वबुद्धि = रस अर्थात् बुद्धि = चित्तशक्ति

$\frac{m}{n} \times \frac{p}{q} = \frac{m \times p}{n \times q}$

کیمیائے بریں الک = مشعلی ہے = دلیہ (وسطی) الک = ۳۲

सर्वेष्टरयग्राही

گیرا سگرہ: سنہ ۱۵۶۵ء

(۳) سگدہ و بیوی کا سب پر دلوں میں کسی سے کٹاؤ نہ ہوتا تھا)

किंचित् किं इत्थं = 5 मध्य = 25

विवेकिनः ॐ ॐ ॐ कतिपय = २३ सन्ति = १००

पत्र = ५५ पत्रे सताम = ५५

(کچھ وقت میں بائیں جانب سے آگے کی طرف ہلے گا)

कैनापि (असंख्य) ग्राथितां = बान्धु

प्रसारणाधिया = प्रसारण

केचित् = (कालेन) कालेन

द्विसूत्रीकृतानि = द्विसूत्रीकृत

एकीकृत्य = एकिकृत

विरचितां = विरचित

इष्टान् = इष्ट

वज्राप्रख्या = वज्राप्रख्या

विद्वन्मनो = विद्वन्मनो

विवेचयाम् = विवेचयाम्

यमा = यमा

कृतं = कृतं

(संस्कृत) संस्कृत

सूदीम = सूदीम

3/

यस्योन्मेषनिमेषाभ्यां जगतः प्रलयोदयो ।
ते प्राक्तिचक्रविभवप्रभवं प्रांकरं स्तुमः ॥१॥

यस्य = اَمْسُ يَمْسُ - उन्मेषनिमेषाभ्यां
जगतः = اَلْجَمْعُ - प्रलयोदयो = اَلْجَمْعُ
ते प्राक्तिचक्रविभवप्रभवं प्रांकरं स्तुमः
प्रांकरं = اَلْجَمْعُ - प्रभवं = اَلْجَمْعُ
स्तुमः = اَلْجَمْعُ

'ते प्रांकरं' → अथसः कतिरं = اَلْجَمْعُ

'स्तुमः' → प्रप्रांसाम = اَلْجَمْعُ

ते कं "यस्योन्मेष-निमेषाभ्यां"
= اَلْجَمْعُ

→ प्राक्तिप्रसर
प्रलयाभ्यां
(प्राक्तिप्रसर) = اَلْجَمْعُ

4

कथं = ۱۰۰
इति विचार्यमः = ۱۰۰

प्राक्क = ۱۰० तावत् = ۱۰० नित्यम् = ۱۰०

अन्याभि चरद् = ۱۰० एक एव = ۱۰०

पदार्थः = ۱۰०
परमाथिसन = ۱۰०

इति प्रकरास्य अस्य तात्पर्यं

तथा निवीहात् = ۱۰०

तस्य = ۱۰० परस्परविशुद्धी = ۱॰

प्रानित्यौ (32) = ۱۰०

निमेषोन्मेषात्मकौ = ۱॰
(۱۰॰)

4

अवस्थाविशेषो = یہ وہ اوصاف

संबन्धत्वेन

= یہ سمझने والے

कथं प्रतिपादितो

कितने सूत्रوں کے

[शब्दों के लिये ऐसी ही अवस्था है जो कि प्रत्येक अवस्था में होती है]

यह तीन ४ स ५ ६ ७ ८ ९ १० ११ १२ १३ १४ १५ १६ १७ १८ १९ २० २१ २२ २३ २४ २५ २६ २७ २८ २९ ३० ३१ ३२ ३३ ३४ ३५ ३६ ३७ ३८ ३९ ४० ४१ ४२ ४३ ४४ ४५ ४६ ४७ ४८ ४९ ५० ५१ ५२ ५३ ५४ ५५ ५६ ५७ ५८ ५९ ६० ६१ ६२ ६३ ६४ ६५ ६६ ६७ ६८ ६९ ७० ७१ ७२ ७३ ७४ ७५ ७६ ७७ ७८ ७९ ८० ८१ ८२ ८३ ८४ ८५ ८६ ८७ ८८ ८९ ९० ९१ ९२ ९३ ९४ ९५ ९६ ९७ ९८ ९९ १००

[संज्ञा २]

वा

कृत् प्रथया = कृत् प्रथमा

हि = हि

प्रथया = प्रथमा
[यह सूत्र १०० १०१ १०२ १०३ १०४ १०५ १०६ १०७ १०८ १०९ ११० १११ ११२ ११३ ११४ ११५ ११६ ११७ ११८ ११९ १२० १२१ १२२ १२३ १२४ १२५ १२६ १२७ १२८ १२९ १३० १३१ १३२ १३३ १३४ १३५ १३६ १३७ १३८ १३९ १४० १४१ १४२ १४३ १४४ १४५ १४६ १४७ १४८ १४९ १५० १५१ १५२ १५३ १५४ १५५ १५६ १५७ १५८ १५९ १६० १६१ १६२ १६३ १६४ १६५ १६६ १६७ १६८ १६९ १७० १७१ १७२ १७३ १७४ १७५ १७६ १७७ १७८ १७९ १८० १८१ १८२ १८३ १८४ १८५ १८६ १८७ १८८ १८९ १९० १९१ १९२ १९३ १९४ १९५ १९६ १९७ १९८ १९९ २००]

प्रथमा इति निमित्तं

इति

एव च

नित्यं

नित्यं भगवति

अनुपपन्नम् = अनुपपन्नम्

[अनुपपन्नम्] = अनुपपन्नम्

4/

तत कथंमुक्ते किर दे के के के के के
 'यस्योन्मेषनिमेषा म्याम' इति
 کہ اس کے ان کے جس سے ہی وہ ہے
 अत्र उच्यते اس پر اس پر کیا ہے

उन्मेष-निमेष शब्दाभ्यां = ان دو شब्दوں سے
 तत उपचारितवृत्तिम्याम = तत (उपचारित) -
 इच्छामात्रमेकं = एक ही इच्छा मात्र
 प्रातेपाद्यते ان سے تو शरीर ही प्राप्त होता है
 से - یہ (अप) ही (अप) मात्र (अप) ही (अप) मात्र
 शरीर ही प्राप्त होता है -

(शरीर)
 स च = तस्य अस शरीर

नित्यो 'द्वय' = 'नित्य' = 'धर्म'

(शरीर) (शरीर) = (शरीर) = (शरीर)

तस्त = अस शरीर उन्मेष-निमेष शब्दवाचक
 = अस शरीर च

5

द्वित्वं च = (असंख्यं) = उपचारात्
 = (असंख्यं) = उपचारात्

यतो = जगत्सु परमेश्वरमाया

प्राप्ति = प्रसूति

उद्भाविताकाय = कार्यरूपत्वात्
 (प्रसूति)

प्रसूति

प्रानित्यस्य = (प्रसूति)

प्रलयोदय संभवे सीता = (प्रसूति)

निमेष-उन्मेषो वस्तुतः संभवतः।
 (प्रसूति)

सीता

तौ = ईश्वरदृष्टमान्
 च = (प्रसूति)

इति उदयात्मका = (प्रसूति)

उन्मेषहेतुत्वात् = (प्रसूति)

सीता

ईश्वरदृष्टैव = (प्रसूति)

उन्मेषप्रवदेन = (प्रसूति)

5/

پہلے ہی کہیں سے کہیں سے ہو رہا ہے
 پر لیا تم کا نیمہ ص =
 ہتھوڑا تو - نیمہ ص =
 پراگھن چ
 اسی ہے (اسی ہی اس وقت)
 اسی ہے (اسی ہی اس وقت)
 اسی ہے (اسی ہی اس وقت)

یہاں چ = ۱۸۰۰ م ۱۸۰۰ م ۱۸۰۰ م
 ۱۸۰۰ م ۱۸۰۰ م ۱۸۰۰ م

دھرم = ۱۸۰۰ م ۱۸۰۰ م ۱۸۰۰ م
 سا چ = ۱۸۰۰ م ۱۸۰۰ م ۱۸۰۰ م
 پراگھن چ = ۱۸۰۰ م ۱۸۰۰ م ۱۸۰۰ م

تد پراگھن چ = ۱۸۰۰ م ۱۸۰۰ م ۱۸۰۰ م
 پراگھن چ = ۱۸۰۰ م ۱۸۰۰ م ۱۸۰۰ م

پراگھن چ = ۱۸۰۰ م ۱۸۰۰ م ۱۸۰۰ م
 لکھنا سیدھے لکھنا = ۱۸۰۰ م ۱۸۰۰ م ۱۸۰۰ م

سا چ = ۱۸۰۰ م ۱۸۰۰ م ۱۸۰۰ م
 دیکھنا سیدھے لکھنا = ۱۸۰۰ م ۱۸۰۰ م ۱۸۰۰ م

इत्यत्रा = वक्ष्यमाणान्याथै
सांसारिक = पुरुष
प्रसिद्ध इच्छा = सादृशात्
तद्वत्सवगम = उपायतया
इच्छाशब्देन = यथैष्यते
यथा हि = पुरुषस्य

इच्छावस्थायाम् = इच्छामाराः
स्वरूपव्यातिरेकैरेव =

मन्त्राणां
मन्त्राणां
मन्त्राणां

अस्मिन्निष्ठे =
तथा = भगवतः प्राक्तो

अनन्त = अक्षय्यमात्रं =
(अक्षय्यमात्रं)

विशेषचित्रे =
जगत् =
मनागपि =
अनुपजात =

6

इति तथा ईश्वर प्रत्यभिज्ञायाम्

"या चैषा प्रतिभा तत्तत्पदार्थक्रमरूपिता।
अक्रमानन्तचिदरूपः प्रमाता समहेक्षरः॥"

या च = 3 येषा =

तत्तत्पदार्थक्रम रूपिता =

अ. =

अक्रमानन्त चिदरूपः प्रमाता

समहेक्षरः =

इति - इत्थम् स्वस्यां स्वयमेव प्रोक्ते

इच्छा - ज्ञान - क्रिया

व्यपदेशः =

6. "पशमूतरसापदिः" {
تورسات و امات
فیه و فیه و فیه و فیه
}

इत्यादि = श्लोक = شوک

व्याख्यान = و نا کما سراسر

प्रतिपादयिष्यते = توضیح مقدم

सा = اس स्वे लक्षणा = اتنے کتنے

पारमेश्वरी शक्ति = اس پروردگار

स्वलीलोच्चास्ति = اسی کی ذکر 3

= اتنے کتنے 3

जगता = مکتب तत = 23

प्रवक्ष्याम्य = (مقدم) توضیح

हेतुत्वात् = 3 3 3 3 3

द्वित्वेनापि च = اس उपचरिता

(23 3 3 3 3) = (مقدم) توضیح

तेन = اس इदम = 3 सूत्र 3

प्रथम श्लोक = 3 3 3 3 3

पूर्व सूची

penal
22/2

6

(ان اے نوک و طوطے)
तात्पर्यम् = یہی اس کا مطلب ہے

यस्य = (اس کے) इच्छामात्रिन = (इच्छा मात्र)

जगतः = (जगत् का)

प्रलयोदयो = (प्रलय और उदय)

प्रामाण्य

स्तुमः = (स्तुति)

तत् च = ०९ यथा संख्यम् = (कर्म)

पत्र = ७५ मुख्य वाच्यता = (प्रधान वाच्यता)

अस्य अक्षर

न = २ अपक्षशीयम् = (अपक्षशीय)

(अपक्षशीय) [अपक्षशीय] (अपक्षशीय)

उन्मेषरा उदयो = (उन्मेषरा उदय)

निमेषरा प्रलयः = (निमेषरा प्रलय)

न अपक्षशीयम् - (अपक्षशीय)

7

اسرارہ سنہا
- یں

इति तु = ५३ प्रथी संख्या = ५३
समवेति (बैबात)

एव च = ५३ इच्छामात्रम् = ५३
उन्मेषनिमेषौ (ये अन्तः प्रवृत्ति)

इति = ५३ तावत् = ५३ तात्पर्य = ५३
प्रतिपादयितुं (संख्या)

वृत्तिकृता = ५३ महकल्लुटेन
लक्ष्यते

व्याख्यातम् = ५३

संकल्पमात्रेण (ये अन्तः प्रवृत्ति)

इति = ५३ यतु = ५३

यथा संख्य = ५३ समर्थन = ५३

पुनरोधात् = ५३

2
کرمی = کرنا یعنی → کیا فاعلی = کرنا
انمیش = انمیش = انمیش = انمیش
پاتیسندھارا = پاتیسندھارا = پاتیسندھارا = پاتیسندھارا
سروپکاس = سروپکاس = سروپکاس = سروپکاس
جगत = جगत = جगत = جगत
प्रलयो विनाश = प्रलयो विनाश = प्रलयो विनाश = प्रलयो विनाश
= कर्म = कर्म = कर्म = कर्म
(कर्म)

निमेष → निमेष = निमेष = निमेष = निमेष
प्रसूतक्रियाप्रकृतित्वात् → प्रसूतक्रियाप्रकृतित्वात् → प्रसूतक्रियाप्रकृतित्वात् → प्रसूतक्रियाप्रकृतित्वात्
प्रसूतक्रियाप्रकृतित्वात् (प्रसूतक्रियाप्रकृतित्वात्)

स्वरूप संकोच = स्वरूप संकोच = स्वरूप संकोच = स्वरूप संकोच
रूपे = रूपे = रूपे = रूपे
जगतः उदय = जगतः उदय = जगतः उदय = जगतः उदय
शिव = शिव = शिव = शिव

व्याचक्षाणाः = व्याचक्षाणाः = व्याचक्षाणाः = व्याचक्षाणाः
पारमार्थिको = पारमार्थिको = पारमार्थिको = पारमार्थिको
अन्विष्य = अन्विष्य = अन्विष्य = अन्विष्य
अन्विष्य = अन्विष्य = अन्विष्य = अन्विष्य

7

رکھ پر شکرہ سو کا دس سے لوگس لکھس

کلین کرنے سے پاک ہوگا۔
 تہ تہ = ۵۰ کا لپٹانیک سے
 (۱۰۰۰ سے ۱۰۰۰) - یہ صرف اسکا کھانا پائے ہی ہے۔

مبلغ ۱۰۰ روپے - ۱۰۰ روپے

तथा = $\frac{20}{100}$ रुपय नस्य = ३ रुपय

= کلرے میں = (جو بھی فرق ہے ماننے میں)

नन = २००० नित्य = २०००

[illegible]

7

एक स्वभावश्च = ایک ہی نوعیت کا جوہر
= جوہر کا اس کا جوہر

भगवतः = भगवान् की दृष्टि से
(اس کی طرف سے)

तादृमेव = प्रतिपादित = तद्वत्
= (اس کی طرح)

(अस्य दृष्टि से) (संज्ञा)

तथो = भेदात् = तथैव

उपमात् = अत्र ही रूप में

ततः = अतः = अतः

ततः = अतः

दृष्टिनां = चकर्मिणः = (अस्य दृष्टि से) = तद्वत्

अत्र = अत्र = अत्र

४

ननु = ننؤ इदमेव = هه तत् = وہ

निरतिशयम् = البر والار सेषियम् = سہیہ

اس

ईश्वरस्य = البر इह = هہ

विवक्षितं = مختار }
 کی

यतः = سہ सर्वत्र = ہر جہہ

‘सहस्रं’ = ہزار इति = ای

स्वरूप परामर्श = مذہب अव्याभिवाचे = بی
 मात्र فانہ نہ کہنے والی

निश्चयः = مقرر

विजृम्भगरः = مغرور विचित्र अवभास = غریب

स्वीकृतं = قبول مستحسن مستحسن مستحسن

त्रैलोक्या = ساری مکمل مکمل
 त्रैलोक्यम् = ساری مکمل مکمل

८

इदम् = ۱۰ उल्लिखति = ۱۰

इत्थम् उल्लिख्यमानमपि = ۱۰

एतत् = ۱۰ परमाधितः = ۱०

परामृश्यमानं = ۱० तत्समावातः = १०

मनागपि = १०

१०

न भिद्यते = १०

यथा उक्तम् = १०

“ परमेश्वरता जयत्यापूर्वा - तव सेवेषा यदीष्टितव्येषा
 अपरापि तथैव ते यथेदं - जगदाभाति यथा तथा न
 भाति ॥ ”

४ जयत्य = (२) हाफ = प्रियं रागाद = जयत्य
 वृत्ति जयत्य =

अपवी = जो अपवी = तव = तव
 सैव ईश = यत = यत

इति तव्यशून्या = प्रपरापि =
 (२) वृत्ति (२) वृत्ति =

तद्येव = ते = यथा
 यथा = यथा =

तथा = न भाति = न भाति =
 (२) वृत्ति (२) वृत्ति =

इति। प्रत्यक्षापि =

लिखते जगत्त्रितयचित्रमद्भुत।
 प्रतिभापरिस्फुरितप्रोसि ते नमः।
 सुसितैकसूक्ष्मानिज प्राक्कि वार्तिका -
 राचितावभासदात शोभि प्रोभवे ॥

नयि मां लोचनं
 लोचनं मे लोचनं
 लोचनं मे लोचनं

हृदयं मे लोचनं
 लोचनं मे लोचनं
 लोचनं मे लोचनं

8

लिखते = लिखते जगत्त्रियचित्रम् =

मङ्गल = मङ्गल प्रातिमा = (मङ्गल मङ्गल)
कल्पे मङ्गल

पौरस्फुरित = पौरस्फुरित प्राति = पौरस्फुरित

ते = नमः = नमः सुख = सुख सिते = सिते
सक = सक

एक = एक सुखम = सुखम निजप्रति = निजप्रति

वार्तिका = वार्तिका सचिव = सचिव

प्रवभास = प्रवभास शत = शत

प्रोभि = प्रोभि प्रोभि = प्रोभि

शित = शित सतच = सतच संविधं = संविधं

प्राकरमेश्वर = प्राकरमेश्वर तत् अनुगच्छ = अनुगच्छ

ग्रहस्त = ग्रहस्त समस्त = समस्त

मायात्म = मायात्म तत् = तत्

मोक्षमार्ग = मोक्षमार्ग

8
9

अप्रकाशित = प्रकाशित
स्वसंवेद्यमेव = स्वसंवेद्यमेव
महात्मानस्य = महात्मानस्य

ईश्वरप्राप्तिपातप्रबोधितात् = ईश्वरप्राप्तिपातप्रबोधितात्

सम्यक् = सम्यक्
उपनत = उपनत

उपदेशकमेव = उपदेशकमेव
सम्यस्यता = सम्यस्यता

प्रत्यसायत्र = प्रत्यसायत्र
स्वानुभवम् = स्वानुभवम्

अप्रबुद्धाः = अप्रबुद्धाः
पुनः = पुनः
अनुपदेशया = अनुपदेशया
एव इति = एव इति

एतद्वत् = एतद्वत्
इह = इह
परस्तात = परस्तात

प्रातिपादयिष्य = प्रातिपादयिष्य
तत् = तत्
स्थिते = स्थिते
स्थिते = स्थिते

या = 3. सुमा = 3. 4. 3. 3.

9

परमाद्युत = $\frac{1}{2}$ मायाशक्ति = $\frac{1}{2}$
-वशात्

चिद-साचित = $\frac{1}{2}$ मतेन =
द्विविधा अपि = $\frac{1}{2}$

प्रतान्तरमेदात् = $\frac{1}{2}$ - multiplication

अपयन्ता = $\frac{1}{2}$ भावव्यक्तयः
क्यापल की क्यापल (क्यापल) = $\frac{1}{2}$

सा = 0 . परमेश्वरस्य = $\frac{1}{2}$

स्वरूपात् = $\frac{1}{2}$ अभिज्ञा = $\frac{1}{2}$

शक्तिरै (इष्ट) सकैव = $\frac{1}{2}$ (03)

तात्त्विकी = $\frac{1}{2}$ इदम इति = $\frac{1}{2}$

परामर्श = $\frac{1}{2}$ भेदमात्र = $\frac{1}{2}$

जन्मना = $\frac{1}{2}$ तु = $\frac{1}{2}$

नामा नाम रूप = $\frac{1}{2}$ विभक्त

भावभेद = $\frac{1}{2}$ प्रवभासमा

सात = $\frac{1}{2}$

9

استی س اسباب
بواسطه مکر

बहुत्वेन = بहुत्व व्यपदिष्टा = व्यपदिष्ट
 "प्राक्तीनां चक्रम्" = $\text{प्राक्तीनां चक्रम्}$ शीत = शीत
 प्रातिपदिकेन च = प्रातिपदिकेन च भवन् भावव्याप्तिनां
 व्यपदिष्टा = व्यपदिष्टा
 परमेश्वरात् = परमेश्वरात् प्राक्तीमते = प्राक्तीमते
 भदाभाव = भदाभाव प्रतिपादित = प्रतिपादित
 प्रयोजनम् = प्रयोजनम्
 ताभिरेव = ताभिरेव तस्य = तस्य यद्ये
 विभव = विभव प्रीलत्वान् = प्रीलत्वान्
 (विभव) = (विभव)
 (विभव) = (विभव)

استی س اسباب
بواسطه مکر

"शक्तिश्च प्राक्तीमांश्चैव पदार्थद्वयमुच्यते।
 शक्तयोऽस्य जगत्कृत्स्नं प्राक्तीमांश्च महेश्वरः
 ॥"

اس سے کہ کوئی چیز کسی طریقہ کوئی جہت سے نہیں رہتا ہے۔

10

स्वे च ॥ स्वशक्तिभूतस्य

अस्य विभवस्य ॥ अस्य विभवस्य ॥ अस्य = २०

"प्रभवः" = उत्पात्ति = कारण

न तु = २० स्वरूप = वितरितस्य =

पश्यतः = कुलक्षित = लक्षणा = मनः

अतश्च = 'यस्य' =

इत्यादिना ॥ प्रथमश्लोकपूर्वधने

शंकरस्य = जगत्कारण =

प्रतिपादितेऽपि = शाक्तिचक्रात्मक

स्वेच्छा =

भूत जगत्

प्रभवत्व = लक्षणा =

10/

विज्ञानं विज्ञेयं = प्रत्यायनपरमं =

इदम् = इति
तम् = इति = इति

श्लोकापराधेन = विदोषां

न = पुनरुक्तम् =

सतदेव = वृत्तिकृता =

व्याख्यातम् =

विज्ञानं देहात्मकस्य प्राक्चक्रैर्धरीत्य
उत्पत्तिहेतुत्वम्

विज्ञान = देहात्मकस्य =

प्राक्चक्रैर्धरीत्य = उत्पत्तिहेतुत्वम्

(इति इति) =

इत्यादिना = "विज्ञानदेहो"

विष्णुसंविन्मात्रमूर्तिः =

महेश्वरः =

"प्रात्मा" = स्वभावो

कथं = शक्तिचक्रात्मनः

"ऐश्वर्यस्य" =

इति हि = त =

तस्य = अथ = माभिमता =

किं च = यद्यपि =

स्वविधा धर्मः =

(सर्वत्र)

अव्याभिचारः =

10

म = ०५ परमेश्वरः = ०५ व्याख्यास्थमान

अथर्व = ०५ अथर्व

शंकराक्षरेण = ०५ इति = ०५

प्रतिपादितः = ०५

॥ स = ०५ च. ०५ आप्तमेव = ०५ (०५)

न अन्यः = ०५

इति = ०५

यतः ततः पूर्वः

उपलक्षितः = ०५ वाक्य = ०५

उपनिबन्धः = ०५ सूचयति

यतः = ०५ श्लोक पञ्चाशतः

प्रपञ्चितः पञ्चाशतः प्रकरणाश्च

॥

प्रथिलोचन = $\frac{\text{अप्रतिष्ठित}}{\text{अप्रतिष्ठित}}$ तस्यैव $\frac{\text{अप्रतिष्ठित}}{\text{अप्रतिष्ठित}}$
प्रोक्त = $\frac{\text{अप्रतिष्ठित}}{\text{अप्रतिष्ठित}}$ विशेषण $\frac{\text{अप्रतिष्ठित}}{\text{अप्रतिष्ठित}}$
अव्याभिचारः = $\frac{\text{अप्रतिष्ठित}}{\text{अप्रतिष्ठित}}$ पयवस्याति $\frac{\text{अप्रतिष्ठित}}{\text{अप्रतिष्ठित}}$
सतदेव वृत्तिकृता = $\frac{\text{अप्रतिष्ठित}}{\text{अप्रतिष्ठित}}$
दाशितम् ॥ $\frac{\text{अप्रतिष्ठित}}{\text{अप्रतिष्ठित}}$

"अनेन स्वस्वभावस्यैव शिवात्मकस्य"

अनेन = $\frac{\text{अप्रतिष्ठित}}{\text{अप्रतिष्ठित}}$ स्वस्वभाव $\frac{\text{अप्रतिष्ठित}}{\text{अप्रतिष्ठित}}$ शिवात्मकस्य $\frac{\text{अप्रतिष्ठित}}{\text{अप्रतिष्ठित}}$
इति = $\frac{\text{अप्रतिष्ठित}}{\text{अप्रतिष्ठित}}$ व्याचक्षाणेन $\frac{\text{अप्रतिष्ठित}}{\text{अप्रतिष्ठित}}$
"स्वस्य" = $\frac{\text{अप्रतिष्ठित}}{\text{अप्रतिष्ठित}}$ आत्मनः = $\frac{\text{अप्रतिष्ठित}}{\text{अप्रतिष्ठित}}$
"स्व" = $\frac{\text{अप्रतिष्ठित}}{\text{अप्रतिष्ठित}}$ आत्मीयो = $\frac{\text{अप्रतिष्ठित}}{\text{अप्रतिष्ठित}}$ मस्वरय = $\frac{\text{अप्रतिष्ठित}}{\text{अप्रतिष्ठित}}$
"भाषः" = $\frac{\text{अप्रतिष्ठित}}{\text{अप्रतिष्ठित}}$

इति हि तस्य = $\frac{\text{अप्रतिष्ठित}}{\text{अप्रतिष्ठित}}$ तस्य = $\frac{\text{अप्रतिष्ठित}}{\text{अप्रतिष्ठित}}$ विगद = $\frac{\text{अप्रतिष्ठित}}{\text{अप्रतिष्ठित}}$
आभिप्रेत = $\frac{\text{अप्रतिष्ठित}}{\text{अप्रतिष्ठित}}$ - $\frac{\text{अप्रतिष्ठित}}{\text{अप्रतिष्ठित}}$

॥ तत् = ॐ अस्य = ॐ साधु श्लोकस्य
 अयं तात्पर्यार्थः = ॐ साधु श्लोकस्य
 प्रकरणा = ॐ निर्वीक्षा वस्तु प्रतिज्ञा
 बन्धरूपः = ॐ साधु श्लोकस्य
 परमेश्वरः = ॐ साधु श्लोकस्य
 जगतः प्रलय = ॐ साधु श्लोकस्य
 लब्ध उद्योग = ॐ साधु श्लोकस्य
 तत प्राप्ति = ॐ साधु श्लोकस्य
 एकैव = ॐ साधु श्लोकस्य
 नानात्वेन = ॐ साधु श्लोकस्य
 अर्थद्वयम् = ॐ साधु श्लोकस्य
 विस्तारार्थ = ॐ साधु श्लोकस्य
 उपपत्त्य = ॐ साधु श्लोकस्य
 क्रमेण = ॐ साधु श्लोकस्य

h

तथा च $\frac{20}{100}$ प्रथमतः स्व = $\frac{10}{100}$

मायावशात् $\frac{10}{100}$ स्वरूप प्रत्यमशीस्व =

$\frac{20}{100}$

अनुवासात् $\frac{10}{100}$ वेदात् $\frac{10}{100}$

द्विहारे $\frac{10}{100}$ व्यतिरेकेण = $\frac{10}{100}$

प्रातिभासमान $\frac{10}{100}$ आत्मनो = $\frac{10}{100}$

व्यतिरेकः = $\frac{10}{100}$ प्रदर्शयते = $\frac{10}{100}$

ततो = $\frac{10}{100}$ वेदस्येन = $\frac{10}{100}$ जगतो = $\frac{10}{100}$

वेदकात् $\frac{10}{100}$ उपलब्धतमत्तिव

$\frac{10}{100}$ स्वभावात्

प्राप्तिभावेन $\frac{10}{100}$ अव्यतिरिक्तत्वात्

इति = $\frac{10}{100}$ मास्मिन्नव $\frac{10}{100}$

उपपत्त्युपलब्धी

$\frac{10}{100}$

$\frac{10}{100}$

نشد = ادب

12

इति न = चतुर्निःषदः

स्पन्दसिद्धान्तोऽनेन श्लोकेन

आसूत्रितः

सिद्धान्तता चक्रस्य =

साध्यस्य न सिद्धस्येव

इति तत्त्वस्य =

निष्ठा निश्चयः =

इति कृत्वा = यदि वा

नामासिद्धान्त उदितस्य

विषय

ज्ञान-क्रिया-योग चयात्मकत्व

चतुष्टयस्य सततविज्ञाने

विचार

साफल्यकारणात्

विषय

इत्यस्येव सिद्धान्तता

विष्णुसहस्रनाम ३

12

किंच = १०० प्राकृत = १०० प्रकरणा = १००

विघ्न = १०० परिभाषा = १००

प्रयोजनेनापि = १०० ग्रन्थे = १०० ग्रन्थे

अस्य विष्णुसहस्रनाम
१०० प्रकरणा = १००
१०० परिभाषा = १००
१०० ग्रन्थे = १००

संनन्धादयोऽपि = १०० सूचयन्ते = १०० (दाट)

इत्यादि दान्ति = १०० गुरवः = १००

तत् च सर्वं = १०० प्राकरं स्तुमः

इत्यत एव वाक्यान् = १०० लभ्यते = १००

यतः = १०० उपायलक्षणं = १००

श्रेयः = १०० प्राप्तिरूपं = १००

मुख्यतया = १००

उपायलक्षणं च = १००

२०

13

प्रत्यभिज्ञासूत्रं = प्रत्यभिज्ञासूत्रं

فی البدیہۃ

तत् उभयमापि = $\frac{1}{2}$ (अर्धं) (अर्धं)

'پرام' = इत्येनेन पदेन उत्तम = प्रिया
(आपले लहारी (स) शर्मिस्टे के सिय)

13

सवम = २६५ ईश्वरदासयो
النور ادر الشجرة

कृते कायलक्षणाः = ६
کریا لکڑی مالہ

संबन्धः = ६
بہ النور ۶
(النور سے संबंध)

प्रामिधेयमिह = ६
پرامیڈیہ میہ

अब दन्ते का ज्ञान = ६
اب دانتہ کا ج्ञान

स्तुमः = ६
स्तुमः

इति पदात् = ६
इति पदात्

उपादे वस्तु स्वरूप = ६
उपादे वस्तु स्वरूप

प्रतिपादनमेव = ६
प्रतिपादनमेव

स्तुत्यर्थः = ६
स्तुत्यर्थः

इति हि = ६
इति हि

विपश्चिद्विः = ६
विपश्चिद्विः

प्रतिपाद्य = ^{شاگرد اس کے لئے} شاگرد اس کے لئے
 प्रतिपादک = ^{دوسرے کے لئے} دوسرے کے لئے
^(وہ جو ہے)
 سمنلکھا: = ^{اس کی بجائے} اس کی بجائے
^{یہ سمنلکھا ہے}

آتم الود = ^{پر اس کے لئے} پر اس کے لئے
 پر یोजने च ^{प्रत्यभिज्ञात्मके} प्रत्यभिज्ञात्मके
 शंकर पदोदव = ^{नہ شکر کے لئے} نہ شکر کے لئے
^{نہ شکر کے لئے} نہ شکر کے لئے

परस्यापि = ^{पर} पर
 हि = ^{हि} हि

श्रयसः = ^{कति तेन} कति तेन
 ईश्वर एव व्याख्यातः = ^{इस श्रयस के} इस श्रयस के

इति = ^{इति} इति

प्रयोजनयोः = ^{प्रयोजन} प्रयोजन

उपाय उपय = ^{उपाय} उपाय
 सनलधा: = ^{सनलधा} सनलधा

13
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

इति = २० व्याख्याता = २०
 संबन्धादय = २० त्रयः = २०
 परामिधानमस्य = २० शास्त्रस्य = २०

स्पन्द इति = २०

यतः = २० स्पन्दतत्त्व = २०
 विविक्तये = २० विविक्तये = २०

इत्यादी = २० इह = २०

व्यवहारः = २०

स्पन्द-शब्दश्च = २०

→ स्वभाव = २०

परामर्शमात्रस्य = २०

वित्यस्य = २०

व्यतिरेकन = २०

कारणभूतस्य = २०

14

तावत् मात्र संरम्भात्मनः =

ज्ञानय फामि =

परमेश्वरस्य धर्मस्य किंचित्

"स्पन्द" इति

पृथगुगमात्

वाचकत्वेन व्यपादिष्टः

तत्प्रापिपादन हेतु

द्राक्षामापि इदं =

अभिधीयते =

विषयश्च अस्य

विप्रादू =

श्रद्धा भक्ति

श्रद्धा भक्ति

१५

प्रकरण

पिष्टुनिता

शिरः

परमेश्वर

परशक्तिमात्र = ०

प्रोत्थिल्यमान

अस्य

स्वभाव

अस्य अलोक

तिरस्कृत

अस्य अलोक

सकल

=

संदेह

अधकारत्वात्

अस्य अलोक

प्रबुद्ध

अस्य अलोक

सम्यक्

=

उपनत

=

दीक्षादिसंस्कारा

अस्य अलोक

चौकना मात्र

गुरुवं च न

=

चौकना मात्र

अवशेष

अस्य अलोक

स्वात्मैश्वर्यो

उपलब्धः

अस्य अलोक

=

तादृशस्यैव

अस्य अलोक

इह =

14

इति सूत्रात् = ^{इति सूत्रात्} पुरस्तात् = ^{पुरस्तात्}

परिमृष्टीतत्वात् = ^{परिमृष्टीतत्वात्} इति = ^{इति}

अभिधान = ^{अभिधान} विषय = ^{विषय}

प्रवगन्तव्यौ = ^{प्रवगन्तव्यौ} व्याख्यातम् = ^{व्याख्यातम्}

प्रथम = ^{प्रथम} अविज्ञातः = ^{अविज्ञातः}

समास्त प्रकरणा = ^{समास्त प्रकरणा}

अथ उपक्षेपगर्भे = ^{अथ उपक्षेपगर्भे}

उपक्षेप = ^{उपक्षेप}

उपक्षेप = ^{उपक्षेप}

उपक्षेप = ^{उपक्षेप}

परस्परदूरभिन्नो = $\frac{1}{2}$ यः = ३

मृग

स्वभावः = $\frac{1}{2}$ स कथं = $\frac{1}{2}$

समन्तर = $\frac{1}{2}$ प्रतिपादित

अद्वैतेश्वरी = $\frac{1}{2}$

प्राकरा

प्रतिज्ञातः = $\frac{1}{2}$

येन = $\frac{1}{2}$ एवं = $\frac{1}{2}$

यस्य = $\frac{1}{2}$ सम्प्रतिपादित

प्रविष्टा = $\frac{1}{2}$ अभ्याभिवारः = $\frac{1}{2}$

स कथं = $\frac{1}{2}$ प्राकरा = $\frac{1}{2}$

समवे = $\frac{1}{2}$ आत्मा = $\frac{1}{2}$

प्रतप्राप्त = $\frac{1}{2}$

अस्य नाम
प्रतिपादित
प्रतिपादित
प्रतिपादित
प्रतिपादित
प्रतिपादित

यत्र स्थितमिदं सर्वं कार्यं यस्माच्च निर्गतम् ।
तस्यानावृतरूपत्वान्न निरोधोस्ति कुत्रचित् ॥२॥

यत्र = यहाँ स्थितम् = स्थित होने के लिये
 निर्गतम् = निर्गत होने के लिये
 तस्यानावृतरूपत्वात् = तस्यानावृतरूपत्वात् होने के लिये
 न निरोधोस्ति = न निरोधोस्ति होने के लिये
 कुत्रचित् = कुत्रचित् होने के लिये

'तस्य' = तस्य वक्ष्यमाणस्य
 तत्त्वस्य = तत्त्वस्य 'न क्वचित्' = न क्वचित्

सर्वस्य = सर्वस्य अवस्थाव
 निरोधः = निरोधः
 तत्त्वस्य = तत्त्वस्य अवस्थाव
 निरोधः = निरोधः

16

→ इदं ता = ^{इदं} इदं ता = ^{इदं}

व्यपदेश = ^{व्यपदेश} हेतुः = ^{हेतुः}

वदन्सु = ^{वदन्सु} धर्मः = ^{धर्मः}

"प्रति" = ^{प्रति} विद्यते = ^{विद्यते}

कुतो हेतोः ^{कुतो हेतोः}
(^{हेतोः})

"प्रनावृतरूपरूप- ^{प्रनावृतरूपरूप-} → जात्यादि
त्वात्" ^{त्वात्}

जात्याद्य- ^{जात्याद्य-} समिमातरूपेण = ^{समिमातरूपेण}
मलेन ^{मलेन}

अनावृतम् = ^{अनावृतम्} प्रनावृत्तादिति = ^{प्रनावृत्तादिति}

रूपं = ^{रूपं} यस्य = ^{यस्य}

तत् = ^{तत्}

तथो = ^{तथो} अत्रा = ^{अत्रा} तस्मात् ^{तस्मात्}

तत्त्वं ^{तत्त्वं} अस्ति तत्त्वं ^{अस्ति तत्त्वं}

तस्य = ^{तस्य} अनावृतात्त्वं = ^{अनावृतात्त्वं}

उपपात्तेऽपिपाद = ^{उपपात्तेऽपिपाद}

नाय = ^{नाय}

तथैव = सर्वोत्तमं कथं = सर्वोत्तम

'यत्' = यत्, 'रिधम' = रिधम

इत्युक्तम् = इत्युक्तम्

उत्तु = उत्तु अनेन प्रकारेण = उत्तु

इत्याह = इत्याह

"यस्माच्च निर्गतम्" इति = "यस्माच्च निर्गतम्" इति

प्रधानादिकारणान्तरं य

प्रधानादिकारणान्तरं य = प्रधानादिकारणान्तरं य

प्रधानादिकारणान्तरं य = प्रधानादिकारणान्तरं य

कारणान्तरं य = कारणान्तरं य

परिहारेण

परिहारेण = परिहारेण

परिहारेण = परिहारेण

"यस्मात्" = "यस्मात्"

"यस्मात्" = "यस्मात्"

→ एक कर्तृभूतात् = एक कर्तृभूतात्

एकस्मात् कारणात् = एकस्मात् कारणात्

उद्भूतम् = "निर्गतम्" = उद्भूतम्

तत् = तत्

प्रथम = प्रथम = प्रथम

प्रथम = प्रथम

17

यः ० पदार्थः = १०५५ स्मविस्था = १०५५

इदन्ता प्रायज्ञतया = ५५

322 = 322

॥ सांख्यसूत्रम् ॥

نانا विभागेन

संगृहीतस्य = २६०० तत्त्व प्राप्तस्य = २६००

Q. एक = एक प्रकाशकत्व

स्थितिहेतुत्वात् = असिद्धिः स्यादिति सूचितः

= آدھار بنا سوا (تکونہ سے تھکا ہوا) (پھر)

कृतत्वात् च कर्त्तृत्वान्न प्रभवः —→
कारणात्

स्वयं च = $\frac{2}{3}$ विद्यत्वंसंस्पृष्टं $\frac{1}{3}$

۱۰۰۰۰ = ۱۰۰۰۰
 ۱۰۰۰۰ = ۱۰۰۰۰
 ۱۰۰۰۰ = ۱۰۰۰۰

मावीय प्रमात्र =

प्रविष्यभूतो

لَمْ يَكُنْ فِي شَيْءٍ مِنْ شَيْءٍ

प्रवच्छिन्न महिमा =

निर्मल चिन्मात्रैक रूपः =

स इह

स्वस्वभाव =

प्रभिमर्श =

न तु =

प्रवच्छिन्न =

संकोचितात्मनो =

मायादात्म्य अपहृतः =

सर्वेभ्यः संविदः =

17

कार्यवर्गीन्त = کاره ورگین پاتین: = پاتین

प्राज्ञा = ۵۳० नन्धस्य = نندھسے स्वरूपं = رنباکھ

स्वस्वभावः = ۵۳१

इति युक्तम् उक्तम् = ۵۳۲

आत्मैव प्राकर = ۵۳۳

ततः सततं वृत्तिकृता = ۵۳४
 ۵۳۵

कथं पुनः स्वस्वभावस्यैव संसारिणाः प्रिवत्वेन व्यपदेष्टाः ॥

”कस्ये प्रिवत्वेन संसारिणाः प्रिवत्वेन व्यपदेष्टाः ॥
 इति प्राक्षिप्य = ۵३६
 ۵३७

”यत्र स्थितम् इदं जगत्, यस्मात् च उत्पन्नम्”
 [۵३८]

इति विवृण्वता = ۵३९
 ۵ॴ०

प्रतिसमाहितम् = ۵ॴ१
 ۵ॴ२

तस्य संसारी स्थायाम् = असंसारिक

वत्तिरेवं = तस्यैव बोध्यम् = तस्यैव बोध्यम्

संस्कारिणां = तत्माया = माया

प्रवभासित = जात्याद्य = जात्याद्य

मायीय प्रवस्था = अस्मात्मानां प्रवस्था = अस्मात्मानां प्रवस्था

तस्यामापि तस्य = तस्यामापि तस्य

स्वस्वभावस्य = स्वस्वभावस्य

तत्त्वतो निरोधो न = तत्त्वतो निरोधो न

अस्ति = अस्ति

ननु = ۱۰ योऽप्रयं = ۱۱ स्वभावः = ۱२

सर्वे प्रतिपादितः = १३ पदार्थः = १४

सकिं = १५ केलात् = १६ प्रागमाज्ञाभावात्

= १७

काम इति = १८

प्रभुपगतव्यः = १९

उत = २० प्रगुणाभ्याम् = २१

उपपत्त्युपलब्धि = २२

उपपत्त्युपलब्धि = २३

प्रपिपत्तिगेचरता = २४

प्रपिपत्तिगेचरता = २५

इति = २६ संशयच्छेदाय = २७

श्लोकान्तरेण = २८ उपपत्ति = २९

यो = ३० प्रतिपादयि = ३१

तत् = ३२ प्रवतारण = ३३

इदं तावत् उच्यते = ३४

सकल प्रकटता = $\frac{2}{3}$ प्रतिपाद्यता = $\frac{2}{3}$
 असंख्य = $\frac{2}{3}$ असंख्य

अथ तत्त्वलब्ध = $\frac{2}{3}$ प्रतिष्ठिता = $\frac{2}{3}$
 लब्ध = $\frac{2}{3}$

पराया प्रज्ञा = $\frac{2}{3}$ स्व स्वभावस्य = $\frac{2}{3}$
 (अथ)

पराधीनवसरे = $\frac{2}{3}$ शिवकिरण = $\frac{2}{3}$
 = $\frac{2}{3}$

सृष्ट = $\frac{2}{3}$ नीहार = $\frac{2}{3}$

निकर = $\frac{2}{3}$ निसार = $\frac{2}{3}$

नश्यत = $\frac{2}{3}$ स्वरूपया = $\frac{2}{3}$
 = $\frac{2}{3}$

संप्रति तु = $\frac{2}{3}$ दूत = $\frac{2}{3}$

महा मोह = $\frac{2}{3}$ तिमिरात्मना = $\frac{2}{3}$
 (अथ)

विजृम्भमाशया = $\frac{2}{3}$

मायाशक्त्या = मायाशक्तिः एषा प्राविष्टानां

$\text{अविष्टानां} =$

सर्वे प्रमातृणां = सर्वप्रमातृणां

पार्श्वार्थिकात् पार्श्वार्थिकात् वेदकात्

स्वभावात् स्वभावात् वेदकभवेन

$\text{वेदकभवेन} =$

वेदा एव वेदा एव वेदादौ

$\text{वेदादौ} =$

वेदकभवेन वेदकभवेन

प्रत्ययः प्रत्ययः

परम परम दुर्मेदस्य दुर्मेदस्य

$\text{दुर्मेदस्य} =$

मेदग्रन्थेमूलम् मेदग्रन्थेमूलम् मूलम् मूलम्

$\text{मूलम्} =$

ततस्तेभ्यः ततस्तेभ्यः वेदादिभ्यः वेदादिभ्यः

19

तस्य = $\frac{1}{2}$ अहंप्राप्त्यात्मनः = $\frac{1}{2}$

स्वस्वभावस्य = $\frac{1}{2}$ व्यतिरेचनाय

= $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$ = $\frac{1}{2}$

समन्तर = $\frac{1}{2}$ प्रतिज्ञातस्य

= $\frac{1}{2}$

सर्वथा = $\frac{1}{2}$ निरोधाभावस्य

= $\frac{1}{2}$

६१ उपलब्धये = $\frac{1}{2}$ स्वानुभवप्रमाणम्

= $\frac{1}{2}$ उपपत्तिं

प्रस्तावयन् = $\frac{1}{2}$

प्राप्त - $\frac{1}{2}$

जाग्रादादि विभेदोऽपि तदभिन्ने प्रसर्पति ।
निवर्तते निजान्नैवे स्वभावादुपलब्धतः ॥३॥

जाग्रादादि = जाग्रत आदि विभेदोऽपि

अत्रान्नैवे प्रसर्पति - अत्रान्नैवे प्रसर्पति -

ततः अभिन्ने प्रसर्पति

निवर्तते = निवर्तते - निजान्नैवे

स्वभावात् उपलब्धतः

(अभिन्ने प्रसर्पति) (अभिन्ने प्रसर्पति) (अभिन्ने प्रसर्पति)

प्रतिः तस्य स्वभावस्य

निरोधः प्रतिः

यतः प्रसौ

"निजात्" - आत्मीयात्

(अभिन्ने प्रसर्पति)

"स्वभावात्" - स्वरूपात्

19/

न = न निवर्तते = न अत्यन्त भवति
 = न अत्यन्त भवति

न अत्यन्त भवति

→ न च्यवते = न च्यवति इति संबन्धः
 = न च्यवति

की दृष्टात् स्वभावात् = की दृष्टात् स्वभावात्

उपलब्धतः = उपलब्धतः
 = उपलब्धतः

→ ज्ञातु = ज्ञातु

→ अनुभाविता = अनुभाविता इत्यर्थः
 = अनुभाविता

कदा च न = कदा च न

निवर्तते = निवर्तते

"जाग्रदादि विभेदे प्रसर्पति" = जाग्रदादि विभेदे प्रसर्पति
 = जाग्रदादि विभेदे प्रसर्पति

जाग्रदादिना = जाग्रत अवस्था या: "विभेदो"

→ विव्यातकः = विना स्वस्थानाम =

→ अत्योन्यवैलक्षण्य (अत्यंत वैलक्षण्य) (अत्यंत वैलक्षण्य) (अत्यंत वैलक्षण्य)

तस्मिन् = प्रसर्पति विजृम्भमानो (अत्यंत वैलक्षण्य) (अत्यंत वैलक्षण्य)

अतिशय शक्ति से (अत्यंत वैलक्षण्य) (अत्यंत वैलक्षण्य) (अत्यंत वैलक्षण्य)

ग्राहि गृहणात् (अत्यंत वैलक्षण्य) (अत्यंत वैलक्षण्य)

गृह्यते = (अत्यंत वैलक्षण्य) (अत्यंत वैलक्षण्य)

स्मृत्याद्यवस्थाः (अत्यंत वैलक्षण्य) (अत्यंत वैलक्षण्य)

स्वप्नेनैव = संगृहीताः (अत्यंत वैलक्षण्य) (अत्यंत वैलक्षण्य)

तुल्यरूपत्वात् (अत्यंत वैलक्षण्य) (अत्यंत वैलक्षण्य)

मद = मूर्च्छा (अत्यंत वैलक्षण्य) (अत्यंत वैलक्षण्य)

सुषुप्तेन

(अत्यंत वैलक्षण्य) (अत्यंत वैलक्षण्य)

तत्र जाग्रत् = ^{जाग्रत अवस्था}

जागरावस्थेन शास्त्रेषु ^{प्रसिद्धा}

यस्यां = ^{असौ} श्रोत्रादिभिः = ^{कान}

इन्द्रियैः = ^{आवाज} प्राब्दानां = ^{श्रवण}

इन्द्रिय-प्रधानं = ^{असौ}

ग्रहणं = ^{प्रसृतशक्तिः}

पुरुषः = ^{पुरुष} परिस्पन्दते = ^{परिस्पन्दते}

स्वप्नः = ^{स्वप्नावस्था}

यस्यां = ^{असौ} स्वव्यापारपरिश्रान्तः = ^{स्वव्यापारपरिश्रान्तः}

परिश्रान्तः = ^{श्रोत्रादि}

हि विहारः = ^{विहारावस्था} विरतावपि = ^{विरतावपि}

यस्यैव अस्ति ^{यस्यैव अस्ति}

1875

मनसैव असौ

ضیاعی بہ ہر شے =

विषयान् परिगृह्णाति-

دشمن گزین کریم

ਸੁਖਮੇ

= माहनिद्रारूपा = सुषुप्तिरूपः =

260 सुख स्वाभावस्था

کتاب فی الفہم فی الفہم

کاره کف بند

मन्त्रोवापारस्यापि कुरुषुः व्युपमे सति

= اُس سے بھی جب کچھ ملتا ہو (یعنی وہ بھی کچھ کام نہ کر سکتا ہو)

५. यत्र = व्यतिक्ति = ५ वेदा = ५

संबेदन = ७७ तात्कालिक = २२२

न प्राप्त = २०%

स्मृत्यावस्था

سیرتی اوسقا =

اسان مولا = ۱۰۰۰۰۰

विषय २५२०

३२०० - सप्तप्रमोषा = १५९७

तिमका

स्वप्नसदृशी

= فن سے ہے

विषय ग्रहण = वस्तु का ग्रहण

साम्यात् २३६४

من مکتبہ
مادر کربلا

मदः = पानातिशयः ^{पानातिशयः} मजः = ^{मजः}

चित् = इन्द्रियवृत्ति ^{इन्द्रियवृत्ति}

ततः प्रमोषरूपा ^{प्रमोषरूपा} विकारः ^{विकारः}

मूषी → विषादः ^{विषादः} विषादि ^{विषादि}

भोजनादि ^{भोजनादि} जनिताः ^{जनिताः}

मोहात्मा = एवमादिवेद्यादिरा ^{एवमादिवेद्यादिरा}

संभाव ^{संभाव} साम्यात ^{साम्यात}

सुषुप्ततुल्या ^{सुषुप्ततुल्या}

अन्या अपि = या = 3 कश्चनापि ^{कश्चनापि}

अवस्था = संभवति ^{संभवति}

میں نے اس کو دیکھا ہے۔

21

ता = तारा सतारु स्व = सुतरां अंतर = अन्तरिक्ष भवति

विभेदे = $\frac{1}{7}$ अथवा $\frac{1}{10}$ सतत निमित्तके = $\frac{1}{10}$

असह्य निजात मरुद वनसाला प्रवर्तिमानेऽपि

उपलब्धुः स्वभावात् = $\frac{\text{अनुभवः}}{\text{अनुभूतः}}$ - प्रसा = $\frac{\text{प्रसादः}}{\text{प्रसादः}}$

न निवर्तते = ...

अवस्थाविले साधक = १५० (६५०) मयि = ५

उपलब्ध = अत्र स्थित = ३

तत् स्वरथा १० स्वोपि १०

६। विमिष्टो योऽसौ यावत्त = अस्ति

तासो ०००००३ ० विभदे प्रसंगिचि = ०००००३

॥ ५ ॥ अथ स्वभावात् = ५० स्वस्याव्यातिस्तीति

न विवर्तते
सोमार्क
= (इस) कद से न कि हमें लस मिला

इति 'प्रा' प्र' शब्दस्य स्थितिः = ५

26 Feb 2

कथं सतत् प्रतिपाद्यामहे

यत = अवस्थास्तुपि

सन् = अवस्थासु भिन्न
रूपासु

पश्यन्तीष्वपि स

एकस्मात् स्वभावतः न निवर्तते =

—

स पञ्चा = हेतुगर्भं

विशेषणमत्राह (सर्वत्र) (सर्वत्र)

आह = (सर्वत्र) (सर्वत्र)

कीदृशि तस्मिन् =

प्रसर्पति =

तदभिन्ने " —

आभिन्नः = اسی एकरूपः = ایک

निर्विशेषः = بی उपलब्धत्वमात्रेण = فقط از وجودی است

लक्षणान् युक्तः = اس स्वभावो = بی

व्यापकत्वेन = بنا स्वयम् = ای

अनुभूयमानो = از यत्र = اس

स तथा = و तस्मिन् = در
(در آنجا که)

अवस्था भेदेऽपि از अवस्थातु
उपलब्धलक्षणाश्च = از
از آنجا که

अभेदे = بی

इति - اس सर्वस्य = در

स्वानुभवः = از प्रमाणम् = بی

तथाहि = و योऽहम् = من

स जागर्मी इति از अस्वाप्सं

22/

एक = ایک अनुसंधात = अनुसंधान सूत्र = सूत्र

निवृत्तत्वेन = निवृत्ति स्वयम् = स्वयम्

अनुभूयमाना = अनुभूति जागरादयो = जागरादयो

प्रेमपिबन्ति = प्रेमपिबन्ति अवस्थाः = अवस्थाः

एताभ्यश्च = एताभ्यश्च अन्यदप्रवस्थान्तरम् = अन्यदप्रवस्थान्तरम्

ज्ञान-व्यतिरिक्त = ज्ञान-व्यतिरिक्त समाधिशां = समाधिशां

जन्तानां न संभवति = जन्तानां न संभवति (वेद-व्यतिरिक्त) = वेद-व्यतिरिक्त

प्रतो = प्रतो यथा = यथा

एकस्मिन् देहे = एकस्मिन् देहे

प्रवस्थाव्यतिरिक्त = प्रवस्थाव्यतिरिक्त

उपलब्धा रूप = उपलब्धा रूप

व्यापकः सिद्धः = व्यापकः सिद्धः

देहभेदेऽपि = देहभेदेऽपि

तस्य = तस्य उपलब्धमात्र = उपलब्धमात्र

व्यतिरिक्त = व्यतिरिक्त

लक्षणान्तराभावात्

उच = $\frac{1}{2}$ असि प्रसिद्ध = $\frac{1}{2}$ असि प्रसिद्ध

= $\frac{1}{2}$

उच = $\frac{1}{2}$ असि प्रसिद्ध

प्रातिप्राशि = $\frac{1}{2}$ असि प्रसिद्ध पृथक्त्वेन = $\frac{1}{2}$ असि प्रसिद्ध

अहमिति तु $\frac{1}{2}$ असि प्रसिद्ध मायीयो = $\frac{1}{2}$ असि प्रसिद्ध

न तात्त्विका = $\frac{1}{2}$ असि प्रसिद्ध

तद = $\frac{1}{2}$ असि प्रसिद्ध व्युदासायमेव = $\frac{1}{2}$ असि प्रसिद्ध

प्रकरसारम्भ = $\frac{1}{2}$ असि प्रसिद्ध

सोऽपि च = $\frac{1}{2}$ असि प्रसिद्ध उपलब्धत्वमात्रम्

एक = $\frac{1}{2}$ असि प्रसिद्ध स्वलक्षणा = $\frac{1}{2}$ असि प्रसिद्ध

न = $\frac{1}{2}$ असि प्रसिद्ध व्यभिचरत्येव = $\frac{1}{2}$ असि प्रसिद्ध

इति = $\frac{1}{2}$ असि प्रसिद्ध स्वस्वभाव एव = $\frac{1}{2}$ असि प्रसिद्ध

शंकर = $\frac{1}{2}$ असि प्रसिद्ध

इति सम्यक् = ۲۴ = अथ प्रति = ۲۴

स्वानुभवानपह्नवि = ۲۴ = ۲۴

प्रनुद्धान प्रति = ۲۴ = ۲۴

एताभिरेव = ۲۴ = ۲۴

योगशास्त्र = ۲४ = ॲ

जागराद्यवस्थासु = ۲४ = ॲ

तस्य = ۲४ = ॲ

प्रतिपादितो = ॲ = ॲ

ॲ

तस्वपि = ॲ = ॲ

तत् = ॲ = ॲ

चेतसा = ॲ = ॲ

जागरवस्था

23

धारणा इति = ^{धारण} धारणा = ^{कथित} कथिताना सिद्धा

तत्रैव ^{विमर्श} विमर्श = ^{प्रति} प्रति

परिहारिण = ^{प्रति} प्रति

समान = ^{प्रति} प्रति

एकतानुसंधाने = ^{प्रति} प्रति

स्वप्नावस्था = ^{प्रति} प्रति

ध्यामम = ^{प्रति} प्रति

ज्ञान = ^{प्रति} प्रति

क्रमेण = ^{प्रति} प्रति

प्रत्ययान्तरा = ^{प्रति} प्रति

सूक्ष्म = ^{प्रति} प्रति

मात्र = ^{प्रति} प्रति

विशेषता = ^{प्रति} प्रति

चित्तस्य = ^{प्रति} प्रति

सुषुप्तावस्था = ^{प्रति} प्रति

विशेषता = ^{प्रति} प्रति

۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰

۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰

۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰

۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰

۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰

۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰

23/24

इति = ۱۰ कृतलक्षणा = ۱۰

असंप्रज्ञात समाधिः ۱० अपवेध

तत् = ८

सुषुप्तम् = ०

सर्वाभ्यु = १० अनुभावितूरूपस्य

व्यापकस्य १० एकस्य = १०

स्वभावस्य सत्ता = १०

स्थितिव = १०

यतः = १० सालम्बने

तावत् = १० समाधौ = १०

व्यातिरिक्त = १० वेध = १०

सङ्गतावात् = १० लौकिकावस्थावत्

१०

वेदकस्य = १० उपलब्धुः

सत्त्वे १०

स्फुटम् स्व = १०

24

यत्र तु = चंद्र निरालम्बनत्वम्

समावरूपत्वे =

तत्र = तत्कालमेव =

वद्यासंवेदनमात्रं = माता

न तु = वेदकस्य =

वेदकत्वा = (संज्ञा)
 समावः ८
 सुषुप्तादिवत् =

ततो निःसृतस्य =

सा अवस्था = स्मृतीव्यतया
 =

वैद्यत्वम् = आपत्ता =

व्यापकस्य = सदावम्

प्राप्तिव्यप्राप्तिः =

ये पुनः = १५ वेदसंवेदनः =

सामर्थ्या = ३० अभावमात्र = ३०
 व्यामोहिता = ३० उपलब्धारम्भ
 ३०

आत्मानमेव = ३० असत्यं = ३०

तान् = ३० पुस्ततात् = ३० मन्थने

३० प्रतिबोधयिष्यति = ३० सतत् = ३०

सर्वे = ३० वृत्तिकृता = ३०

जाग्रदादिनामि भेदे प्रकृतीमाने वस्तु स्वरूपमा
 श्रियते

३० ३० ३० ३० ३० ३० ३० ३० ३० ३०

इत्यादिना = ३० सूचयित्वा = ३०
 ग्रन्थे = ३०

निष्प्राप्तिदृष्टान्तेन = ३०
 प्रमाणीकृतम् ॥ ३०

23

देवदत्तोऽहं = میں نے देव کو दیا ہے = عاں دے

वृद्धोऽहं = میں نے वृद्ध کو दیا ہے = عاں دے

इत्यादयो = یہ (इत्यादि) देहा लम्बना = یہ (इत्यादि) देहा लम्बना = یہ (इत्यादि) देहा लम्बना

सुखितोऽहं = میں نے सुख को दیا ہے = عاں دے

इत्यादयो बुद्ध्या लम्बना = یہ (इत्यादि) बुद्ध्या लम्बना = یہ (इत्यादि) बुद्ध्या लम्बना

क्षुधितोऽहं = میں نے क्षुध को दیا ہے = عاں دے

इत्यादयो प्राशालम्बना = یہ (इत्यादि) प्राशालम्बना = یہ (इत्यादि) प्राशालम्बना

शून्यता प्रमातृ = शून्यता प्रमातृ = شونى برا تر بعاى
= دے ان اس قسم کی جان =

“नाहं किंचित् अपि” = میں نے किंचित् अपि = کچھ نہ دیا =

इति = 24/1 प्रत्यमशी प्रत्येय = इति = 24/1 प्रत्यमशी प्रत्येय = इति = 24/1 प्रत्यमशी प्रत्येय

सुषुप्ताद्यवस्थात = सुषुप्ताद्यवस्थात = सुषुप्ताद्यवस्थात

प्रतिबुद्धस्य —

प्रत्यक्षमपि प्रत्यालम्बनः

प्रत्यक्षः =

प्रादुर्भाति

त एत = देहादयः =

सर्वे स्व = अनित्याः =

तदा लम्बनश्च =

अहं प्रत्ययोऽपि =

अनित्य एव =

इति कथं उक्तम् =

उपलब्धुः →

स्वभावात् असौ न

निवर्तते

इत्यत आह =

असौ स्वभावः स्वभावः स्वभावः
स्वभावः स्वभावः स्वभावः
स्वभावः स्वभावः स्वभावः
स्वभावः स्वभावः स्वभावः

ग्रहं सुखी च दुःखी च रक्तश्चेत्यादिसंविदः।

सुखाद्यवस्थानुस्यूते वर्तन्तेऽन्यत्र ताःस्फुटम्
॥४॥

11811

अहं सुखी च = दुःखी च = दुःखी च = दुःखी च

رکت چ = اگی ہی ہیں۔ ^۱ ^۲ ^۳ ^۴ ^۵ ^۶ ^۷ ^۸ ^۹ ^{۱۰} ^{۱۱} ^{۱۲} ^{۱۳} ^{۱۴} ^{۱۵} ^{۱۶} ^{۱۷} ^{۱۸} ^{۱۹} ^{۲۰} ^{۲۱} ^{۲۲} ^{۲۳} ^{۲۴} ^{۲۵} ^{۲۶} ^{۲۷} ^{۲۸} ^{۲۹} ^{۳۰} ^{۳۱} ^{۳۲} ^{۳۳} ^{۳۴} ^{۳۵} ^{۳۶} ^{۳۷} ^{۳۸} ^{۳۹} ^{۴۰} ^{۴۱} ^{۴۲} ^{۴۳} ^{۴۴} ^{۴۵} ^{۴۶} ^{۴۷} ^{۴۸} ^{۴۹} ^{۵۰} ^{۵۱} ^{۵۲} ^{۵۳} ^{۵۴} ^{۵۵} ^{۵۶} ^{۵۷} ^{۵۸} ^{۵۹} ^{۶۰} ^{۶۱} ^{۶۲} ^{۶۳} ^{۶۴} ^{۶۵} ^{۶۶} ^{۶۷} ^{۶۸} ^{۶۹} ^{۷۰} ^{۷۱} ^{۷۲} ^{۷۳} ^{۷۴} ^{۷۵} ^{۷۶} ^{۷۷} ^{۷۸} ^{۷۹} ^{۸۰} ^{۸۱} ^{۸۲} ^{۸۳} ^{۸۴} ^{۸۵} ^{۸۶} ^{۸۷} ^{۸۸} ^{۸۹} ^{۹۰} ^{۹۱} ^{۹۲} ^{۹۳} ^{۹۴} ^{۹۵} ^{۹۶} ^{۹۷} ^{۹۸} ^{۹۹} ^{۱۰۰} ^{۱۰۱} ^{۱۰۲} ^{۱۰۳} ^{۱۰۴} ^{۱۰۵} ^{۱۰۶} ^{۱۰۷} ^{۱۰۸} ^{۱۰۹} ^{۱۱۰} ^{۱۱۱} ^{۱۱۲} ^{۱۱۳} ^{۱۱۴} ^{۱۱۵} ^{۱۱۶} ^{۱۱۷} ^{۱۱۸} ^{۱۱۹} ^{۱۲۰} ^{۱۲۱} ^{۱۲۲} ^{۱۲۳} ^{۱۲۴} ^{۱۲۵} ^{۱۲۶} ^{۱۲۷} ^{۱۲۸} ^{۱۲۹} ^{۱۳۰} ^{۱۳۱} ^{۱۳۲} ^{۱۳۳} ^{۱۳۴} ^{۱۳۵} ^{۱۳۶} ^{۱۳۷} ^{۱۳۸} ^{۱۳۹} ^{۱۴۰} ^{۱۴۱} ^{۱۴۲} ^{۱۴۳} ^{۱۴۴} ^{۱۴۵} ^{۱۴۶} ^{۱۴۷} ^{۱۴۸} ^{۱۴۹} ^{۱۵۰} ^{۱۵۱} ^{۱۵۲} ^{۱۵۳} ^{۱۵۴} ^{۱۵۵} ^{۱۵۶} ^{۱۵۷} ^{۱۵۸} ^{۱۵۹} ^{۱۶۰} ^{۱۶۱} ^{۱۶۲} ^{۱۶۳} ^{۱۶۴} ^{۱۶۵} ^{۱۶۶} ^{۱۶۷} ^{۱۶۸} ^{۱۶۹} ^{۱۷۰} ^{۱۷۱} ^{۱۷۲} ^{۱۷۳} ^{۱۷۴} ^{۱۷۵} ^{۱۷۶} ^{۱۷۷} ^{۱۷۸} ^{۱۷۹} ^{۱۸۰} ^{۱۸۱} ^{۱۸۲} ^{۱۸۳} ^{۱۸۴} ^{۱۸۵} ^{۱۸۶} ^{۱۸۷} ^{۱۸۸} ^{۱۸۹} ^{۱۹۰} ^{۱۹۱} ^{۱۹۲} ^{۱۹۳} ^{۱۹۴} ^{۱۹۵} ^{۱۹۶} ^{۱۹۷} ^{۱۹۸} ^{۱۹۹} ^{۲۰۰} ^{۲۰۱} ^{۲۰۲} ^{۲۰۳} ^{۲۰۴} ^{۲۰۵} ^{۲۰۶} ^{۲۰۷} ^{۲۰۸} ^{۲۰۹} ^{۲۱۰} ^{۲۱۱} ^{۲۱۲} ^{۲۱۳} ^{۲۱۴} ^{۲۱۵} ^{۲۱۶} ^{۲۱۷} ^{۲۱۸} ^{۲۱۹} ^{۲۲۰} ^{۲۲۱} ^{۲۲۲} ^{۲۲۳} ^{۲۲۴} ^{۲۲۵} ^{۲۲۶} ^{۲۲۷} ^{۲۲۸} ^{۲۲۹} ^{۲۳۰} ^{۲۳۱} ^{۲۳۲} ^{۲۳۳} ^{۲۳۴} ^{۲۳۵} ^{۲۳۶} ^{۲۳۷} ^{۲۳۸} ^{۲۳۹} ^{۲۴۰} ^{۲۴۱} ^{۲۴۲} ^{۲۴۳} ^{۲۴۴} ^{۲۴۵} ^{۲۴۶} ^{۲۴۷} ^{۲۴۸} ^{۲۴۹} ^{۲۵۰} ^{۲۵۱} ^{۲۵۲} ^{۲۵۳} ^{۲۵۴} ^{۲۵۵} ^{۲۵۶} ^{۲۵۷} ^{۲۵۸} ^{۲۵۹} ^{۲۶۰} ^{۲۶۱} ^{۲۶۲} ^{۲۶۳} ^{۲۶۴} ^{۲۶۵} ^{۲۶۶} ^{۲۶۷} ^{۲۶۸} ^{۲۶۹} ^{۲۷۰} ^{۲۷۱} ^{۲۷۲} ^{۲۷۳} ^{۲۷۴} ^{۲۷۵} ^{۲۷۶} ^{۲۷۷} ^{۲۷۸} ^{۲۷۹} ^{۲۸۰} ^{۲۸۱} ^{۲۸۲} ^{۲۸۳} ^{۲۸۴} ^{۲۸۵} ^{۲۸۶} ^{۲۸۷} ^{۲۸۸} ^{۲۸۹} ^{۲۹۰} ^{۲۹۱} ^{۲۹۲} ^{۲۹۳} ^{۲۹۴} ^{۲۹۵} ^{۲۹۶} ^{۲۹۷} ^{۲۹۸} ^{۲۹۹} ^{۳۰۰} ^{۳۰۱} ^{۳۰۲} ^{۳۰۳} ^{۳۰۴} ^{۳۰۵} ^{۳۰۶} ^{۳۰۷} ^{۳۰۸} ^{۳۰۹} ^{۳۱۰} ^{۳۱۱} ^{۳۱۲} ^{۳۱۳} ^{۳۱۴} ^{۳۱۵} ^{۳۱۶} ^{۳۱۷} ^{۳۱۸} ^{۳۱۹} ^{۳۲۰} ^{۳۲۱} ^{۳۲۲} ^{۳۲۳} ^{۳۲۴} ^{۳۲۵} ^{۳۲۶} ^{۳۲۷} ^{۳۲۸} ^{۳۲۹} ^{۳۳۰} ^{۳۳۱} ^{۳۳۲} ^{۳۳۳} ^{۳۳۴} ^{۳۳۵} ^{۳۳۶} ^{۳۳۷} ^{۳۳۸} ^{۳۳۹} ^{۳۴۰} ^{۳۴۱} ^{۳۴۲} ^{۳۴۳} ^{۳۴۴} ^{۳۴۵} ^{۳۴۶} ^{۳۴۷} ^{۳۴۸} ^{۳۴۹} ^{۳۵۰} ^{۳۵۱} ^{۳۵۲} ^{۳۵۳} ^{۳۵۴} ^{۳۵۵} ^{۳۵۶} ^{۳۵۷} ^{۳۵۸} ^۳

सुखाद्यवस्थ = सुखदयवस्थे

= دین آصف - بیابا

۱۰ - بیابان
 ۱۱ - بیابان
 ۱۲ - بیابان
 ۱۳ - بیابان
 ۱۴ - بیابان
 ۱۵ - بیابان
 ۱۶ - بیابان
 ۱۷ - بیابان
 ۱۸ - بیابان
 ۱۹ - بیابان
 ۲۰ - بیابان
 ۲۱ - بیابان
 ۲۲ - بیابان
 ۲۳ - بیابان
 ۲۴ - بیابان
 ۲۵ - بیابان
 ۲۶ - بیابان
 ۲۷ - بیابان
 ۲۸ - بیابان
 ۲۹ - بیابان
 ۳۰ - بیابان
 ۳۱ - بیابان
 ۳۲ - بیابان
 ۳۳ - بیابان
 ۳۴ - بیابان
 ۳۵ - بیابان
 ۳۶ - بیابان
 ۳۷ - بیابان
 ۳۸ - بیابان
 ۳۹ - بیابان
 ۴۰ - بیابان
 ۴۱ - بیابان
 ۴۲ - بیابان
 ۴۳ - بیابان
 ۴۴ - بیابان
 ۴۵ - بیابان
 ۴۶ - بیابان
 ۴۷ - بیابان
 ۴۸ - بیابان
 ۴۹ - بیابان
 ۵۰ - بیابان
 ۵۱ - بیابان
 ۵۲ - بیابان
 ۵۳ - بیابان
 ۵۴ - بیابان
 ۵۵ - بیابان
 ۵۶ - بیابان
 ۵۷ - بیابان
 ۵۸ - بیابان
 ۵۹ - بیابان
 ۶۰ - بیابان
 ۶۱ - بیابان
 ۶۲ - بیابان
 ۶۳ - بیابان
 ۶۴ - بیابان
 ۶۵ - بیابان
 ۶۶ - بیابان
 ۶۷ - بیابان
 ۶۸ - بیابان
 ۶۹ - بیابان
 ۷۰ - بیابان
 ۷۱ - بیابان
 ۷۲ - بیابان
 ۷۳ - بیابان
 ۷۴ - بیابان
 ۷۵ - بیابان
 ۷۶ - بیابان
 ۷۷ - بیابان
 ۷۸ - بیابان
 ۷۹ - بیابان
 ۸۰ - بیابان
 ۸۱ - بیابان
 ۸۲ - بیابان
 ۸۳ - بیابان
 ۸۴ - بیابان
 ۸۵ - بیابان
 ۸۶ - بیابان
 ۸۷ - بیابان
 ۸۸ - بیابان
 ۸۹ - بیابان
 ۹۰ - بیابان
 ۹۱ - بیابان
 ۹۲ - بیابان
 ۹۳ - بیابان
 ۹۴ - بیابان
 ۹۵ - بیابان
 ۹۶ - بیابان
 ۹۷ - بیابان
 ۹۸ - بیابان
 ۹۹ - بیابان
 ۱۰۰ - بیابان

از سی سموات مریدان

संयंत्र = १५५ ता = ० स्फटम् =

چرکٹ 2 ہے مگر جانے اپنے ہی انوکھے سے -

“ अहं सुखी इत्यादयो ”

यः संविदः

00063 =

५/ ता = ५०० अन्त्यत्र
 वतीते

منه

ततः स्वभावात् = ततः स्वभावात्
 न निवर्तते = न निवर्तते

सकस्मात् = $\frac{2}{3}$ न निवर्तते = $\frac{2}{3}$ - $\frac{1}{3}$

इति = ^{असंख्य} संख्यः

पुनरुत्पत्त्यात् = ^{असंख्य} मुख्या

बुद्ध्यालम्बना = ^{संविदोऽत्र} निदिष्टाः = ^{संविदोऽत्र}

आदिग्रहणात् तु = ^{देहाद्यालम्बनाः}

संगृहीताः = ^{संविदोऽत्र}

ताश्च = ^{पूर्व} प्रातिपादिताः = ^{संविदोऽत्र}

तेन = ^{संविदोऽत्र} सर्वा एता संविदः

अप्यत्र = ^{यथा प्रातिपादिताभ्यः}

सुखादिभ्यः अवस्था ^{भ्यो}

व्यतिरिक्ते = ^{सुखाद्युपलब्धारि}

वर्तते = ^{वर्तते}

اسی پر یہ مقرر ہے = ایلد =

مثال
جیسے کہ
اسی پر یہ مقرر ہے
ان کے لئے یہ مقرر ہے
ان کے لئے یہ مقرر ہے

ساریتا: = ساگرے 36 - نرمان =

تتر = 36 = (مندرین) ویرالیت =

سنیوایہ مہدا = 36 = (مندرین) ویرالیت
ساریتا = 36 = (مندرین) ویرالیت
ساریتا = 36 = (مندرین) ویرالیت

ساریتا = 36 = (مندرین) ویرالیت

ساریتا = 36 = (مندرین) ویرالیت

ساریتا = 36 = (مندرین) ویرالیت

ساریتا = 36 = (مندرین) ویرالیت

ساریتا = 36 = (مندرین) ویرالیت

ساریتا = 36 = (مندرین) ویرالیت

ساریتا = 36 = (مندرین) ویرالیت

ساریتا = 36 = (مندرین) ویرالیت

ساریتا = 36 = (مندرین) ویرالیت

26/27

परामर्श सम्भात = اس پر مشورہ کرنا
ان کو اس کی مثال -
اس کا جواب

बलत् = اس کے لئے
सुखाद्य = सुख आदी लक्षणों में

प्रकृत्य = वस्तु = वस्तु

वेदकत्वेन = (अनुसंधान) मान्यता
मान्यता

अहं सुखी = 'मैं सुखी हूँ' = सुखी हूँ

इत्यादिना = इत्यादि वस्तु

असुखी वस्तु

साम्ना ^{अथवा} अधिकार = अनुसंधान

उपगता = उपलब्धि = प्राप्त

संविद इति = बहुवचनेन plural

निदिष्टा = निर्दिष्ट

यादि पुनः = सुखादि वेदावस्तु संबन्धात्

= सुख आदी वस्तुओं में अनुसंधान

संज्ञावचन = संज्ञावचन संविद्योऽपि

सह प्रत्ययरूपाः = सह प्रत्ययरूपाः

परमार्थित एव = परमार्थित एव नक्षयः

स्युः = स्युः यदि = यदि

तदा = तदा स्मृति = स्मृति प्रतियोगित्वाद्य

then memory would not be there (यदि स्मृति न भवेत् तदा स्मृति प्रतियोगित्वाद्य)

अनुसंधानेन = अनुसंधानेन स्वात

प्रसति च = प्रसति च तस्मिन्

सर्वव्यवहारो दृष्टेः = सर्वव्यवहारो दृष्टेः

स च = स च नेष्टः = नेष्टः

ततः = ततः 'अन्यात्' = अन्यात्

इति निर्दिष्टस्य = इति निर्दिष्टस्य अर्थः

विशेषणम् = विशेषणम्

आह = आह

सतः संविदः

= कीदृशि

अन्यत्र वर्तते

=

" सुखाद्यवस्थानुस्यूते "

شکفا و تب و استغفار و غیر اینها که در این باب است -

सर्वेषु = सुखादिषु

सवु-दुख-मोह रूपेषु =

अवस्था विशेषेषु =

उपाद = विनाश =

धर्मैकत्वात् =

अनित्येषु =

वेद्यत सामान्यात् =

प्राप्तादिविषय समानवृत्तिषु

=

असमिति =

उपलब्धात्मकेन = اكتسابی एकेन रूपेण

व्यापकतया स्थिते = عمومیت میں
 = معمولاً (सामान्यतः)

यतः تقریباً अल्पे सुखी = کمزور خوشی

इत्येवमादिषु प्रत्ययेषु و اینها و اینها

उल्लसत्सु = کامیابی द्वौ अर्थौ = دو معنی

स्फुरतः = جھلकते

एकः सुखाद्यात्मा = ایک خوشی و لذت

वेद्यरूपः = دانش پر

स वेद्य वेद्यत्वादेव و این دانش است

धरादिवत् = زمین و آسمان अनित्यत्वेन و غیر دائمی

ब्रह्मात्वेन च प्रतिपद्यते = $\text{و این را در برابر خداوند می دانند}$

प्रादि = و اینها (आदि)

३०/११/२०१८
 प्रहमिति =
 वेदकरः =
 प्रवापरावस्था =
 व्यापकत्वेन =
 समस्त प्रमातृ प्रसिद्ध =
 सकल =
 व्यवहारहेतोः =
 कर्ता =
 निर्या =
 उपलब्धमात्र =
 रूपत्वात् =
 प्रकाशते =
 तत् स्वम =
 जागृदादिना =
 प्रसपित्यापि =

क्रयम = $\frac{1}{2}$ मभिन्ना = $\frac{1}{2}$

स्वलक्षणा = $\frac{1}{2}$ (प्रयुक्तं यथा)

एकएव यतः $\frac{1}{2}$

तथा = $\frac{1}{2}$ जामादाद्यवस्थ

अन्तरगत = $\frac{1}{2}$

सुविस्वादि = $\frac{1}{2}$

प्रत्यय = $\frac{1}{2}$ संतावेन = $\frac{1}{2}$

हेतुना = $\frac{1}{2}$ विभेदे = $\frac{1}{2}$

प्रवर्तमानेषु = $\frac{1}{2}$ मभिन्ना = $\frac{1}{2}$

स्वलक्षणा = $\frac{1}{2}$ एकएव $\frac{1}{2}$

यतः = $\frac{1}{2}$ इहापि = $\frac{1}{2}$ योऽहं सुखी

जातः = $\frac{1}{2}$ सा = $\frac{1}{2}$ इदानी = $\frac{1}{2}$

दुःखी = $\frac{1}{2}$ स्तो = $\frac{1}{2}$

अवस्थ = $\frac{1}{2}$ इति = $\frac{1}{2}$
स्थिता

सर्वत्र = सर्वत्र स्थितिरुक्तः =

तात्त्विकः = तात्त्विकः =

स्वस्वभाव एव = स्वस्वभाव एव प्रोक्तः = तत् एतत्

"स च अनुस्यूत एव सर्वीसु अवस्थासु"

"... .."

इत्यादिना व्याख्याय =

... .. स स्वभावः परः स्मृतः ॥

... ..

३

एव स्वस्वभावस्य = शिवत्वेन =

व्यपदेशो = युक्तः =

उपाद्य = इदानीं = तस्य =

संग्रहेण = लक्षणां =

अनुवदन = परमाद्यसतो =

489 244
279 48

प्रतिपादयितुम् = ۲۰۰۰۰۰ ॥ २० ॥

न दुःखं न सुखं यत्र न ग्राह्यं ग्राहको न च ।

न चास्ति मूढभौऽपि तदस्ति परमार्थतः ॥ ५ ॥

न = २ दुःखं = ۲۰॰ न = २ सुखं = ۲۰॰ यत्र = ۲۰॰

न = २ ग्राह्यं = ۲۰॰ ग्राहको = ۲۰॰

न च = २ न चास्ति = २ मूढभौऽपि = ۲॰

तदस्ति = २ परमार्थतः = २

ततः = ० → वक्ष्यमाणा विशेषण = २

वस्तु = २ स्व स्वभाव = २

वाच्यं = २ वाच्यं = २

परमार्थतः = २ सत्त्वतः = २ प्रति = २

तद्वर्णितरित्तं = २ सविम = २

असत्य सदावम् = २ इत्यर्थः = २

$$\frac{27}{30}$$

किं तत् ? = शुद्धं यत्र = ० न = ०
 दुःखं = दुःखं न सुखं = दुःखं न च ग्राह्यं
 न ग्राह्यको = न ग्राह्यको न ग्राह्यको
 प्रेन = सुखादिरुपता = सुखादिरुपता
 प्रतिषेधन = प्रतिषेधन वेद्यात्वम् = वेद्यात्वम्
 प्रतिषिध्यते = प्रतिषिध्यते

30

دعوی است که در این

विनिविधं = $\frac{3.5}{100}$ लि = ९५ वेदाम् = ५५५

बाह्याम्-आभ्यन्तरे च तत्र = ५६

प्राभ्यन्तरं सुखादि = सुख

१५०० अन्तःकरणा = अन्तःवेद्यत्वात्

تت = ۰   صتر = ۱   نااستی = ۲
 (جہاں تو رہنے کے لیے ہیں وہیں ۲ رہے دیئے گئے ہیں)

प्रतिपादित = 'सर्व' विविक्त = वेदकेक =
(सर्व) (सर्व)

سویں ۲۲۵ (صرف الوجہ) یہ ۵۵۵ ہے

कात्वा तु = ४६५। तु = ५

प्राग्वादि वचनं $\equiv$ $\frac{1}{2}$ तत्र = १

ग्राह्य प्राप्तेन निदिष्टं = ग्रहणं प्राप्तेन
श्रोत्रादि = श्रोत्रादि

श्रोत्रादि = १०४ बाह्य इन्द्रिय १०४

गृहीतं = २१३५५ हि = १५

من ہے - اللہ عزوجل - کہانت: کاروان = ۵۰

सुखाधात्मकं = सुखे (सुख) आधात्मकं

वेद्योत = इतिवक्तुम्, तद्यदि =

यत्र = कस्य नास्ति = कस्य

त हि तस्य २५ = २५

शब्दादि विषया = $\frac{1}{2}$ ग्रन्थात्मिका = $\frac{1}{2}$
 तमिक्वेन ५२ ३

प्राप्यते = ५०

साहकोऽपि = ۳۵ گرامہ ۷۰ मायीयः
प्रमाता

ماہنامہ ذریعے جو پرائیویٹ (جو دیگر ماہنامہ جو پرائیویٹ میں سے ہے)

२०१५ अक्षर = ०५ विवक्षितः = २६५५५५

तत् = २६५५५५ तात्त्विक = २६५५५५

उपलब्धमात्रस्वरूपः = २६५५५५ (२६५५५५) तस्य = २६५५५५ (२६५५५५)

सर्वं सं मायीयो = २६५५५५ देहाद्य त्वंकारमयो
२६५५५५

ग्राहकोऽपि = २६५५५५ यत्र = २६५५५५

नास्ति = २६५५५५

ग्राहकामिहकारिणो = २६५५५५

०६ ग्राहकोऽपि = २६५५५५ इन्द्रियम = २६५५५५

इति व्याचक्षते = २६५५५५

तदपि = २६५५५५ यत्र नास्ति = २६५५५५

एवं ग्राह्य-ग्रहणस्वरूप = २६५५५५
व्यतिरिक्तं = २६५५५५

०७ ग्रहीतृमात्रस्वभावे = २६५५५५

यत्र

तत् = २६५५५५ तत् = २६५५५५ इति = २६५५५५

ननु च = २०० स्वस्मिन् = २००

मूलावस्थैव = २०० असौ = २००

प्रतिपादिते = २०० भवति = २००

तस्यां लि = २०० सुखादिरुपताभावः

= २००

प्रभावः = २०० (२००)

सुतत् = २०० निराकृतम् = २००

आह = २००

"नच अस्ति मूढ" = २०० मूढस्य = २००
भावोऽपि = २००

२०० भावो = २००

→ मूढत्वे = २००

वेद्यनेदनसामर्थ्या = २००
अभावः = २००

सोऽपि = २०० यत्र = २००

न अस्ति = २०० न विद्यते = २००

यतः = तस्यापि = अकस्मात्

मूढोऽहमात्मनः = मूढोऽहमात्मनः

इति प्रत्यवसृष्ट्यमानत्वात्

वेद्यात्वे स्थितमेव = वेद्यात्वे स्थितमेव

वेद्यात्वे स्थितमेव

केवले = तत्कालमेव

अनुपलम्भः = अनुपलम्भः

वेद्यात्वसद्वे = वेद्यात्वसद्वे

मादृशवस्थाया = कथं

वेदकेकस्वभाव = वेदकेकस्वभाव

वस्तुरूपत्वे = वस्तुरूपत्वे

31

यदेवमेव = هو ^{सुखभावोऽपि} ^{सुखमनस्थितिः}
 नास्ति = لا (نفي)

* तत्प्रतिपत्तिः هو ^{समस्तवेद्यवस्तुरूपता}
 गोचर هو ^{सर्ववस्तु}
 रु प्रतिषेधात् = لا ^{नفي}

प्रभावमात्रे तत् = هو ^{अभाव}

इति प्रतिपादितं स्यात् = هو ^{ततः}

प्रतिषेधार्थम् = لا ^{नفي} ^{आह} = هو

तिदस्ति परमार्थः = هو ^{नस्ति}

यतः = هو ^{एवं} ^{विशिष्टतया} =

व्याख्यातं = هو ^{ततः} ^{वस्तु} = هو

परमार्थतः = هو ^{नस्ति}

सततम् = هو ^{प्रविलम्ब} ^{नस्ति}

उपलब्धमात्रः = هو ^{लक्षणा} = هو

(المنعوت بالانفائز²⁰) سوکھ و سہولت = स्वभावत्वात्

यत् पुनः = १५७ सुखादि = १५७

ततः = ० कल्पना मात्र = कल्पित लब्धोत्पत्तिकं

क्षारा भङ्गः सर्वदा = वेद्यमेव =
 (वेद्यमेव) (वेद्यमेव) (वेद्यमेव)

वेदके कस्वभावात्

आत्मनो = एतदेतिज्ञो दूरभिन्नम्

$\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$

$\frac{1}{x^2} = x^{-2}$, यतः यतः = ३

वेद्यभूमिकायां = वेद्यभूमिकायां तत्र सर्वम् असत्
वर्तते वर्तते

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 श्रीनित्यत्वात् ॥

यस्तु वेदकः = وایبانے والدے स एक स्त्र

परमार्थसूत्र = $\frac{1}{2}$ इत्यर्थः =

"तस्य चायं स्वभावः" = *وہی ہوتا ہے*

इत्यादिना ग्रन्थेन *اس کتاب میں* *वृत्तिकृता व्याख्यातम्* ॥

इदानीम् = *اب* ग्रन्थ = *کتاب* परमाधिकृत = *مستوفی*

आत्मन = *نفس* स्वपिबस्य = *نفس خود*

समस्तवस्तुसंपादन स्वतन्त्र = *سب چیزوں کا स्वतंत्र*

शक्तित्वप्रति = *توانائی کا*

प्रतिपादन पूर्वम् = *پہلے*

उपादेय तमत्वम् = *فائدہ مند*

उपदेष्टु युगलकर्म = *دो दोस्त*

यतः करणवर्गोऽयं विमूढोऽमूढवत्स्वयम् ।

सहान्तरेण चक्रेण प्रवृत्तिस्थितिसंहृतीः ॥

लभते तत्प्रयत्नेन परीक्ष्यं तत्त्वमादरात् ।

यतः स्वतन्त्रता तस्य सर्वत्रेयमकृत्रिमा ॥

॥६॥ ॥७॥

यतः कवरावर्गो = यतः
 विमूढो = असूढवत्
 स्वयम् = साह = सान्तरेण
 चक्षेत्रे

असूढवत्

प्रवृत्ति-स्थिति-संभूति-संभूति-संभूति
 लभते = ततः
 प्रयत्नेन = परीक्षयं

तत्त्वम् = पादशतं

यतः स्वतन्त्रता = तस्य

सर्वत्र = इयम् सकृन्निम्

"तत् तत्त्वं" = स्वस्वभावारूपं

वस्तु परमाथि सत्त्वेन =

अवस्थितं = प्रयत्नेन

→ प्रवृत्तेन = सततम्

अविलुप्तेन = अद्यागेन

33/

10 "आदरात्"

= $\rightarrow$ आदर =
انکے لیے احترام کی خاطر

11 "پरीक्ष्य" $\rightarrow$

تعمیم سے لے کر

"सवाशुप्रनुभवदशासु"

حالات میں =

12 वक्ष्यमाण उपदेशानुसारे

3 اس کے اس کے

कमेश

= असकत

वेद्यवेदकलक्षणा

= वेद اور वेदक

राशि दूय

توبہ جو خود ہیں

विभजमान

परतया =

वेदकस्वरूपपरामर्शात्

عبر سے

आत्मत्वेन

= अस کی

स्फुटीकायम

=

"यतः तस्य इयम्"

میں سے اس کی

$\rightarrow$ अधुनेव

=

प्रस्तुत

پر

व्याख्याना

(under discussion)

لائے ہوئے

३९

"स्वतन्त्रता" = सुनिर्वा

स्वच्छामात्राधीन = (अपनी अक्षय्यता पर) साक्षात् - करीब (अपनी) स्वच्छता

→ सर्वे = सकल कार्य कृति स्वरूपा

"सर्वत्र सर्वस्मिन् सर्वत्र सर्वत्र" = सर्वत्र सर्वत्र सर्वत्र

देहे दशाविप्रोषे वा अत्र स्थितस्यापि → "अत्र स्थितस्यापि" = अत्र स्थितस्यापि
सहजैव अत्र स्थितस्यापि

न तु = २० उपादान सह = (अपनी अक्षय्यता पर) साक्षात् - करीब (अपनी) स्वच्छता

कार्यादिकारणं = कार्यकारणं = कार्यकारणं
अपेक्षारानी = अपेक्षारानी = अपेक्षारानी

संसारिणामपि = संसारिणामपि = संसारिणामपि

तत्स्वतन्त्र्यमहिम्नैव = तत्स्वतन्त्र्यमहिम्नैव = तत्स्वतन्त्र्यमहिम्नैव

समस्तव्यवहार = समस्तव्यवहार = समस्तव्यवहार
संपत्तिः = संपत्तिः = संपत्तिः

मायाव्यामोहवद्वात = मायाव्यामोहवद्वात = मायाव्यामोहवद्वात

सत्य = सत्य = सत्य
स्वभावपरमेश्वर = स्वभावपरमेश्वर = स्वभावपरमेश्वर

सर्वः संसारी परतन्त्र इव व्यवहरति = $\text{سب انسان در بندگی و خدمت دیگران است}$

सर्वकियासु = در همه کارها स्वैच्छित्वात् = به دلخواه

कारणा = بعلت अपेक्षा = انتظار

स्वीय = خود सिद्धिकत्वात् = به دلیل آنکه

तस्मात् = بنابراین स्वाभाविक = طبیعی

स्वतन्त्र्ये = در آزادی प्राप्तये = در دستیابی

तत् तत्त्वं परीक्ष्य = آن را آزمایش کن

न तु = نه सुख-दुःख-मोह = شادی-غم-میل

शास्त्रग्राहक = مقلد

रूप = شکل प्रतिषेधात् = به دلیل منع

अवस्तुभूतम् = موجوده

अवगतव्यम् इति = اینکه उपदिष्टम् = توضیح داده شده

इदानीम् = ^{ال} "इयम्" = ^ن
 इति निर्दिष्टा स्वतन्त्रता = ^{ال} "इयम्" = ^ن
 प्रतिपादयितु = ^{ال} "इयम्" = ^ن
 'यत्' = ^{ال} "इयम्" = ^ن

विशेषता = ^{ال} "इयम्" = ^ن
 कि = ^{ال} "इयम्" = ^ن
 परीक्ष्यं = ^{ال} "इयम्" = ^ن

'यतो' = ^{ال} "इयम्" = ^ن
 'प्रयं कारणावगी' = ^{ال} "इयम्" = ^ن
 बाह्यानां = ^{ال} "इयम्" = ^ن

→ इन्द्रियाणां वीर्यः = ^{ال} "इयम्" = ^न
 प्रवृत्तिस्थिति संहती = ^{ال} "इयम्" = ^न
 लभते = ^{ال} "इयम्" = ^न
 'यतो' = ^{ال} "इयम्" = ^न

\$\rightarrow\$ 'प्रवृत्तिः' = शिक्षा \$\rightarrow\$ विद्याविशालता
= अक्षरं विद्याविशालता

- उ-मुखतासम = $\frac{1}{\sqrt{1+u^2}}$ या उ-मपदवस्था
                                उ
 $\frac{1}{\sqrt{1+u^2}} =$

"प्रवृत्ति" = प्रवृत्ति

$$2 \frac{1}{2} \times 2 \frac{1}{2} = 3 - = 2 \frac{1}{2} \times 2 \frac{1}{2}$$

जिधुकिताथी-मुखता
सम्पु गृही — =

संस्कृत = संस्कृत
संस्कृत = संस्कृत
संस्कृत = संस्कृत

बाह्यारण्यः प्रसिद्धः = वाह्यार्थपरित्यागे

स्वव्यापारोपरमः = उपरमः =

प्रत्यस्तमयास्थां =

उता = ॐ (ॐ) "लभते" = ॐ

कीदृशः काश्चावरीः = ॐ

"विमुक्तः" = ॐ प्रायशः = ॐ

जडतयैव = ॐ प्रसिद्धः = ॐ

कथं लभते ? = ॐ

"अमृतवत्" = ॐ चेतनवत् = ॐ

सतत् उक्तं भवति = ॐ

प्राकृते = ॐ जडमायि = ॐ

वाक्याभ्यन्तरम् = ॐ इन्द्रियचक्रं = ॐ

प्रवृत्त्यादि = ॐ चेतनव्यापार = ॐ

समर्थः = ॐ

यत् = ॐ संस्पृशितात् = ॐ

भवति = ॐ

तत् तत्त्वम् = ॐ आत्मित्वेन = ॐ

स्फुटीकृते सत् = ॐ - ॐ

34

35

मत = २३५७

इन्द्रिय चैतन्य ॐ सायादुः

स्वातन्त्र्यवत् = स्वातंत्र्य सविषय
= सामर्थ्य

१ स्वातन्त्र्यलाभाय कल्पते एव

पतः = परीक्ष्य = परीक्षा

येन = ५०१   मन्थ्यासदृशायामिव
= ५०१ - ५०१ = ०

१. अभिव्यज्यमाने = १५१७ स्वातन्त्र्ये
५५१७१ =

۴ پرکاری - ۴۰۰ - ۴۰۰

प्राविष्टादि = १५०० त्रीडा (१५००)

उपपद्यते = تولد شد तत् = آن

इदम = این

‘न च सुखादिरूपो यदा नासौ’

— $\text{چون که این به واسطه آن نیست}$

‘तस्मात् तत्त्वं यत्नेन परीक्षितव्यम्’

तत् तत्त्वं = آن کیفیت तस्मात् = از این جهت यत्नेन = با کوشش

परीक्षितव्यम् = باید آزمایش کرد

इत्यादिनाच = و اینها पृथक् = اینها

व्याख्याते = توضیح داده شود वृत्तौ = در این باب

ननु किमिदम उच्यते = तत् = ००

किंचित् = तत्त्वं = ००

परीक्षये = यद्वशात् = ००

इन्द्रियाणि = चेतनीभवन्तीति = ००

किल = सर्वे = ००

व्यवस्थितः = सर्वे = ००

कश्चित् = चेतनः प्रमाणा = ००

धीमार्धम = संबन्धात् = ००
(अथैवात्राह ॥ ८ ॥)

इच्छास्येन गुणेन = संयुज्यमानो = ००

स्ये = उपादेये = ००

विषयभूते = प्रकृतवान् = ००

भूताः = तेनैव इच्छास्येन गुणेन = ००

(अथैवात्राह ॥ ८ ॥)

कालावधि
॥ ८ ॥

किंशवर्ग = जडमेव =

तत्तत्र विषय = लानो पादान्

प्रेरयति =

स च = तत्प्रेरितो =

जड स्व = दात्रादिवत् =

स्वकार्यं = करोति =

तत = कथम् = उत्तम = यतः =

कारणभूतात् = अपकृत्वत् =

प्रवृत्त्यादि = लभते =

इति व्याख्यात =

यत्संस्पृशी नलात् = हतोः =

प्रवृत्त्यादि = चेतनव्यापार =

संपादन = समर्थो =

भवति =

३६

इत्याद्याजवय = ۱۰۰۰۰ वधा = ۱۰۰
 रुषकाशका वगी = ۱۰۰० चेतनीभवति = ۱۰۰
 तथा = ۱۰० संसारि पुरुषक = ۱۰०
 अवहार प्रदशीनेन = ۱۰०
 स्फुटीकृतुन = ۱۰० मोह = ۱०

नलीच्छानोदनस्यायं प्रेरकत्वेन वर्तते ।
 आपि त्वात्मबल स्पष्टीतपुरुषस्तत्समो भवेत् ॥ ८ ॥

वाहि = २ इच्छा = ۱॰ नानस्य = १
 प्रय = ५ प्रेरकत्वेन = ۱॰ वर्तते = १
 आपित = ५ आत्मबल = १
 स्पष्टी = १ पुरुषः तत्समो भवेत् = १
 = १ (१॰ १॰)

"नहि" = न → न स्वप्न = "इच्छा नोदनस्य"
 = (अच्छा नोदनस्य) =

→ इच्छैव नोदनं = अच्छा नोदनस्य नुद्यते =
 प्रेक्षणे इति = प्रेक्षणे → प्रतो दिक्कयं
 तस्य = प्रेक्षणे = प्रेक्षणे (प्रेक्षणे)

इन्द्रियवर्गं प्रति = प्रेक्षणे चोदकत्वेन
 प्रेक्षणे = प्रेक्षणे → संसारी प्रमाता =
 प्रेक्षणे प्रेक्षणे

"वर्तते" → प्रवर्तिष्यते = यथा =

काश्चित् = देवदत्तादि =

केनचित् = कारणाभूतन =

हस्तादिना = अउ =

प्रतोदादि = प्रेक्षणे =

न स्वप्न = प्रेक्षणे =

आन्तरः = प्रेक्षणे =

पुरुष = فرد इच्छया = ارادة

जडे कशावीग = معدن

स्वविषये = فیه प्रवर्तयति = یہ پیش کرتا ہے

प्राप्ति तु = وہ आत्मबलम् = خود بخود
स्पष्टाते = وضوح سے

→ आत्मा = انسان परस्य = وہ

प्रभवतः = وہ स्वीकृतिः = قبول

इश्वरस्यैव = فرد

स्वस्वभावस्यैव = وہ यत्बले = بہت

→ सामर्थ्य = توانا कारणान्तरने = بغیر اسباب سے

निरस्यैक्ष्येण = بغیر اسباب سے परिवल = گردش

वस्तु = چیز संपादन = حاصل کرنا

शक्तता = توانا

तत् स्परधातु = وہ तत् से यकीत = وہ سے

लम्भाधितुं = ^(अस्य) स्वतन्त्र = ^{स्वतन्त्र}

तेन = ^{तत्समो भवेत्}

इति उक्तम् = ^{इति}

ततो = ^{यथा} इति = ^{इति}

सर्वव्यापिकाभ्यां = ^{सर्वव्यापिकाभ्यां}

ज्ञानक्रियाख्या (अस्य) = ^{ज्ञानक्रियाख्या}

शक्तिभ्यां = ^{शक्तिभ्यां} विश्वं = ^{विश्वं}

प्रवृत्त्यादि = ^{प्रवृत्त्यादि} प्रापयन् = ^{प्रापयन्}

सर्वं जानाति च = ^{सर्वं जानाति च} करोति च

तथा = ^{तथा}

ततः = ^{ततः} पुरुषः = ^{पुरुषः}

तत् नलस्पृशीत्येव = ^{तत् नलस्पृशीत्येव}

उपजात सत्त्वकृत्त्व = ^{उपजात सत्त्वकृत्त्व}

सामर्थ्या = ^{सामर्थ्या}

मायावशात् = ^{मायावशात्}

نظامِ تعلیم کے تحت
نियتِ تعلیم کے تحت

[illegible]

स्वाविषयं जानाति च कर्तुं शक्नुते
(६) कर्मफलं प्राप्नुते

$\text{इति} = ५०। \text{तत् साम्यम्} = \text{उत्तम} = २२$
 (५० प्रश्न) (२२ प्रश्न)

न च इच्छाप्रेरणान् करणानि प्रेरयति

نہ مکی اجماعاً وہ ہے ہر پیرائے سے سیرت میں نہیں۔ ہر ملک میں ہر فرشتے

इत्यादि = ८०००० निवृत्तमे ५००००

इतर = वृत्तौ = ५५, ५५

ननु = स्वव्यापारे
 करसावर्गं = प्रवर्तयन्
 पुरुषः = ईश्वरभूमिका
 आसादनात् = तद्वत्
 स्वातन्त्र्यम् = प्राप्नोति
 इति तयो = ईश्वरपुरुषयो
 अभेदः एव = प्रतिपादितः
 स्यात् (नान्योन्यासात्)
 कथं = भेदनिवन्धनम्
 ईश्वरसाम्यं = पुरुषस्य
 प्रतिपादितं = तस्यादशात्
 आह = याम्

निजप्रद्वयासमर्थस्य कर्तव्येष्वभिलाषिणः
 यदाक्षोभः प्रलीयेत तदा स्यात्परमं पदम्
 ॥ ६ ॥

१. अस्मिन्नेति = अस्मिन्नेति
 २. अस्मिन्नेति = अस्मिन्नेति
 ३. अस्मिन्नेति = अस्मिन्नेति
 ४. अस्मिन्नेति = अस्मिन्नेति
 ५. अस्मिन्नेति = अस्मिन्नेति
 ६. अस्मिन्नेति = अस्मिन्नेति
 ७. अस्मिन्नेति = अस्मिन्नेति
 ८. अस्मिन्नेति = अस्मिन्नेति
 ९. अस्मिन्नेति = अस्मिन्नेति
 १०. अस्मिन्नेति = अस्मिन्नेति

सत्यम् = २६ अभिदेः = २६ तस्याम अवरुधायाम्
अस्ति अन्त्यो
अन्त्यो (००) किन्तु
अन्त्ये = २६ निजयो = २६ सप्तजया =
पुरुषा

देहाद्यात्म = ३०० प्रतिपत्ति = ३००
५० मूल = ५० रागादिरूपया = ५०

2. 'प्रसूया' = ५०० मलेन = ५००००

हेतुना = ६००५५५ ५ अभिलाषी

→ दारिद्र्य = ०.०२८ सुखलव = ०.०२८ (०.०२८) = ०.००७

149) $\log_2 8 = \frac{x}{\log 2}$ तब $x =$

تاسا دین = $\frac{1}{2}$ ان میں سے = $\frac{1}{2}$ = $\frac{1}{2}$

प्राप्तिहेतुषु = कृतव्येषु = ५०४

क्रियासु = कृत् + सु = क्रि

असमर्थः = 296 प्राक्तनद्वि

यतः = ८० इच्छन = २५६७३

१९४७-४८ = २५६७३

۱۹۱۹ء
۱۹۱۹ء
۱۹۱۹ء

एवं विधस्य = २५ अक्षर = ३०

"यदा" = यस्मिन् काले "क्षोभः" = क्षोभः

→ प्रतिनियत = प्रतीतिराध =

مستزادى (مدعى سر سر - مران سر سر - مغل سر سر)

۱۰۰۰۰
 آلامن = ۱۰۰۰۰
 = ۱۰۰۰۰

५५ माययि उपपन्नः १५५ (५५)

"प्रलीयते" - $\frac{1}{2} \times 100 = 50\%$ कृत्रि = 20%

अप्रालम्बन = $\frac{1}{2} \times$ उत्तीर्ण = $\frac{1}{2} \times$ प्रतीति

— جب میری ماں

स्वभाविक (असिद्धि) अहंकार = स्वभाविक
 प्रभाव = प्रकाश = संयोजन

प्रालेय = फलक = प्रालेय

विगलित = विनश्यत = विगलित

तदा = तदा परमम = निरुत्तर

'पदे' = स्थाने = स्थाने

→ स्तुति = प्रकाशित = स्तुति

अभेदः = आत्म-पुरुष = अभेदः

प्रतिपादितयो = प्रतिपादितयो

पर-अपरयो = पर-अपरयो

तस्यामेव दशावाम = उपलभ्यतया
 प्रथित = इत्यर्थः = प्रथित

तदेतत् = स्वस्वभावे = प्रतिष्ठापन

इदम् इति (असिद्धि) = इदम् इति

उपस्थिता = ५१२० नाम = ५१२०

दशानामन्तरेषु = अवधौ तैस्त

प्रकारे

ਸਮੁਦਾਇ: ਸਭ ਪੁੰਨਾਂ ਦੇ ਮਾਲੀ

شوق سے اس شاعر = 387

اساتذہ کرام! میں نے یہ سب کچھ لکھ دیا ہے۔ (دوسرا دستاویز بھی ساتھ لایا تھا جس پر اس نے دستخط کر دیے تھے)

(انتہی باتیں) یہ جھوٹے = اَلْمُتَبَدِّل
ایک - دوسرے کو جو کہ جس میں کسی مطلب سے لے کر

यतः = ५ क्वचित्स्वरूपेषु

अनित्येषु = ० अनित्य परतन्त्रेषु = ०

देहादिषु = २६५ नतविलक्षणाधि

= اس سے جو دیکھیں اور کہہ سوتے ہیں

نیمہ روزہ پر تفریق ہے =

उपपत्ति = ६२२ ग्रहे प्रत्यय = ६३५

पर्वतते ५०००००

तान्मात्रं निबन्धनात् = तान्मात्रं निबन्धनात्

हि = सवी संसारित्वं
प्रतिपत्तयः = तस्मिन्नेव विगलिते
= तस्मिन्नेव विगलिते

स्वस्वभाव

अभिव्यक्तिलक्षणा =
अस्य चैव प्रकृत्यैव

परा प्रकृतिरिति = परा प्रकृतिरिति

यदुक्तम् = यदुक्तम्

जाते देह प्रत्यक्षयद्वीपभङ्गे
प्राप्तैकध्ये निमित्ते बोधसिन्धौ ।

क्रियावत्यैवेन्द्रियग्राममन्त-

विधात्मा त्वे नित्यमेकोऽवभासि ॥

अस्य बुद्धिर्देहप्रकृतिः
विधात्मा त्वे नित्यमेकोऽवभासि ॥
अस्य बुद्धिर्देहप्रकृतिः
विधात्मा त्वे नित्यमेकोऽवभासि ॥

जाते = देह प्रत्यक्षयद्वीपभङ्गे

द्वीप = भङ्गे

प्राप्तै = एकध्ये

बोधसिन्धौ = त्वे नित्यमेकोऽवभासि

پروین میں لکھ

49

صبر کی وجہ سے
خیر اور شر میں
وہ بزرگ آدمی ہے جس نے
کلمہ اور حق میں جویش
اور سچ اور کج میں جویش
کے بارے میں

अव्यावर्त्येव = सर्वत्र समान =

अपेक्ष = विश्वात्मा =

त्वे = नित्यमेव =

अवभासि

तथा = अथ

नात्माधीनत्वेऽपि विश्वं नियोक्तुं

सर्वो हस्तादीनिवेषे यथेषुम्

बालो राजेवात्मप्राक्त्य प्रबोधात्

त्वय्यन्तःस्थे सर्वप्राक्किस्तु सर्वः॥

न = अत्मात्माधीन = विश्वं =

नियोक्तुं = हस्तादीनिवेषे सर्वः = हस्तादी

निवेषे = बालो राजेवात्मप्राक्त्य =

यथेषुम् = त्वय्यन्तःस्थे =

प्रबोधात् = अन्तःस्थे =

सर्वप्राक्कि = सर्वः =

सर्वः = सर्वः =

इति सा चास्य = ^{اسی سے مل اسکو}
 इत्यादिना वृत्तो ^{و غیر سے درجوں میں دیا گیا ہے} व्याख्यातम्
 वनु = ^{فہم ہوا} प्रलीन
 देहादि ग्रहं प्रत्यय = ^{लक्षणा क्षोभो} लक्षणा क्षोभो
 ति वात ^{निष्पन्न} निष्पन्न = ^{जलधिका} जलधिका
 सुप्रज्ञात् स्थिति ^{स्थिति} स्थातमैव = ^{स्थिति} स्थिति
 परमेश्वरपद ^{प्रतिपादितः} प्रतिपादितः तत कथं = ^{तत कथं} तत कथं
 तत् नलस्पृशीत् = ^{पुरुषः} पुरुषः
 तद्विलक्षणं = ^{क्षोभात्मकमेव} क्षोभात्मकमेव
 धर्मे = ^{आसादयेत} आसादयेत
 येन = ^{इन्द्रियवर्ग} इन्द्रियवर्ग
 प्रपृत्त्यादि = ^{लम्भयन्} लम्भयन्
 संक्षेपोऽस्मि = ^{अहं जननामि} अहं जननामि

स्वविषय = ۲۳۵۷ प्रतिपाद्यमानः = ۲۳۵७
 क्षुभित = ۲۳۵७ भवति = २३५७ भवति
 इति मनात्म ज्ञानो = ۲۳५७
 मति = ۲३५७ विभक्त = २३५७ मनुष्य = ۲३५७
 ज्ञाह = २३५७

तदास्याकृत्रिमो धर्मो शत्वकर्तृत्वलक्षणाः ।
 यतस्तदेप्सितं सर्वं जानाति च करोति च ॥१०॥

"तदा" = ۲ (۲۳۵७) तदप्रत्यय = ۲
 अकृत्रिमो = ۲ धर्म = ॲ
 शत्वकर्तृत्वलक्षणाः = ॲ कर्तृत्व = ॲ लक्षणा = ॲ यतः = ॲ
 इप्सितं = ॲ सर्वं जानाति च = ॲ करोति च = ॲ

"لذا" → تسمین = اس یثوکت
 شوبہ پرکشش = جیسا

उपलक्षित = اس
 काले = ۱۰۰۰
 आत्मनः = ۱۰۰۰

"पुस्य" = ۱۰۰ (۱۰۰) = ۱۰۰
 सततम = ۱۰۰

व्यतिरिक्त = ۱۰۰
 सत्वकृत्वावलक्षणाधि = ۱۰۰

गुरात् = ۱۰۰
 ۱۰۰ = ۱۰۰

अवेति = ۱۰۰
 ۱۰۰ = ۱۰۰

"यतो" → यस्मात् = ۱۰۰
 ۱۰۰ = ۱۰۰

गुरात् = ۱۰۰
 ۱۰۰ = ۱۰۰

"सर्वम" = ۱۰۰
 ۱۰۰ = ۱۰۰

"इति" = ۱۰۰
 ۱۰۰ = ۱۰۰

प्रावपतुमिष्टं = پراو پاتو ميسٹ वस्तु = وस्तو ६६३

सपुरुषः = स पुरुष 'तदा' = तदा →

तस्यादशायां = तस्यादशायां

सत्यस्वभावसंबन्धलक्षशयोगात्मिकायां

$\text{सत्यस्वभावसंबन्धलक्षशयोगात्मिकायां}$

नतु = नतु प्रत्यक्षा = प्रत्यक्षा

देहादि लम्बनाहं प्रसीति सार

= $\text{देहादि लम्बनाहं प्रसीति सार}$

सतारपुरुषदशायां सतारपुरुषदशायां

जानाति च करोति च जानाति च करोति च

(जानाति च करोति च)

किं उक्ते भवति = किं उक्ते भवति

शत्वमुपलब्धत्वे

नाम = नाम

= शत्वमुपलब्धत्वे

शत्वमुपलब्धत्वे

अस्यात्मनो = ۱۰۱۱۱۱۱۱ अविद्यारक्तिगुणः

स च = ۱۱ यदन्ता सयस्थ = ۱۱۱۱۱१

अस्य वस्तुनो ۱۱ॱॱॱॱ शयतया ۱۱ॱॱॱॱ
कार्यतया च = ۱۱ॱॱॱॱ द्वैविध्यात् = ۱۱ॱॱॱॱ

उपचर्यते = ۱۱ॱॱॱॱ द्वित्वेन ۱ॱॱॱॱॱ
वस्तुतुत = ۱۱ॱॱॱॱ एकैव = ۱ॱॱॱॱॱ

इभ्यस्त्य = ۱ॱॱॱॱ स्वभाव प्रत्यवर्गप्रारुपा
शक्तिः = ۱ॱॱॱॱ सा = ۱ॱॱॱॱॱ

संवेदनरूपत्वात् = ۱ॱॱॱॱॱ ज्ञान प्राप्तेन उच्यते
= ۱ॱॱॱॱॱ

तावत् मात्र = ۱ॱॱॱॱॱ संस्मररूपत्वात्
= ۱ॱॱॱॱॱ

क्रिया प्राप्तेन च = ۱ॱॱॱॱॱ
उच्यते = ۱ॱॱॱॱॱ

सच = एवं विद्यो धर्मः = एवं विद्यो धर्मः
वेद्यत्व = प्रतीत्य =

उपप्लवा = संस्पृष्टे

वेदके कलक्षणे = स्वभावे

स्थितस्थ = सविज्ञतया

सर्वकृत्या च = विजृम्भते

यत् पुनः तादृक स्वभावे प्रत्य

वर्मि प्राभावात् =

वध एव = देहाद्यै वेदकप्रत्ययै

तत् सत्त्वं कृतत्वं च =

तत् सत्त्वं कृतत्वं च =

२ यतस्तस्मिन्प्रलीनक्षोभात्मके काले ।

حسن سے وہ سب کو نصیب آئیں مال و عیال -

इत्यादिना वृत्तिकृत व्याचष्टः ॥ ७ ॥

इत्थम् = ५७९ आत्मस्वरूपम्

उपपत्त्या = अवस्थाप्य

तत्प्रातिपत्तिफलम्

प्रदक्षिणितुम्

प्राप्त = २६०

तमाधिष्ठातृभावेन स्वभावमवलोकयन्
 स्मयमान इवास्ते यस्तस्येयं कुसृतिः कुतः ॥११॥

तम = तस्मै
 अधिष्ठातृभावेन = अधिष्ठातृभावेन
 स्वभावम = स्वभावम्
 अवलोकयन् = अवलोकयन्
 स्मयमान = स्मयमान
 इव = इव
 अस्ते = अस्ते
 यस्तस्येयं = यस्तस्येयं
 कुसृतिः = कुसृतिः
 कुतः = कुतः

"तम" = तस्मै
 शिती सर्वनाम्ना = शिती सर्वनाम्ना
 लौकदृष्टाक = लौकदृष्टाक
 प्रतिपादितं = प्रतिपादितं
 आत्मतत्त्वं = आत्मतत्त्वं
 प्रत्यवसृष्टते = प्रत्यवसृष्टते

"तम" → (وہی) → संवलक्षा = (اسے ہی نفس کہتے ہیں)

"स्वभावम्" = (جو) → आत्मानम् = (آئی)
(خوب)

"अधिष्ठातृभावेन" = (وہی) → सर्वेशरीरेषु

सर्वीवस्थासु सर्वदा सवत्र = (سارے شہروں میں)

सर्वीवस्थासु सर्वदा सवत्र = (سارے گوشوں میں) - (سارے وقت) - (ہر ایک چیز میں)

पुनर्भावितृमात्रेण = (وہی) सर्वम् आक्रम्य

पुनर्विस्थितत्वात् = (سارے گوشوں میں)

= (کفر سے ہوئے ہوئے سے) (وہی) (وہی)

पुनरप्य = (کفر سے ہوئے ہوئے سے) अधिष्ठेयः = (وہی)

पुनरप्य = (कर्ममेव एकः स्वतन्त्रः परमेश्वरः)

अधिष्ठाता = (اس میں کنٹرول)

इत्येवंरूपतया = (اسی طرح)

'पुनरप्य' = (اسی طرح)

उक्तया = ۳۰ کی = उपनि = ۱۰ مان

दृष्टा = ۱۰۰ کی = वक्ष्यमाशया ۱۰۰ کی

उपलब्ध = ۱۰ - ۱۰۰ ۱۰۰ उपदेश = ۱۰۰ کی

दृष्टा = ۱۰ کی = पश्यन् = ۱۰ کی

→ प्रत्यभिज्ञानस्वरूपं प्रमाणं स्मयमान इव

= ۱۰ کی = ۱۰ کی

विस्मृत (۱۰ کی) परप्रमातातृ रूप

= ۱۰ کی = ۱۰ کی

स्य प्राप्ता - ۱۰ کی = ۱۰ کی = ۱۰ کی

मायीय प्रमातृ स्वरूपम् (۱۰ کی)

۱۰ کی

असत्यमपि ۱۰ کی = ۱۰ کی = ۱۰ کی

विमृष्टान् = ۱۰ کی = ۱۰ کی

विस्मयामिव = विस्मयिते
य = श
→ निर्विल्लवां = स्थितिम्
अनुभवति = अनुभवति

'तस्यै' = ऐसे साधक एवं लक्षास्य योगिनः
= ऐसे किन्तु असंख्य

इयं = २५ सुप्रसिद्धा = २५

दलेहादाले ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

मात्र = ५५ मूला = ५५
०॥ ७५ ३३ ३३

→ 'कुसृतिः' = $\frac{1}{2}$ (मूल) →

जन्म जरा मरणादि दुन्द्योगात्

= ضم - نوربان - مرث - آسار م می جوری م
پدگ سے

निरुद्ध - निरुद्ध गतिः = कुत्सिता = १७

सृष्टि - सृष्टि - नागयोन्यन्तरं - भूमरां

कुतः - कुतः प्रसिद्धादित = १८

क्षोभरूपया = १९

हेतुभूताया = २०

प्रसीनस्य = २१

नास्त्येव = २२

वर्तितकृता = २३

"सर्वे यतः सर्वे नुस्यत सर्वे सुखमाप्नुयुः"

(सर्वे यतः सर्वे नुस्यत सर्वे सुखमाप्नुयुः)

इदानीं = अब समस्त वेद्यध ^{ما اقيم ويريدي}

धर्माविरहितः ^(فرايم مری) ^{برای من}

स्वरूपस्य = ^{و آتم سرور} प्रत्मतत्त्वः ^{برای}

उपादेयतया = ^{برای} प्रतिपादना ^{برای}

प्रभावः = ^{برای} ^{برای}

प्राप्यतया = ^{برای}

उपादिष्वो भाति ^{برای}

इति सान्यमात्रं ^{برای}

प्रतिबोधयितुम् = ^{برای} ^{برای}

नाभावो भाव्यतामेति न च तत्रास्त्यमूढता।
यतोऽभियोगसंस्पर्शात्तदा सीदिति निश्चयः

५५/५५ न = २ सभावो = ४ (२) भाव्यतामेति
= २ भाव्यतामेति

न च = २ (२) भाव्यतामेति

न च = २ तत्र = ० ६ सस्य = २

प्रसूता = २

प्रतो = २ प्रभियोग संस्कार

तत् = ० सस्य = २ इति निश्चयः

(२) भाव्यतामेति - २ भाव्यतामेति

"सभावः" → वस्तुस्थित्या

"भाव्यता" = भावनीयत्वं

भाव्यता =

→ समाधान = अवलम्बनभावः

भाव्यता =

"नैति" (२) भाव्यतामेति

(२) भाव्यतामेति

भाव्यता =

भाव्यता =

۶۵

अभाव = ^{موجود}भाव = ^{موجود}भाव
 नया ^{ان کا وجود}

परस्परविरोधात् = ^{ہر ایک میں ایک}
^{موجود سے درمیان}

भावो हि = ^{भाव}संविद्धिपतायोग्यः

पदार्थो = ^{भाव}संविद्धिपतायोग्यः

ध्ययतय = ^{द्वि}द्वि

अलम्बनीभावितु = ^{चित्त}अलम्बनीभावितु

नतु = ^ननकिंचित्

यथा काचित् उपदिष्टम्

॥ अभावे भायेत्तवाद्यावत्तम्मयतां व्रजेत् ॥

॥ अभावे भायेत्तवाद्यावत्तम्मयतां व्रजेत् ॥

۴۴

इति = ۲۱ भवतु = ۲۲ असौ = ۲۳

दद्यात् = ۲۴ दद्यात् = ۲۵ दद्यात् = ۲۶

این متن را در کتاب
مکتب دینی و کلامی
مکتب دینی و کلامی
مکتب دینی و کلامی

द्वयेयाविकल्पो = ۲۷ समाध्यावस्था = २८

याम = २९ अभव = ३० इति = ३१

मन्यन्ते = ३२ विस्मृतात्मावः = ३३

न च = ३४ "तत्र" = ३५ तस्मिन् अवस्था
विशेषे = ३६

अमूर्तता = ३७ मूर्तभावो विद्यते = ३८

यतः = ३९ अभियोगसंयमः = ४०

युत्यानावसे = ४१ द्वातरानुसंधान
तादृश = ४२

विषयेणाभियोगे = ४३

45

तत्काल = $\frac{1}{2}$ प्रत्युदितेन = $\frac{1}{2}$

अभिलपेन = $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$

संस्पृशात् = $\frac{1}{2}$ संपकात् = $\frac{1}{2}$

अथ अत्र
रश्मिः कश्चिद्
दृष्टः अत्र

"तत्" = $\frac{1}{2}$ दशान्तरम् = $\frac{1}{2}$ अप्रासीत्

अप्रभृत् = $\frac{1}{2}$ प्रतीतम् = $\frac{1}{2}$

"इति निश्चयः" $\frac{1}{2}$ पृथक्सायः
स्यात् = $\frac{1}{2}$

स्यात् = $\frac{1}{2}$ किम् उक्तं भवति?

(संस्पृशत्) = $\frac{1}{2}$

अभाव समाधि = $\frac{1}{2}$

लब्धप्रतिष्ठो योगी = $\frac{1}{2}$

तत् = $\frac{1}{2}$ व्युत्थितः = $\frac{1}{2}$

सन् = $\frac{1}{2}$

45

यदि = ५६ ताम्रव. असु औषधि ३
अवस्था

ननु संदध्यात् = ان سندان ۴ तन = ۵

कथं = कित् लब्धप्रतिष्ठोऽस्मि.
= माँ के बरतें मुस्तें माँस

= مائے مرگے مرگے موسف مفا من

इति प्रत्ययो = ०७५०८१ ————— रक़ीरुने
स्थात्

स्थात्

امکون سے
کئی

وہی ہے جس نے
اس کے لئے کیا
تہ میں اسات

उपसाति च तस्मिन्

समाधिः - समाधिः
आनयोः

आनयोः

سید کاظم مراد

تسما ت $\frac{22}{25}$ تسما ت $\frac{22}{25}$

حسن صفی = تادانی

तादृशं दशमं सप्तमं अनुभवं
ध्वनिश्च -

三

‘अहम अनुभवं’

६३५५

من التوبكر ما عفا -

इति अवश्यं स्मर्यते

तच्च = ५ पती तत्वेन = ५

स्मर्य मारात्वादेव = ५३५५५५ अनित्यं = ५३५५५५

25

46/47

तत् स्फुटीकर्तुम्प्राह = *تلكه*

अतस्तत्कृत्रिमं चैयं सौषुप्तपदवत्सदा
न त्वेवं स्मर्यमाणात्वं तत्त्वं प्रतिपद्यते ॥ २३५ ॥

यतः = *من* तव = *من* कृत्रिम = *كوا*

चैयं = *بأنه* सौषुप्तपदवत् = *في*

सदा = *دائم* तत्त्वं = *هو*

इव = *كأنه* स्मर्यमाणात्वं = *من* ततः = *من*

तत्त्वं = *هو* प्रतिपद्यते = *هو*

المراد بالمراد

منه
بأنه
منه
منه
منه

المراد

अतः = *من* अप्रसीत = *هو* ततः = *من*

इति = *هو* भूतत्वेन = *هو* प्रामुज्यमानत्वात्

तत् = *هو* अभावसमाधि = *هو*
 संशितं वस्तु *هو*

47 ✓

“कृत्रिमं ज्ञेयं”

भावाभावदृष्टायोगित्वात् = १

कल्पनाकृतम् = २००००० (द्विगुणित)

$\text{प्रानित्यं} = \frac{\text{बोद्धव्यं}}{\text{संज्ञा}} =$

सदा = हम न काचिदसौ
ह उक्त =

कालकला = $\frac{2}{3}$ कल यस्यां = $\frac{2}{3}$ कल

$\Sigma = 0$ विद्यते $\rightarrow$ तादृशी

समाध्यवस्था नित्यत्वेन

(نہایت میں رہی) مفری = آواپی پوتے

कथं कृत्रिमं ज्ञेयं ? = کئی نہ ملتی فائدہ نہ ہے

"सौषुप्तपदवत्" = سوپت پدگي

सुषुप्तमेव = سوپت مې = سوپت مې

→ सुखस्वापावस्था = سوخه سواداवस्था

तदेवपद = तदेवपद = संविदाधिकरणांतेन

तुल्यम् = तुल्यम् = तुल्यम्

किमुक्तं भवति = किमुक्तं भवति

यथा लौकिकी सुषुप्तावस्था

विविडमोहात्मकवत् = विविडमोहात्मकवत्

सतोऽति = सतोऽति = सतोऽति

सतोऽति = सतोऽति = सतोऽति

ततः कालम् = ततः कालम् = ततः कालम्

ततः कालम् = ततः कालम् = ततः कालम्

ततः कालम् = ततः कालम् = ततः कालम्

अभावरूपा इव = अभावरूपा इव = अभावरूपा इव

پرنویدکال = ص ۶۸

پرنویدتاسو = ان کی اساتذہ

ویسیتام = وہی

۱۱۱ پتی تاتین = سزا دینا

۱۱۲ = سزا دینا

۱۱۳ = سزا دینا

۱۱۴ = سزا دینا

تدو = سزا دینا

۱۱۵ = سزا دینا

۱۱۶ = سزا دینا

۱۱۷ = سزا دینا

۱۱۸ = سزا دینا

۱۱۹ = سزا دینا

۱۲۰ = سزا دینا

47

सत्तेन = सर्वे सर्वं प्रायाः =

समाधयः =

सुषुप्तावस्थायामेव = अन्तर्भवन्ति =

इति प्रतिपादितम् =

"नतु" = पुनः = तत तत्त्वम् =

इह = उपादेयतमत्वा =

उपदिष्टे =

स्वस्वभावलक्षणा = स्वम =

पुनरेव उक्त = प्रकारेण =

"स्मयिमाशात्वं" =

प्रतिपद्यते =

तस्य हि = नित्योदितत्वात् =

सदा वर्तमानत्वमेव = *مردم همیشه در دست است*

तदेतत् = *۵۰* *است*

अतोऽभावभावनया समाधिलब्धभूमिकस्यापि =

اس بارن سے اعلیٰ کی جگہ کی حالت سے سمجھائی گئی ہوگی
اسی طرح دینی کار و رفتہ میں دیہاتوں کی طرح +

अथ इवम = *۵۰* *نیت्यودितत्वात्*

सदा = *میش* प्रकाशमानमापि *۵۰* तत् तत्त्वम्

अप्रत्यभिज्ञायमानत्वात् = *۵۰* *बुद्धिले तु*

पतः = *۵۰* लब्धपदघोषः = *۵۰*

सर्वीस्थासु = *۵۰* वेद्यवेदकरूपतत्त्वद्वय

वेद्यवेद-संगृहीत = *۵۰*

विश्वप्रपञ्चः = *۵۰*

५८
५९

अप्रवस्था युगले चात्र कार्यकर्तृत्व प्राप्तिदत्तम्
 कारिता क्षयिणी तत्र कर्तृत्वं पुनरक्षयम् ॥१४॥

अप्रवस्था युगले = अवस्था युगले
 कार्य कर्तृत्वं = कार्य कर्तृत्वं
 प्राप्तिदत्तम् = प्राप्तिदत्तम्
 कारिता = कारिता
 क्षयिणी = क्षयिणी
 कर्तृत्वं = कर्तृत्वं
 पुनरक्षयम् = पुनरक्षयम्
 अत्र → अस्मिन् = अत्र इह = अत्र
 प्रतिपादिते = प्रतिपादिते
 परस्मिन् तत्त्वे = परस्मिन् तत्त्वे
 अप्रवस्थे संभवतः = अप्रवस्थे संभवतः

अनेन = ^{اس سے} ^{روبط} विविधदशीन . २३०५८८

प्रक्रिया = प्रक्रिया = प्रक्रिया

جو کٹر موعے ان میں = অবस्था پیت

तात्त्वादि = १०० भेदात् = १००

अपर्यन्तमपि ॐ ह्रीं क्लीं हेयोपादेयरूपं वस्तु

लक्षणा योगात्

द्वितीयेव असंख्येति वाच्यम्
= अत्र संख्यावाचकः

دھیمے بھاؤ سے ہی گریز کرتے ہیں (پہلو)

प्रतिपादितम् = सूत्रम्

२७७. ज्ञानन्त्येऽपि = २७७. अ. विभक्त्यै चिन्त्यस्य

[illegible]

رسن سیکانوں ایک سی لکھے = सक स्या तु

परमार्थम्

परमेश्वर = ईश्वर

आत्मा = ५७

निरुपम = निरुपमी धातु
 = निरुपमी धातु

विशपादाव = विशपादाव
 = विशपादाव

द्वित्वेन = द्वित्वेन
 = द्वित्वेन

प्रवभासयन = प्रवभासयन
 = प्रवभासयन

इति = इति
 = इति

प्रवस्थाद्वन्द्वेन = प्रवस्थाद्वन्द्वेन
 = प्रवस्थाद्वन्द्वेन

निर्देशः = निर्देशः
 = निर्देशः

एकमेव = एकमेव
 = एकमेव

तत् तत्त्वं = तत् तत्त्वं
 इत्यर्थः = इत्यर्थः

कीदृशम् अवस्था युगलं? = ^{کدام وضع و دو}
 कार्य कृतृत्व ^{کار و سر} कर्तृत्वेन - भोक्तृत्वे ^{خوردن و سر}
 क ^ک वेदकत्वेन ^{بصورت دیدن} ज्ञाने ^{دانش} कर्तृत्वेन ^{بصورت سر}
 चैतनभावेन = ^{با شعور} असत् ^{غیر حقیقی} सत् ^{حقیقی} इति ^{یعنی}
 सकामकस्थ ^{با خواهش} स्वतन्त्रा = ^{مستقل}
 द्वितीया = ^{دوم} तु = ^و
 तद्विपरीता = ^{عکس} कार्यरूपा = ^{شکل کار}
 → भोग्या = ^{خوراکی} वेद्या = ^{دیدنی}
 जडा = ^{غیر متحرک} परतन्त्रा = ^{مستقل}
 ताभ्यां = ^{از این دو} "शब्दितं"
 शब्दित - ^{با کلمات} कथितम् = ^{گفته شده}
 शब्देन ^{با کلمات} अन्यो = ^{دیگر}
 संशामाना भेदो ^{تفاوت نام برداری}
 न वास्तवः = ^{غیر واقعی} इति प्रतिपादितम् ^{یعنی بیان شده}

७

काव्यरूपया

वक्तुः = इयम =

सा = ० प्रकाशमानत्वमात्रलब्धात्मकत्वात्
= प्रकाशमानत्वमात्रलब्धात्मकत्वात्

परमकारणात्
आत्मनः =

कर्तृशब्देन =

व्यापदिष्टात्

प्रकाशक स्वभावात्

न भिद्यते

यतः

स्वविभवस्य

पूजित चक्रात्मकस्य

प्रमवत्त्विन

एतत् तत्त्वं

प्रतिपादितम्

प्रागेव =

तत्र = तस्मिन् = इयं भूते

अवस्था युगले

कावेताक्षरिणी = *کافی* *کافی* *کافی*
 क्षराभाङ्गिनी = *کافی* *کافی* *کافی*

यत् यत् इदं = *کافی* *کافی* *کافی* मुकुलिततत्त्व-
 = *کافی* *کافی* *کافی* परामर्शतया
 कायै रूपत्वेनैव
 = *کافی* *کافی* *کافی*

अवसीयते = *کافی* *کافی* तत् सर्वम् =

उदय व्यय = *کافی* *کافی* *کافی* संवन्धुत् *کافی*

प्रतिक्षराविनक्षरम् = *کافی* *کافی* *کافی*

"कर्तृत्वं" " = *کافی* *کافی* *کافی*

"पुनरक्षयं" = *کافی* *کافی* *کافی*

कर्तृशपावस्था = *کافی* *کافی* *کافی*

= *کافی* *کافی* *کافی* नित्या

नित्योदित = *کافی* *کافی* *کافی*

सर्वीवस्था व्यापक = *کافی* *کافی* *کافی*

उपलब्धत्व मात्र = *کافی* *کافی* *کافی*

धर्मिकत्वात् =

अविनाशि =

तदेवम् = एकमेव =

कतीर = सातार = सर्वाधिष्ठाता =

सततम् =

आत्मत्वेन =

अनुसंधानो =

यास्तिष्ठति तस्य =

बन्धानुपपत्तिः =

इति पूर्वश्लोकेन संबन्धः =

तदेतत् =

"अवस्थाद्वयमेव" =

१

इत्यादिना वृत्तो व्याख्यातम् =

ननु = यत् = ३ उपलब्धरूपं =

तत = १ मक्षयम् = २ इत्युक्तम् =

तच्च = न = २ उपपद्यते =

प्रभावसमाध्य = उपलब्ध =
प्रवस्थासु स्वरूपाभा =
प्रभावात् =

कथं तस्य मक्षयत्वम् =

इत्याक्षेपे = प्राक् प्रातिज्ञात
=

समाधानत्वम् =

कार्योन्मुखः प्रयत्नो यः केवलं सोऽत्र लुप्यते
तस्मिंल्लुप्ते विलुप्तोऽस्मीत्यनुधः प्रतिपद्यते ॥१५॥

कायोन्मुखः = ^{अध्यास} प्रयत्नः = ^{कर्म} ३.०

यः = ३ केवल = सा = ^{पत्र} पत्र = ^{पत्र} पत्र
लुप्यते = ^{मृते} मृते (मृते)

तस्मिन्लुप्ये ^{विशेष} विशेष विलुप्तो मरुमिन्
= ^{मृते} मृते = ^{मृते} मृते

इति = २५ अन्वयः = ^{अन्वय} अन्वय प्रापि पद्यते
= ^{अन्वय} अन्वय = ^{अन्वय} अन्वय

कार्य = ^{निर्माय} निर्माय = ^{निर्माय} निर्माय

→ विवेद्ये = ^{वस्तुनि} वस्तुनि = ^{वस्तुनि} वस्तुनि

"उन्मुखः" = ^{तस्य} तस्य → ^{तस्य} तस्य

तथा संपादने ^{यः प्रयत्नः} "यः प्रयत्नः" = ^{प्रयत्नः} प्रयत्नः

→ "कर्तृत्वे रणो" = ^{सहज उसाह} सहज उसाह = ^{सहज उसाह} सहज उसाह

= ^{सहज उसाह} सहज उसाह

"स केवल" = ^{केवल} केवल

सर्व ^{सर्व} परं कारणां ^{परं कारणां}

तस्यां दशांशं = ^{तस्यां दशांशं} (समा) यापारहेतुः

अभावात् ^{कार्यस्य स्थूलरूपस्य} ^{लुप्यते} = ^{लुप्यते}

→ अनुमिच्छतया ^{न अनुमिच्छतया}

आत्मन्येव ^{आत्मन्येव} ^{व्यभिचारे} ^{व्यभिचारे}

अवतिष्ठते = ^{अवतिष्ठते} 'तस्मिन्' = ^{तस्मिन्}

प्रयत्ने = ^{प्रयत्ने} तत्कालमेव = ^{तत्कालमेव}

"लप्ते" सति ^{लप्ते} ^{सति} ^{लप्ते} ^{सति} ^{लप्ते} ^{सति}

→ तत्त्वावबोधशून्यो = ^{तत्त्वावबोधशून्यो}

"विलुप्तोऽस्मि इति" ^{विलुप्तोऽस्मि इति} ^{विलुप्तोऽस्मि इति} ^{विलुप्तोऽस्मि इति}

के मीन लोके क्वि

→ न तत्त्वे अस्मि इति ^{न तत्त्वे अस्मि इति}

(मिथ्या मिथ्या मिथ्या मिथ्या मिथ्या)

भावविलक्षणतया = این معادلی و معنی است

वस्तु = شیء परिचिञ्च्यत = بن برآید

एवंविधः = (نظیر) प्रत्यय = گویا

उपपन्नः = (محصول) रूप रक्षा
रक्षा

परिचिञ्चति = بن برآید चेत = ۵۶

कर्तृत्वेन = کرندگی به واسطه

स्मन् इव असौ सिद्धः = بنیادی است

कथं निषद्यस्य = (نظیر) निवेदस्य = ۵۷

विषयः = (موضوع) स्यात् = ۵۸

ततः = ۵९ इदम् = ۶० आयात् = ۶१

यथा = ۶२ कश्चित् = (نظیر) देवदत्ता

गृहाद्यवस्थितः = (نظیر) گهرا و غیره

52

करणा व्यापार = मद्रास का व्यापार
 विशतिमात्रे शास्त्र = रूस की दरी की रस्म = रूस का रस्म

आत्म अभव = आत्म का रस्म
 प्रत्ययो = रूस के रस्म की जो मान = रूस का रस्म

भ्रान्तिरेवेति = भ्रान्ति रानी रस्म

व्याख्यातमेतत् = व्याख्यात की रस्म
 वृत्तौ = रूस की रस्म

" कार्यं संपादन सामर्थ्यम् "

कार्य को संपादन करने का सामर्थ्य - (कार्य को संपादन करने का सामर्थ्य)

सर्वमेवार्थं = सर्व रस्म

विशेषयितुम् = विशेष करने का सामर्थ्य

आह = आह

57/58

न तु योऽन्तर्मुखो भावः सविज्ञत्वगुराणस्पदम्
तस्य लोपः कदाचित्स्यादन्यस्यानुपलम्भनात्
॥२६॥

न तु = ५५ यः = ५५ अन्तर्मुखः सविज्ञत्व
गुराणस्पदम्
भावः (क) तस्य लोपः कदाचित् = ५५
[कदाचित्] = ५५

तस्य लोपः = ५५ कदाचित् = ५५

अन्यस्यानुपलम्भनात् = ५५
[कदाचित्] = ५५
तस्य लोपः कदाचित् = ५५

न तु पुनः = ५५ "तस्य" = ५५ परमाधिसतः
= ५५

परस्य तत्त्वस्य कदाचिदपि
= ५५

समाध्याद्युपलक्षिता = ५५
कालकलायां = ५५
"लोपः" = ५५
स्वरूपोद्देशः = ५५

"स्यात्" → उपपद्यते = ہوا پڑتا ہے

"प्रत्यस्य" = مکرر → तद्व्यातिरिक्तस्य
= کسی سے جدا =

वेद्यरूपस्य = वेद्य - वेद्य रूप =

प्रानित्यस्य वस्तुनः = वस्तु =

"प्रनुपलम्भनात्" = प्रनुपलम्भना =

७२८ → प्रनुभवाभावात् = प्रनुभवाभावात् =

नहि वेद्यं = वेद्यं =

नास्ति = नास्ति =

वेदकोऽपि = वेदकोऽपि =

नास्ति इति वक्तुं शक्यम् = वक्तुं शक्यम् =

कस्य = कस्य =

लोपो न स्यात् = लोपो न स्यात् =

यः = यः = "अन्तरमुखी" =

व्यतिक्ति = ३ वाक्येद्य ३ वाक्येद्य

अभावात् = ३ वाक्येद्य ३ वाक्येद्य

स्वात्मन्येव = ३ वाक्येद्य ३ वाक्येद्य

र रक्षातिथेस्य = ३ वाक्येद्य ३ वाक्येद्य

यस्य = ३ वाक्येद्य ३ वाक्येद्य

स = ३ वाक्येद्य ३ वाक्येद्य

यतः = ३ वाक्येद्य ३ वाक्येद्य

सकलवेद्यवर्गवेदकतारूपस्य

३ वाक्येद्य ३ वाक्येद्य

गुरास्यधर्म = ३ वाक्येद्य ३ वाक्येद्य

पदम् = ३ वाक्येद्य ३ वाक्येद्य

अनन्यसाधारणम् = नदفعه عتیا

अधिकरणम् = لی کرستی (همه در آن است)

इदमत्र तात्पर्यम् = به بیان مطلب است

आत्मनो = آ و آ جان किया भूदेन
 = جان کرستی

द्विविधा = دو صورت یا دو حالت = یکی شکی

आपुरुषावस्थायां = در آنجا که
 स्थायाम् = پایدار است

बहिष्कारा = انحراف = व्यापारो +
 = دور کردن

परमे सति = در آنجا که

केवल = فقط स्वात्ममात्र = سواत्म ماثر

आभिमुख = رو به شक्ति = رو به شکتی

5/54

मात्रत्वेन = इसी भावसे

ये लक्षणोपायः - लक्षणोपायः लक्षणोपायः

तेन = अन्तर्भावः "अन्तर्भावः" =

इति = उक्तम् =

मुख्य प्रवेदन च =

प्रान्ते: व्यवहारा

दृष्टा =

यथायामेव

श्रीवी मुखहिमोच्यते

श्रीवी मुखहिमोच्यते

सर्वे च =

तादृशदृष्टान्तः

उपाति सद्भावः

(अस्य भावः)

स = भावः

54

ان فہرست

० यामोहे :

جو وہ سب گئے ہیں =

अभाव इति

= اسی کو اس وقت
تہ یوگیم:

प्रतिपद्यते

سرمایہ

= ان پوگروں

ननु = नसु

संततम् = 3 म

अविलुप्तप्राक्तेः

نہ لوں میں گئی ہو وارثہ

گنی شکفی ۲۲

तस्य भावस्य ३. अस्मिन् ३. अस्मात्माविलक्षणा

वस्तु क्रतुपलम्भात् = रत्नं वस्तुनः क्रतुपलम्भात्

कथं चित

= २१ लोप = २१

उपपद्यते

کسی شخص سے =

तदा हि = ९५५

प्रसौ = ५

स्वभावमेव

$$= 53369 \text{ १}$$

अमल गगन तलवत्

۱۔ نزل۔ آکاش میں نزل کا طے

सर्वतो

व्यतिक्रमः
२ = राक मरुतोन =
३ = रसिन रासम

स्वीव्यापकं = सबके में व्यापक
 चित्मात्ररूप- तया मनु-
 भवति = सर्व में मात्र रूप से ही (तो) प्रकट

केवल = सर्व महि परवशातया
 मोक्षपरवशातया = मोक्ष के लिये =
 विस्मृता = अन्यान्य से अनुसंधायक =

स्वात्मरूपः = अन्तरात्मिका तथा =
 उपाय पुरस्तात् = उपदेक्ष्यति =

उपदेक्ष्यति = उपदेक्ष्यति =
 व्याख्यातमेतत् = व्याख्यातमेतत् =
 तथा = तथा =

तथा = तथा =
 तथा = तथा =

न तु योऽन्तरमुखोऽन्तश्चक्रारूढः
 न तु योऽन्तरमुखोऽन्तश्चक्रारूढः

इत्यादिना वृत्तौ = इत्यादिना वृत्तौ =

इति विषय व्यवस्थापनाय
आल

50

अनुभवदशासु

"सुप्रबुद्धस्य" =

→ सुषु प्रबुद्धस्य

سوپر بیدار =

→ देहाधिलं प्रत्यय

و جسم پر حوالہ دینا

← दीर्घदुस्व स्वप्नस्य

سیلاب و لمبی فریقین سے

→ मोहमहो निद्रया

= मोह से मिला निद्रा

मनागपि

=

फनावृत संविदः

= न भूते भूते भूते भूते

सिद्धसाध्यस्य

=

सम्यग्दर्श

= असंशयिक अचछिन्न अस्मत्

" स्यात् " → उपपद्यते

=

कीदृशी ?

" सततम् " →

= ध्यान

त्रिपदा

=

'व्यभिचारिणी' =

→ त्रिषु

जागरस्वप्नसुषुप्तेषु

=

पदेषु

=

संवेदनभूमिकासु

=

अव्याभिचारिणी = ان میں نہ ٹکنے والی
 → अविसंवादिनी = نہ اُٹنا اور نہ ملنے والی (موسے)
 (نہی نہنا کسی قسم کی)

कयाचिदपि = अवस्थाया कस्य भी

अनभिभूतत्वतः = (برایک دوست سے) نہ ہونے کا
 अव्यवहितसंनिधिः = (दوستوں کے ساتھ)

न क्लेशं मयि कीर्तयति
 (برایک دوست سے) نہ کسی کی شہرت (نہ کسی کی)

एवम् = एतस्य सुप्रबुद्धस्य

स्वीकृतं स्वात्मैश्वर्यं = (स्वीकार کیا) स्वामी

लक्षणाः = लक्षण

परसिद्धिः = इदं = (करीब) नाना प्रकार

उपदेशविषयत्वं = (उपदेश) विषय

नास्त्येव = (ना) (करीब) (उपदेश) (विषय)

कृतकृत्यत्वात्
 "अपरस्य" → तत्समनन्तरस्य
 द्वितीयस्य
 प्रबुद्धस्य = परशक्तिपात
 परशक्तिपात =
 → प्रभातालोकः विलुप्यमानः
 मायातमिस्रत्वात्
 समुन्मेषादिविषादः
 विवेकचक्षुषः क्षीयमानः
 मोहवशात् =
 प्रविष्टमभमानः मोहः =
 साहसपदः →

ہو آئی ہوٹ = پہلی لوسٹا یعنی مائٹ اسکا اعلیٰ یعنی لانت۔ یہ وہ سب سے اونچا مقام ہے

۴

پہلے پروردگار — یہ = پدے — الٹا ہی ہوتا ہے

”تداہانتے“ = اسی کی لانت ہے

مائٹ لانتا ہے

ان مائٹ کی لانت میں سے ہے

تدانا م = پدانا م = جیسا کہ

جاگرا دھوا تھ کے = مائٹ لوسٹا ہے

تسے جانتا ہے =

تسے دھوا تھ =

تسے دھوا تھ =

تسے دھوا تھ =

تسے دھوا تھ =

تسے دھوا تھ =

تسے دھوا تھ =

تسے دھوا تھ =

تسے دھوا تھ =

تسے دھوا تھ =

3
"स्वप्न सुषुप्तादौ" میں سو سوتے ہوئے ہیں

اسی = اس = تین = 3

اس سے اس کی = 2 = دیکھا گیا
اساتپدے व्याख्यातम् =

آدی سندھ = 3 = 3 = 3
अत्र च =

اس سے طلب کیا گیا
[اس سے اس کی] = 3 = 3 = 3
स्वप्नसुप्तावस्था =

[اس سے اس کی] = 3 = 3 = 3
संगृहीतः = 3 = 3 = 3
[اس سے اس کی] = 3 = 3 = 3

मोहादिवस्था = 3 = 3 = 3
परिग्रहः = 3 = 3 = 3

कल्लं च 3 = 3 = 3
तस्याभिप्रेतः = 3 = 3 = 3
[اس سے اس کی] = 3 = 3 = 3
सर्वं च व्याख्यानस्य
अयमाशयः = 3 = 3 = 3

द्विविधि = 3 = 3 = 3
इह = 3 = 3 = 3
[اس سے اس کی] = 3 = 3 = 3
आत्मतत्त्वस्य

उपलब्ध्य = 3 = 3 = 3
उपदेशः = 3 = 3 = 3

उपक्रान्तो = 3 = 3 = 3
निवीत्याश्च = 3 = 3 = 3

ایک سب توہم ہے جہاں سب کچھ بن کر صرف ایک مانر ہو گیا ہے (ایک ہی ہے)
 دوسرے جہاں ہم سارا دلش دلی ایک ہی ہو گئے۔ یہ کتنی فکر اس آدمی سے ہے۔

→ سب سے بڑی بات ^ف सर्वव्याप्तिरिति ایک = سب

ایک ہی ہے
 سب کا دل
 ایک ہی ہے

سکھ سیکھ { صرف جن مانر ہی ایک کر دے } $\text{चिन्मात्र स्वस्वरूप}$ विषयः ततो योदते

अपरो = विधात्मक ततः शक्तिचक्र विषयः
 = [شکستہ کا من]

उभयरूपोपि यम उपदेशः

अस्मिन् = सुषुप्त स्वप्नरूप द्वयः $\text{[و دو حالت ال پر ہی]}$

प्रबुद्धस्य $\text{[اس پر بیدار ہو کر]}$

प्रथमतः [پہلے] उपयुज्यते $\text{[و استعمال کیا جاتا ہے]}$

असौ पदत्रय इव $\text{[سو پद تری کے طور پر]}$ सुप्रबुद्धस्य

तत्त्व उपलब्ध $\text{[توہم کی جو پہچان ہے]}$ $\text{प्रयत्न सिद्धत्वात्}$

= $\text{[اذا کو وہ محبت م نہ لے رہی ہو]}$

यतः $\text{[यत्त]$ पदद्वय [ہم دو پہلو پر]

वर्तिसंविदप्रत्य $\text{[و ہر من میں ال کی ہے سمجھ]}$
 वमरा

(3) वमशी मात्रादेव = परमेश्वर

यथा प्रतिपादित = परतत्त्व उपलब्धि
 इसी के लिये - अथवा

स्वयमेव = तस्य
 उप = तथाहि

यदा = विगलितं = सकल
 वेद्य

विकल्पत्वात् = निष्कलेवलं परा मूर्ति
 सर्वत्रात् किं किये

(सकल रसिकों के लिये)

परमेश्वर =

तदा = सर्वोप राग रहित
 अथवा

सरूप मात्र = विश्रान्ति =

नित्य = प्रविलुप्त = चेतयितुं मन्त्र
 = सर्वत्रात् किं किये

आत्मतत्त्वं = روح स्वयमेव = ایسی

उपलभते = پیدا यदा च = جب

तत् तत् = وہ विभिन्न = مختلف स्वकारणा

विरहेऽपि = بغیر स्फुरतरा = پیدا

अवभास = روشنی चेतन अचेतन = حس و غیر حس

विचित्र = غریب भावचक्र = چکر

निर्मानमयी = سبب } ایسی جو سبب
 रूप

विनिद्रः = निद्रा स्त = ह

आत्मनः स्वप्नवस्था = सुषुप्ति

परामृशति = परांश तदा = तब

तेनैव दृष्टान्तेन = ایسی ہی روشنی سے प्रबोधबलात् = بہوشی سے

परमकारणास्य = परम स्वस्वभावस्यैव

परमेश्वरस्य = परमेश्वर

स्वेच्छामात्रम् = صرف (میں سے) اختیار
 व्यतिरिक्त کارائتار

निरञ्जपेक्षा = بن و این کارائتار
 (میں سے)
 निरञ्जपेक्षा =

स्विकृतेतारुपे = (میں سے)
 स्वीकृतेतारुपे =

तत्तुमुपलभते = (میں سے)
 तत्तुमुपलभते =

प्रबुद्धस्य = (میں سے)
 प्रबुद्धस्य =

प्रयत्नशतैरापि = (میں سے)
 प्रयत्नशतैरापि =

स्वप्नीकरोति = (میں سے)
 स्वप्नीकरोति =

तद्वन्म = (میں سے)
 तद्वन्म =

वान्तः = (میں سے)
 वान्तः =

तदेवम = (میں से)
 तदेवम =

(میں سے)
 (میں से)

प्रबुद्धस्य = (میں سے)
 प्रबुद्धस्य =

स्यात् = (میں से)
 स्यात् =

इति प्रतिपाद्यते ॥

परिशिष्टे = जाग्रतुयीरुये
(जाग्रतुयीरुये)

पदद्वये = सा मस्य =
नास्ति

इति मधीत उक्तं भवति =

प्रतः = जागरावस्थायां =

शब्दादिविषय =
गहरा वम्रे व्यग्रा इदय
व्यापार
=

व्यवहितं =

तुयीवस्थायां च = लोकोत्तरत्वात्
=

अत्यन्त = परिमपारिचितं
=

स्वयं = दुर्लक्षं =

परंतन्वम् = इति तत्
उपलब्धौ =

तत्र = प्रबुद्धीऽपि =

उपदेशमपेक्षातः -

यत आह वृत्तिकारः =

“ जाग्रदुच्यते त्वगममात्रमस्य ”
 “ भाष्ये त्वगममात्रमस्य ”

इति :

“ तस्य चिद्रूपस्य सवगतस्य ”

“ तस्य चिद्रूपस्य सवगतस्य ”

इत्यादिना व्याख्यातवन्

वृत्तिकृत् एतत् ॥

५३

५३

सर्वम = ५३ उपदेष्टाविषयं = ५३

व्यवस्थाप्य = ५३ इदानी = ५३

पारमेश्वरस्य = ५३ तत्त्वस्य = ५३

सर्वव्यापितिरिच्छ = ५३ सावीरुष्यराच = ५३

जागरादिषु चतुर्विधेषु पदेषु प्रतिपादनस्य = ५३

प्रविभाग = ५३

आह = ५३

ज्ञान ज्ञेय स्वरूपिण्या शक्त्या परमया युतः ।

पद्वये विभुभाति तदन्यत्र तु चिन्मयः ॥२॥

५३

ज्ञान ज्ञेय = ५३ स्वरूपिण्या = ५३

शक्त्या = ५३ परमया = ५३

युतः = ५३

५३ पद्वये = ५३

विभुभाति = ५३ ततः = ५३

चिन्मयः = من چينمى

विभुः = व्यापक = व्याप्त ईश्वरत्व = ۲۵

किमात्रमूर्ति आत्मा = من چينمى

"पदद्वये" = "فردى" → जागर-स्वप्नाभिद्योने
= "فردى" =

"परमया" → अत्यद्वैतरूपता = ۲۶

सवीतिद्रावित्या = "प्राक्त्या" = ۲۷

→ निजन सामध्येन = "युते" = ۲۸

सहितो = "भाति" = ۲۹

चकास्ति-प्रकाशे = कीह एवा प्राक्त्या? = ۳०

"ज्ञान ज्ञेय स्वरूपिराया" = ۳१

ज्ञायते मनेन = ۳२
ज्ञेयज्ञान = ۳३

बाह्याभ्यन्तरं करण = ३४
चक्र = ३५

३६

अवभासयत् = जागर-स्वप्नदृष्टा
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

व्यवहारमुद्धृवायति = ॐ नमो भगवते वासुदेवाय
 एतदेव च = ॐ नमो भगवते वासुदेवाय
 पराम्यम् = ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

यत् स्वस्थ = ॐ नमो भगवते वासुदेवाय
 प्रकाशमानताम् = ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

तिरोदधती = ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

ज्ञानं ज्ञेयं मया = ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

स्फुरति = ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

मित्रं तु = ॐ नमो भगवते वासुदेवाय
 = ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

मायातमसि = $\frac{1}{2}$ मायातमसि

विगलित = $\frac{1}{2}$ साव-साव-शेय कि
= $\frac{1}{2}$ साव-साव-शेय कि

विभाग-विभक्त = $\frac{1}{2}$ विभाग-विभक्त

रुक्मेव परमाथिसत = $\frac{1}{2}$ रुक्मेव परमाथिसत

चितप्रकाशैकरूपं = $\frac{1}{2}$ चितप्रकाशैकरूपं

तादृकस्वभाव = $\frac{1}{2}$ तादृकस्वभाव

अनुभावितृतामात्र = $\frac{1}{2}$ अनुभावितृतामात्र

धर्मलक्षणा = $\frac{1}{2}$ धर्मलक्षणा

तत्त्वम = $\frac{1}{2}$ तत्त्वम

इष्यते = $\frac{1}{2}$ इष्यते

यतः = $\frac{1}{2}$ यतः

ततः = $\frac{1}{2}$ ततः

चिन्मय इति = $\frac{1}{2}$ चिन्मय इति

तस्मात् = $\frac{1}{2}$ तस्मात्

पदद्वयात् = $\frac{1}{2}$ पदद्वयात्

अन्यत् - अपरम् → सुषुप्ततुयाभिधानं
 = कश्चित् लोकोत्तमस्यैव

पदद्वये = चिन्मयो =
 विभ्रंभाति = विभ्रं

चिन्मयो = चिन्मयः
 चित् = चित्
 चित्तयत् = चित्तयत्
 इति = इति

→ उपलब्धस्वभाव = उपलब्धस्वभावः
 (उपलब्धस्वभावः)

→ ईश्वरः = तन्मात्र = तन्मात्रः
 प्रकृति = प्रकृति

तयो पदयो = तयो पदयो

व्यतिरिक्तवे = व्यतिरिक्तवे

अभावात् = अभावात्
 निष्कल = निष्कल
 = निष्कल - कलामयः

स्वात्ममात्र

विश्रान्त = विश्रान्तः
 विभ्रंभाति = विभ्रंभाति

प्राप्तिरीश्वर

प्राप्तिरीश्वर

प्रकाशात्

प्रकाशात्

इत्यर्थः

इत्यर्थः

ननु = जागर स्वप्नो =

ज्ञान-ज्ञेयमत्वेन =

सुषुप्त-तुर्ययो = विमलत्वमेव

प्रकाशन अभेदात्

पदद्वयमेव =

तत्कथं पदचतुष्टयमिति =

प्रति उच्यते =

जागर स्वप्न पदाधीनां =

स्थैर्यो = प्रतिपत्ति

विकल्प = भेद =

इति = तत् ५ पदद्वयम् =

यतः ईश्वर =

सर्गो = जागरावस्थायां =

दृढत्वेन = प्रतिपद्यते =

स्वप्ने तु = दृढत्वेन
 क्षणशः परिकल्पित =
 इत्यन्यो पक्षो भेदः -
 कारणम् -

सुषुप्तावस्थायां तु =
 सत् अपि चिन्मयस्यैव
 तत्त्वं

मोहवशाद =

अहम इति =

उपलब्ध चमत्कार =

विरहात् =

असत् इव भाति =

तस्यैव = तत्त्वस्य
 =

परमार्थसत्तया =

स्वप्ने तु दृढत्वेन
 क्षणशः परिकल्पित
 इत्यन्यो पक्षो भेदः
 कारणम्

सुषुप्तावस्थायां तु
 सत् अपि चिन्मयस्यैव
 तत्त्वं

आत्मत्वेन

आत्मत्वेन

उपलब्धे धरतु यो पदे =

=

इत्ययं = सुषुप्ततु यो

तेन = चत्वायेव पदानि =

विश्व = तैजस =

विश्व

प्राज्ञ = तु यो दि =

संज्ञाभिः =

प्रामातरेष्वपि =

प्रामातरेष्वपि =

"ज्ञानज्ञेयभेदेन द्विरूपम्"

गणितं गणितं गणितं

इत्यादिना व्याख्यातमेतत्तु

इत्यादिना व्याख्यातमेतत्तु

इदानीमर्थेन उक्तेन प्रकारेण प्रबुद्धस्यैव =
 उपदेश्यत्वम् = उपक्रान्ते =
 द्रवयितुम् अप्रबुद्धानां च
 तत् प्रतिषेद्धं =
 श्लोकत्रयम् =
 आह

गुणादिस्पन्दनिःस्पन्दाः सामान्यस्पन्दसंश्रयात्
 लब्धात्मलाभाः सतते स्युर्ज्ञेस्या परिपन्थिनः ॥ ३ ॥
 अप्रबुद्धधियस्त्वेते स्वस्थिते स्थगनोद्यताः
 पातयन्ति दुरुत्तारे धौरे संसारवर्त्मनि ॥ ४ ॥
 अतः सततमुद्युक्तः स्पन्दतत्त्वविविक्तये।
 जाग्रदेव निजं भावमचिरेणाधिगच्छति ॥ ५ ॥

गुणादि = निष्पन्दाः
 स्पन्द = सामान्यस्पन्द
 संश्रयात्
 लब्धात्मलाभाः
 सतते =

[illegible]

धिय
 प्रपुत्र
 नमः

धनो धत्ता - धनो धत्ता - धनो धत्ता

3. سہ ماہی بارانی = دھڑا تارے = بچے گرائے ہیں = پاتھنٹ

سارے انسانے سسار و تسمانی کے لئے جو کچھ کہتے ہیں۔
 دوسرے کہتے ہیں کہ سسار و تسمانی کے لئے جو کچھ کہتے ہیں۔

प्रतः = सततम् = उद्युक्तः

सम्यक्त्व - विविक्तये -

१५ जाग्रदेव = चिजं भावम् (साक्षात्)

अत्राचरेण ^{अत्राचरेण} अधिगच्छति ^{अधिगच्छति}

63/ "प्रति" = اس کے لئے प्रस्तुत व्याख्यान =

श्लोकत्रयनिर्दिष्ट = हेतोः =

"जाग्रदेव" = प्रबुद्धे =

"निजे भावम्" = आत्मीयां = परमाधिकारी सत्ताम्

"अचिरेण" = कालेन =

"अधिगच्छति" = सम्याग =

स्वीकरोति = उपलेब्ध्या =

एवकारेण = एव अप्रबुद्धे =

व्यवटिञ्चति = [अर्थात् अविज्ञाने] =

कीदृशः सन्नधिगच्छति? =

"स्पन्दतत्त्वविविक्तये" =

सततमुद्युक्तः =

स्पन्दस्य परस्य =

"एव"
अर्थात्
एव

अर्थात्

प्राक्तस्य तत्त्वस्य

अर्थः

उपचरित सामान्य = (1) सामान्य

विशेषात्मक = विशेषात्मकताया = विशेषात्मकता

द्विप्रकारत्वेन = (द्विप्रकारत्वेन) = द्विप्रकारत्वेन

व्याख्यास्य मानस्य यत तत्त्वे = व्याख्यास्य मानस्य यत तत्त्वे

परमार्थः = यथाक्रमम् = परमार्थः

उपादेयतया हेयतया च = निश्चितरूप = उपादेयतया हेयतया च

तस्य विविक्तये विवेकाय = तस्य विविक्तये विवेकाय

पृथक्करणाय = पृथक्करणाय

उपादेयतमः परमकारणभूतस्य = उपादेयतमः परमकारणभूतस्य

सत्यस्य आत्मस्वरूपस्य = सत्यस्य आत्मस्वरूपस्य

अयमहमस्मि = अयमहमस्मि

अतः सर्वः प्रभवति = अतः सर्वः प्रभवति

अत्रैव च प्रलीयते

رسیدگی
سب قاف ہو رہی ہے

इति प्रत्यवमशीत्मको निजो
धर्मः

ایسی جگہ پر اس سے جو وہ (میں)
سورگ کی

सामान्य स्पन्दः

ہی سے سامانہ پیدا =

तथैव = तत्र येते = अत्यन्तस्य = १८५५
१८५५

فروق در شید - و شید = विशेष سंपन्दा: ॐ

اس آناत्म بھوتے پو = دیکھ / دیخو = دیکھ
(سب سے پہلے)

(५) ज्ञात्माभिमानम् - उदभावयन्तः
उदभावयन्तः =

۱۰۰ (۱۰۰ کا ذکر ہے)
 پرماں پرماں : پرماں پرماں
 پرماں پرماں : پرماں پرماں
 پرماں پرماں : پرماں پرماں

सुखितोऽहं दुःखितोऽहम् = सुखी हूँ - दुःखी हूँ

इत्यादियो - ५००० (५०००)

لی علی الدار اور
موسیٰ خرم - دلم
کران قمره

دفعہ گن سب =

प्रत्यय प्रवाहाः = ہی سے ہی پرانا

संसारहेतवः = ہی سے सार हेतव

इति विभागाद्य = सب سے 'सतत' आदि विभाग

सर्वी सुखस्थामु = सب के सुख स्थान

अपव्यवधानेन = अपव्यवधानेन उद्यक्तः

उक्त = उक्त = वक्ष्यमाण = उपपत्त्य

उपलब्ध्य = उपलब्ध्य = उपाय प्रति पत्त्य

अभिव्यज्यमान = अभिव्यज्यमान = स्वबल =

वृहत्तात्वात् = वृहत्तात्वात् = प्रव्यासत

उत्साहम् = उत्साहम् = मध्यवसितः

= असि प्रवृत्ति

सतेन = सतेन = प्रबुद्ध स्व

उपायपरिणीत = उपायपरिणीत

रुक्तातानः सन् = रुक्तातानः सन्

मूल कथन

सन् = سَن अचिरेण = $\text{فِي زَمَانٍ قَلِيلٍ}$

स्वरूपमुपलभते = $\text{يُحِيطُ بِطَبَقِهَا}$

न अन्यः = $\text{وَلَا شَيْءٌ آخَرُ}$

इति प्रतिपादितम् = $\text{وَبَيَّنَّ$

कुतो हेतोः स = $\text{كَيْفَ وَمِنْ أَهْلِهَا}$ स्वा मधिगच्छति
नान्यः? = $\text{وَلَا شَيْءٌ آخَرُ}$

इत्याह = وَقَالَ

"गुरादिस्पन्द-निष्यन्दा" = $\text{فِي مَوَاقِفٍ مِمَّا يَتَوَقَّعُهَا}$

यतः = مِنْ أَهْلِهَا गुरादिस्पन्द-निष्यन्दा = $\text{فِي مَوَاقِفٍ مِمَّا يَتَوَقَّعُهَا}$

सस्य = وَمِنْ أَهْلِهَا

अपरिपन्थिनः = $\text{وَلَا شَيْءٌ آخَرُ}$

सुयुः

इति संबन्धः = وَبَيَّنَّ

स्पन्दानां = سَوْنَدَانِ سَوْنَدِ سَوْنَدِ سَوْنَدِ
 = سَوْنَدِ سَوْنَدِ سَوْنَدِ سَوْنَدِ سَوْنَدِ سَوْنَدِ سَوْنَدِ سَوْنَدِ

निष्यन्दा = نِیْیَنْدَا

नानाद्यौ = نَانَا دِیَو
 = سَمِیْمَ مَلِیْمَ - دِیَو دِیَو دِیَو (سَمِیْمَ مَلِیْمَ)

प्रसृता = پْرَسْرُتَا → प्रवाहा = پْرَوَاہَا =

प्रत्ययाः = پْرَتِیْیَاः
 = سَبَدِ नश्वरे

गुराा आदयः = گُورَاَا آدِیْ
 = پْرَوَاہَا (پْرَوَاہَا)

रैषां = رِیْषَاं
 = تِیْ गुराादयः

सुखाधात्मकत्वेन = سُوْخَاधَا تَمَکِ تَوِیْنِ
 = سَمِیْمَ - دِیَو

गुराादश्च = گُورَاَا دِشْچ
 = سَمِیْمَ - دِیَو

स्पन्दनिष्यन्दा = سَوْنَدِ نِیْیَنْدَا

अहं सुखी - दुखी = اَہَمْ سُوْخِی - دُوْخِی
 = سَمِیْمَ - دِیَو

इत्यादयो ज्ञान भेदाः =

किं रूपाः ?

=

सामान्य स्फन्दसंश्रयात् =

१. लब्धास्म लामः
 २. लब्धास्म लामः
 ३. लब्धास्म लामः
 ४. लब्धास्म लामः
 ५. लब्धास्म लामः
 ६. लब्धास्म लामः
 ७. लब्धास्म लामः
 ८. लब्धास्म लामः
 ९. लब्धास्म लामः
 १०. लब्धास्म लामः

लब्धास्म लामः

=

७ लब्धास्म लामः

सामान्यस्य =

सर्वव्यापकस्य

अन्तरलीन

सर्वव्यापकस्य

=

अन्तर्विशेषस्य

=

परस्य

प्रतीतिस्फुरितस्य

=

"संश्रयात्"

सम्यक्

अनन्यशरणा

अयरादः =

हेतोः =

66

प्रतिष्ठित = निविकल्प = प्रतिपत्तेः
 = मानस =

सुखादि उपादि उपराग
 = आनन्द =

जानित = अन्योन्यमित्ररूपेभ्यो
 येभ्यो =

विशेषस्पन्देभ्यो =

व्यावृत्त स्वप्नात् स्वप्नात्
 = अभिमानस्य =

उक्त = वक्ष्यमाण = युक्त =

अभ्यास नित्योद्योगेन =
 = असंशय =

विजिग ईषमाण =
 = संप्रकर्षण =

परिपन्थिनः स्युः =
 = दल =

स्वतन्त्राविभावात् = प्रतिहत स्वभाव
 = सावरण =

सामर्थ्याः =
 = सामर्थ्य =

प्रतिलभन्ते = پیدا ہونے प्रबुद्धस्य = مرد پروردگار

तु = وہی तत् उदया = وہی اُٹھنا

प्रमिश्रस्रजा = مخلوہ و گھٹیا

पात्रम् = पत्र

اسی پروردگار

प्रतः = प्रति तस्य = اس کے

नित्योद्योगिनः = نیت یوگین सा = وہی

स्ते = وہی प्रयोगिनो = प्रयोग

भविष्यन्ते = ہوئے न प्रभवन्ति = نہ ہوں گے

ये तु अप्रबुद्धा = وہی ते = وہی

येते = वै दुर्निवासस्य = दुर्निवास

इत्याह = इति

अप्रबुद्धाधियस्तु = अप्रबुद्धाधियस्तु

दुर्निवास परमेश्वर के पास - $\text{दुर्निवास परमेश्वर के पास}$

61/

अप्रनुहू = ^{अप्रनुहू} पारमेश्वरमे परानुगह
विरहात् = ^{विरहात्}

विगलित = ^{विगलित} गाढाज्ञान = ^{गाढाज्ञान}
निद्रा = ^{निद्रा} दी = ^{दी}

वेषां ते = ^{वेषां ते} तथा = ^{तथा}
तान् = ^{तान्} यथा = ^{यथा}

व्यथा व्याख्याता = ^{व्यथा व्याख्याता} गुणादिस्पन्दविषयन्दा
= ^{गुणादिस्पन्दविषयन्दा}

“द्वारे” → विभीषिकाशतर
= ^{विभीषिकाशतर}

संकुलत्वाद् = ^{संकुलत्वाद्} दारुणैः = ^{दारुणैः}

अत एव = ^{अत एव} “दुरुतारे” = ^{दुरुतारे}
“दुलील्यये” संसारवत्मानि = ^{संसारवत्मानि}

जन्मादि प्रवन्धमोक्ष = ^{जन्मादि प्रवन्धमोक्ष}
“पातयन्ति” = ^{पातयन्ति}

‘पतयन्ति’ = ^{پاتن} تتر = ^{پاتن} پاتن

‘अनवरते’ = ^{انوارتے} अनवरते = ^{پاتن} पतयन्ति = ^{پاتن} पतयन्ति
कीदृशाः सन्तः ? ^{کیسے ہوتے ہیں}

‘स्वस्थितिस्थ’ = ^{انہ پر وہی ہو} स्वस्थितिस्थ = ^{پاتن} पतयन्ति
‘अग्नौ द्याताः’ = ^{अग्नि} अग्नौ द्याताः = ^{पतन} पतयन्ति

परमान्मानि = ^{परमान्मानि} परमान्मानि = ^{सामान्य स्पन्द मात्र} सामान्य स्पन्द मात्र
= ^{कर्म के} कर्म के

स्थिति = ^{स्थिति} स्थिति = ^{निर्विकल्प} निर्विकल्प

प्रतिपत्तिम्भावा = ^{प्रतिपत्तिम्भावा} प्रतिपत्तिम्भावा = ^{प्रतिपत्तिम्भावा} प्रतिपत्तिम्भावा

→ स्वस्थि = ^{स्वस्थि} स्वस्थि = ^{प्रतिष्ठा} प्रतिष्ठा

तस्याः = ^{तस्याः} तस्याः = ^{स्थाने} स्थाने

→ ‘सद्यस्व’ = ^{सद्यस्व} सद्यस्व = ^{आदृष्टादने} आदृष्टादने

‘उद्यता’ = ^{उद्यता} उद्यता = ^{गृहीतोद्योगाः} गृहीतोद्योगाः

प्रापिपक्षाभूतस्य = ^{प्रापिपक्षाभूतस्य} प्रापिपक्षाभूतस्य = ^{प्रापिपक्षाभूतस्य} प्रापिपक्षाभूतस्य

= ^{प्रापिपक्षाभूतस्य} प्रापिपक्षाभूतस्य = ^{प्रापिपक्षाभूतस्य} प्रापिपक्षाभूतस्य

२७ प्रबोधस्याभावात् لَا يَكُونُ لَكَ دَلِيلٌ
وَأَمَّا الْفَرْقُ بَيْنَهُمَا

= پیر کے پیر و پیر کے پیر
 دھرم کا دھرم کا دھرم کا دھرم
 = دھرم کا دھرم کا دھرم کا دھرم

किम् उक्तं भवति =

برای

यथा = २५० कोषिद् = ५५ राजादीन्
उपपत्तिः

प्रमादित्वाद्य = $\frac{1}{2}$ प्रवस्था

मदपि - सैन्यादि - स्वसाथ्यं

सत्त्वेन = ८५६५

अप्रतिपद्यमानान् = ५४२२ (संज्ञा)

विपक्षाः
= विपक्ष

स्वपद = ३१६३

اساتید و کرامت

“पातयन्ति” = ^{انہ کو ہٹاتے ہیں} تتر

अनवरते = ^{بے وقفہ} भ्रामयन्ति = ^{घुमाते}
कीदृशाः सन्तः ? ^{कैसे ہونے ہیں}

“स्वास्थितिस्थ” = ^{انہ پر स्थिति ہو} स्वस्मिन् = ^{انہ}
“उद्यताः” = ^{उद्योग करने वाले}

परमान्मनि = ^{परमार्थ} सामान्यस्पन्दमात्र = ^{सामान्य स्वरूप मात्र}
कर्मके

स्थिति = ^{स्थिति} निर्विकल्प

प्रतिपत्तिमत्वा = ^{प्रतिपत्ति}

→ स्वस्थिः = ^{स्थिति} प्रतिष्ठा

तस्याः = ^{उस} “स्थाने”

→ “सद्यस्व” = ^{सद्यः} आदृष्टादने = ^{अदृष्ट}

“उद्यता” = ^{उद्योग करने वाले} गृहीतोद्योगाः = ^{गृहीत}

प्राप्यपक्षाभूतस्य = ^{प्राप्य}

अनवरते = ^{बे وقفہ}

इवम उपचारिता = १२५० रुपय
= १२५० रुपय

किम् उक्तं भवति =

درست

यथा = २५० काश्मिद् = ५५ राजादीन्
उत्तर

प्रमादित्वाद्य = علقه
 र प्रवस्था = الحلقه

मदीप $\frac{1}{2}$ सेन्यादि = $\frac{1}{2}$ स्वसाध्य

सत्त्वेन = ८६६५

अप्रतिपद्यमानान्

अ-तः = प्रेक्षारो विपक्षाः
=

स्वपद = १३५६

اسی سے کثرت

अथपरोपण कक्षाभियोगा ^{اس پر عمل کر کے}
^{مختص}

महती व्यसने पातयन्ति ^{بڑے وقفروں اور کڑواؤں سے}

क्रिया = प्र = स्वसामर्थ्य ^{क्रिया}

सद्भावप्रातिपत्तेः ^{सद्भाव}

एवमप्रबुद्धस्य ^{अप्रबुद्ध} सर्वकृतत्वादि

^{सर्वकृत}

लक्षणं = निजं महिमानं

सामान्यस्वरूपं ^{सामान्य}

विधिमानपि

^{विधिमान}

प्रप्रतिबुद्ध्यमानस्य ^{प्रप्रतिबुद्ध्यमान}

सर्वकार्यपरतन्त्रे

^{सर्वकार्यपरतन्त्रे}

देहादिसंगमेव

^{देहादिसंगमेव}

आत्मत्वेन

منزلت کائنات سے

सर्वगच्छते

کائنات سے

एते

लब्धप्रसन्न

یعنی بہتر ہوئے

→

सुखितोऽहम्

गुरु प्रधानाः

یعنی پرہیز

प्रत्यय

प्रवाहा

सत्य स्वात्मनि

स्थिति

= अवधार

संसारमेव

आसादति

→

आ प्रबोधप्रप्राप्तेः

विबुद्ध

बुद्ध

इति प्रबुद्ध

एवास्योपदेशस्य

विषया

न

प्रबुद्ध

→

तेषां

→

तेषां हि कथंचिद्

→

اس الیہ
پروردی ہے۔ ابرو
نہیں ہے۔

निश्चायक = १५५ प्रपिपत्ति = ७७

प्रिथिल $\frac{1}{2}$ प्रस्तावात = $\frac{1}{2}$

व = २ अन्तर = १०। विश्रामति = ३६५

1860

यथोक्तं केनापि = ۱۰۰۰۰۰۰۰۰

ज्ञेयत्वमप्युपगता हृदये न रोहते

प्राक्ताः प्रमूढमनसामुपदेशावाचः

मार्दलमादधाति किं नलिनीदलानां । श्लिष्टानिस्तस्तथापि

ज्ञेयत्वम् = ५०७७७ उपगता = ४६ हृदये नमोऽम्बुधाराः॥

ن = ۲ سید

प्रभूदमतसामुपदेशवाचः

نور

به الامام

३६६

२. प्राद्वत्वात्

سید الوصال

५१३३॥

کتابت شد

नलिनी दल = उदयपुर जिला = ०५६५

आश की वस्तु नमो म्बुधारे निरंतरतयादि

باب ۱۰ — اس سے پہلے کے نسخے میں اس کا (اس کا) اور اس کے بعد اس کے

इति तत्र = ०६

जाग्रदवस्थायामेव

بَارْتِ وَفَايِ

इति वृत्तिग्रन्थः

= ०७

प्रकृतानुसंधान = ०८

प्रबुद्धावस्थायाम् = ०९

इति बोद्धव्यम्

= १०

यदि वा = ११

सततो

= १२

उद्युक्तपदेन

प्रबुद्धस्वीकारे

साति

सति सततोद्युक्तः

= १३

प्रबुद्धो

= १४

वक्ष्यमाणो देवसूक्तमेषा

जाग्रदवस्थायां

= १५

व्यवहारदर्शने

→

निजभावम्

= १६

साधिगच्छति

इति व्याख्येयम्

= १७

व्याख्यातमतत

= १८

श्लोकत्रयं

वृत्तौ

= १९

पसस्य

विभागेन

= २०

‘अतः सततं सर्वकालं यः करोति।’

اس کا معنی ہے کہ ہر وقت ہر لمحہ

इत्यादिना तक्षा = اس طرح

तथा = अतः गुणास्पन्दस्य = अतः गुणास्पन्दस्य

→ सत्त्वजस्तमोरुपस्य = सत्त्वजस्तमोरुपस्य

इत्यादिना = अतः तथा अतः

‘स्वल्पबोधांस्तु’ = अल्प बोधांस्तु

इत्यादिना = अतः गन्धेन

एवं = अतः प्रबुद्धस्यैव = जागरतुये पदयो

= जागरतुये पदयो

उपदेस्यते = व्यवस्थापिते

सर्वशरीर = साधारण

जाग्रत्बुद्ध्या = नीलीनामेव =

वावत् = परतत्त्व = उपदेष्टुम् =

साक्षात् =

अतः

في الحال
ملازمہ داروں
کی جائزہ دینی
کی ضرورت ہے

प्रति क्रुद्धः प्रहृष्टो वा किं करोमीति वा मृशन् ।
धावन्वा यत्पदे गच्छेत्तत्र स्पन्दः प्रतिष्ठितः ॥६॥

प्रति क्रुद्धः = *مردم* , प्रहृष्टो = *مردم*
 किं करोमीति = *کیا کروں گا* , मृशन् = *پریش*
 धावन्वा = *بھاگتا* , यत्पदे गच्छेत् = *وہاں پہنچے*
 तत्र स्पन्दः = *وہاں*
 प्रतिष्ठितः = *स्थापित*
 सामान्यवेषः = *सामान्य*
 प्रतिष्ठितः = *स्थापित*
 स्पन्दस्य द्वैविध्यं = *द्वैविध्य*
 स्थितः = *स्थापित*
 उपादेयः = *उपादेय*
 तत्र पदे = *तत्र*
 उपलभ्यते = *उपलभ्यते*

which is
be accepted

ویرتشد و سید

بیمه کانت سید

ی: = ۱. प्रतिष्ठित = ۱. प्रचलित = ۱. प्रचलित

लेतु: = २. सुखदित्वाद्यो

स्वभावः = ३. सुखदित्वाद्यो

प्रनित्यविशेष स्पन्द ३. अन्तर्गतः सन्निवृत्तिः

अन्तर्गतः = ३. अन्तर्गतः

प्रकम्प स्थिति = ३. प्रकम्प स्थिति

स्वभावम् मात्र (शुद्ध) ३. स्वभावम् मात्र

प्रधारः (प्रसिद्ध) ३. प्रधारः (प्रसिद्ध)

सामान्यरूपो = ३. सामान्यरूपो

मुख्यः = ३. मुख्यः

प्रत्यस्तामित (असि) ३. प्रत्यस्तामित

समस्तविशेष प्राक्ति = ३. समस्तविशेष प्राक्ति

परमात्मधर्मः = ३. परमात्मधर्मः

स = ३. स = ३. तत्र तस्मिन् च प्रवृत्तिः = ३. तत्र तस्मिन् च प्रवृत्तिः

= پراون ۴۵ میلا پر پیاری

مؤلف

प्रमदादि = عورت दर्शनादिना

"प्रहृष्टः" = प्रहृष्टः →

प्रकृष्टेन = परमेश →

हृष्टः = प्रसन्न → प्रसन्नः = प्रसन्नः

तथैव = उत्पन्न = उत्पन्नः

तथैव = यत्पदे गच्छते =

तथा = किं करोमि इति =

मृशान = मृशानः

यत्पदे = गच्छते =

कृष्टेन = कृष्टेन =

रिपुणा = नलवता =

प्रमिथुक्त = प्रमिथुक्त =

प्रमिथुक्त

تتہا پرتیکا راتھ = کتیوہ = فرمایا کرتی

9. Dialectic

اگر کی طرح

نیشیام لمانا = اسی کے لئے کہی گئی

کےवलے

= "صرف کیا کیا ہو" -
کہ کیا کروں سمجھ میں نہیں آتا

→ کیم اُپاٹھما تھ پھل مھوے - کس اُپاٹھ ماثر کی طرف

اِس طرح جان پرچھوئے
اِتی پراتی پاتی مھوے
سب (یعنی کچھ سمجھ میں نہیں آتا)

'مُشائن' - وکھل سہا ہے کہ - ویکل پھوے - راتھ

نیشال مھوے نیشا ل مھوے - کس کروں
اِس وقت سمجھ میں نہیں آتا

یا - وکھل سہا ہے کہ - اِتی پراتی پاتی مھوے
مُشائن - اِس طرح جان پرچھوئے

پراتی پاتی مھوے - اِس طرح جان پرچھوئے
اِتی پراتی پاتی مھوے - اِس طرح جان پرچھوئے

= بہ اِتی پراتی

71

एतेन = ७१ प्रकार त्रयेसा = ७१ प्रकार

दुख-सुख-मोहात्म = ७१ प्रकार

विषयग्राह्यरूप = ७१ प्रकार

पेन्त करण = ७१ प्रकार

मय = ७१ प्रकार

स्वेविधानि = ७१ प्रकार

अति प्रेरान्तर

संगृहीतानी = ७१ प्रकार

वैदित्त्यानि = ७१ प्रकार

तेन = ७१ प्रकार

अप्राङ्गितेषु = ७१ प्रकार

अष्ट जन विना प्रा = ७१ प्रकार

श्रवणादिना = ७१ प्रकार

72

कार्योत्पत्ति = उत्पत्ति कति प्रोका विष्णो = कति प्रोका विष्णो

प्रो कञ्जक = प्रो कञ्जक

प्रसु = प्रसु प्रलयादि = प्रलयादि

विकृते = विकृते प्रागेव = प्रागेव

समुन्मिषित = समुन्मिषित प्रोको = प्रोको

यत् पदं गच्छेत् = यत् पदं गच्छेत् तथा = तथा

अकस्मात् = अकस्मात् कुचिन्त = कुचिन्त

कषण = कषण अग = अग व्याधादि = व्याधादि

ग्रास = ग्रास गोचर = गोचर

गमनादिना = गमनादिना निमित्तेन = निमित्तेन

प्रतिभीतः = प्रतिभीतः तथैव = तथैव

सद्यः = सद्यः समुद्रतमात् = समुद्रतमात्

यत्पदं = यत्पदं गच्छेत् = गच्छेत्

तथा = ۲۵۷। सत्यन्त = ۲۵۸ जुगुप्सास्पद

= ۲۵۹

पयार्थदशादि = ۲۶०
लैतुना = ۲६१

जातमात्र

जुगुप्सो = ۲६२ यत्पदे = ۲६३

गच्छेत = ۲६४ तत्रापि = ۲६५

प्रतिष्ठितस्मन्द = ۲६६ उपलब्धिः = ۲६७

इति उपदिष्टं = २६८ भवति = २६९

क्रौंथ - शोक - भय - जुगुप्सा = २७०

भेदेन = २७१ चतुर्विधस्य दुस्वराद्री = २७२

"प्रतिकुट्टप्राब्देन" = २७३

उपलक्षितत्वात् = २७४

२७५

७२
 अथ प्रहृष्टव
 निजवीर्यं बलं संपात्ति
 संभावनादि हेतुना
 सुदुष्करमापि निर्वृतायितुं
 कार्यं (१४०)

72

तथा = प्रहृष्टव
 निजवीर्यं बलं संपात्ति
 संभावनादि हेतुना
 सुदुष्करमापि निर्वृतायितुं
 कार्यं (१४०)
 निर्विकल्पमेव उत्साहमनो
 भाटिति यत्पदं
 गच्छेत् तथा
 अदृष्टं पूर्व परमं
 रमणीयादि दक्षिणादिना
 संपादि प्राप्ति
 प्रतिष्ठितस्पर्द्धोप- विस्मयाविष्टो यत्पदं
 लब्धः गच्छेत्
 तथा कुहनादिना
 कारशोभन उत्पन्नमात्र
 प्राप्तिहासो

तत्रापि
 प्रतिष्ठितस्पर्द्धोप-
 लब्धः

यतपदे गच्छेत = ^{منه} ^{منه} तत्रापि = ^{منه}

प्रतिष्ठतस्पन्दौ = ^{منه}

उपलब्धि = ^{منه}

इत्युपादिषु भवति = ^{منه}

लघोत्साह-विस्मय = ^{منه}

हासभेदे = ^{منه}

च चतुरस्रसुखराशे = ^{منه}

हृष्टप्राप्तेनो उपलब्धित = ^{منه}

कलक = ^{منه}

तथा = ^{منه} किंकर्तव्यता

मूढवत् = ^{منه}

दूरत्वादिना = ^{منه}

दृष्टार्थ = ^{منه}

निश्चय

प्रवधारणा = ^{منه}

अवधारणा = ^{منه}

अवधारणा = ^{منه}

संप्रायाविष्टा = ^{منه}

Handwritten marginal notes in Devanagari script, likely providing commentary or additional examples related to the main text.

यत्पदे गच्छेत् - عند ما يذهب तत्रापि = هنا
 पूर्ववद् = كذلك उपलब्धिः = الحصول
 वीति उपदिष्टं भाति = البيان
 विस्मरणादिरक्षासु = منع النسيان

तत्त्व संप्रति = الآن पति लक्ष्यस्य = الهدف

मौलरायोः = المولى

किंकीतव्यता = الضرورة

उपलक्षणात् = باعتبار

स्वम = ذات पन्तःकरा = الداخلية व्यापाररूप = الشكل التجاري

जाग्रदवस्थाश्रये = في حالة اليقظة परतत्त्वोल्ब्ध = $\text{الحصول على الحقيقة}$
 उपाय सभिधाव = الوسائل

बुद्धीन्द्रिय = الحواس व्यापाररूप जाग्रद = $\text{الشكل التجاري في حالة اليقظة}$

जाग्रदवस्थाश्रयस्य

जाग्रदवस्थाश्रयस्य

सुस्थि = ३३१ यथा = २६७

हि = ११६ मथो = ११६

उत्सफटो = ११६ दृष्टः = ११६

इतिअत्र = ११६ प्रसङ्गाद्

वक्ष्यमाशात्वात् = ११६ संप्रति

कर्मोद्भूयव्यापार = ११६

रूप जाग्रदवस्थाश्रये = ११६

तमपदेन = ११६ पतिपदयितुम्

प्राप्ति = ११६

धावन्वा यत्पदे गच्छेत्

तत्र

इति = २६५

तत्र

→ तस्मिन्पि पदे

प्रतिष्ठितस्य न्यायकालधि = ^{अनुसन्ध} अनुसन्ध
तत्र हि = ^{इच्छा} इच्छाप्रयत्न = ^{अनुसन्ध} अनुसन्ध

तत्र हि = इच्छा, इच्छाप्रयत्न = अक्स-मिन्

گہنی چھوڑ کر آئی

विभाग मन्त्रिणां वृत्तीनां

نہ گنہگار نہ گنہگار (منہ گنہگار سے)

اس پرکت سے = مایہ صیاتی اور رب البری = اعلیٰ و عظیم

रूप
तथा हि -

दावत : = $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} \times \frac{1}{2}$ प्रति पद = $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} \times \frac{1}{2}$

$\rho_{\text{H}_2\text{O}} = 1000 \text{ kg/m}^3$

उद्धार = वापस लाना
प्रयत्न = कोशिश

۴۹۱ = کشت = ۹۹۱
= صد ۶ جود ۲ دھارن - کفرانا - نیکی (کہ کہتے وقت پر قوم و اس جمل پر نہ دیکھا ہو)

کھان = بی. دس بی. = 6

क्रियादिषु = ५५५५५५ वृत्तिविशेषेषु

سے ہیں دینی و دنیاوی $\frac{2}{3}$ آئینہ و نشین $\frac{1}{3}$ سہ سچے =

जाग्रदवस्थाश्रयस्य

जाग्रदवस्थाश्रयस्य

स्वरस्य = ३० यथा = ४०

हि = १५ सद्यो = १५

उत्सर्गो = १५ दृष्टः = १५

इतिमत्र = १५ प्रसङ्गाद्

वक्ष्यमाणत्वात् = १५ संप्रति

कर्मोद्भूतव्यापार = १५

रूपजाग्रदवस्थाश्रय = १५

तमपदे = १५ चित्तप्रदयितुम्

प्राप्ति = १५

धावन्वा यत्पदे गच्छेत् तत्र = १५

इति = १५ तत्र = १५
→ तस्मिन्पि पदे

प्रतिष्ठितस्य दोषादर्थ = ^{ان کے لئے} ^{ان کے لئے}

तत्र हि = ^{ان کے لئے} ^{ان کے لئے} ^{ان کے لئے}

ज्ञान-क्रियादि = ^{ان کے لئے} ^{ان کے لئے}

वृत्तीनां विभाग = ^{ان کے لئے} ^{ان کے لئے}

अग्राहणाद् = ^{ان کے لئے} ^{ان کے لئے}

अद्वय ईश्वर = ^{ان کے لئے} ^{ان کے لئے}

तथा हि = ^{ان کے لئے} ^{ان کے لئے}

धावतः = ^{ان کے لئے} ^{ان کے لئے}

पदे = ^{ان کے لئے} ^{ان کے لئے}

उद्धार = ^{ان کے لئے} ^{ان کے لئے}

वि = ^{ان کے لئے} ^{ان کے لئے}

क्रियादिषु = ^{ان کے لئے} ^{ان کے لئے}

सत्त्वेव = ^{ان کے لئے} ^{ان کے لئے}

अनवधायी मात्रा = विभाग
 वात = वात

असत्त्व = संवित्

अविभाग = मृत

परस्वभाव मात्र =

प्रतिष्ठिता भवति = कुरी

तदा = परवशा

पुमान् = ऐश्वर्य रूपः

अविशति =

एतदपि = वागादि कर्मेन्द्रिय व्यापार

=

उपलक्ष्यार्थ = वैदित्यम्

अङ्गुली

तेन = ^{نہیں} ^{وہ} धावदूद = ^{دوڑ}

स्मृतिचतुर = ^{चतुर} ^{स्मृति} वशीस्वर = ^{वशी} ^{स्वर}

व्याग्रा = ^{व्याग्रा} वाग्वृत्तिरपि = ^{वाग्वृत्तिरपि}

यत्पदे गच्छेत् = ^{यत्पदे} ^{गच्छेत्} तथा = ^{तथा}

वीक्षा = ^{वीक्षा} वैश्ववादन = ^{वैश्ववादन} तुरिततर = ^{तुरिततर}

व्यापारयमाणा = ^{व्यापारयमाणा}

करडमुलिका = ^{करडमुलिका} कलापी = ^{कलापी}

यत्पदे गच्छेत् = ^{यत्पदे} ^{गच्छेत्} तत्रादि = ^{तत्रादि}

प्रातिष्ठितस्पन्द = ^{प्रातिष्ठितस्पन्द}

उपलब्धिः = ^{उपलब्धिः}

इत्युपादिषु = ^{इत्युपादिषु}

उपलक्षणात् = ^{उपलक्षणात्}

यथा हि = ^{यथा हि}

अस्फुरोदृष्टं = ^{अस्फुरोदृष्टं}

इत्यादि = ^{इत्यादि}

श्लोके = ^{श्लोके}

बुद्धीन्द्रियव्यापार गताम् सताम उपलब्धिं

दशीदिष्यति = यद्यपि च =

सर्वस्य प्राणामृतं सर्वीसु

मवस्थासु निमोदित

प्रतिष्ठि प्रकाश

परिस्फुरितम् तसमापत्तिम्

उन्मिषितमेव प्रभवन्ति

तथासि = माया एतद्युद्धावित भेदावभा

बलात् = नानात्वेन

अनन्ते = ۱۰۰۰۰ ज्ञान-क्रियाविशेषैः =

ॐ व्यवधीयमान = ۱۰۰۰۰ कर्तव्यं नृणां स

इवासी प्रतिष्ठितं = ۱۰००० स्फुटं

प्रबुद्धस्यापि = ۱०००० उपलब्धिगोचरत्वं
= ۱۰००० अतोऽयं नृणां दृष्टेः परमं

गमयितुम् = ۱०००० अत्रापि
= १०००० नृणां

इति = ॐ तत् उपलब्धियोग्याः १००००

काश्चिदेव १०००० प्रतिबुद्धत्वादेव
= १०००० दृष्टं

उपायत्वेन = १०००० संगृह्य = १००००

उपादेष्टाः = १००००

समाश्च = १०००० प्रबुद्धस्य १००००

प्रत्यवमुष्य = १०००० स्थाः
मानाः १००००

प्रतिष्ठितस्पन्द उपलब्ध = موجودہ ہندسہ

उपायतो = اوپای تو
 भजन्ते = مکرتے ہیں

न तु = نہیں ہے अनुभूयमाना = $\text{انکس تجربہ میں آتا ہے}$
 न संनिहितः = नہیں موجود ہے

सा हि अवस्था = وہ (حالت) ہے

दुखदिम्ययिव = $\text{وہ دکھ (दर्द) लायने سے ہے}$

ततो निष्क्रान्तस्तु = اس سے بعد (بعد)

प्रवृद्ध = बढ़ा हुआ = बढ़ा हुआ

उपदेशाबलाद् = अपदेश से

उपजात = उत्पन्न

तादृशम् = तथा

आत्मस्वरूप विवेचन = $\text{आत्म स्वरूप विवेचन}$

क्षम = क्षम

75

प्रज्ञेति प्रायः = ^{نہی} ^{نہی} ^{نہی}

स्मदतत्त्वं अनुभवति ^{نہی} ^{نہی} ^{نہی}
 ५ यदनुशीलने ^{نہی} ^{نہی} ^{نہی}
 ५ ^{نہی} ^{نہی} ^{نہی}

क्रमेण = ^{نہی} ^{نہی} ^{نہی}
 ५ सुप्रबुद्धपदवीम् ^{نہی} ^{نہی} ^{نہی}
 ५ ^{नह} ^{नह} ^{नह}
 ५ ^{नह} ^{नह} ^{नह}

अनुभाविष्याति = ^{نہی} ^{نہی} ^{نہی}
 ५ ^{नह} ^{नह} ^{नह}
 ५ ^{नह} ^{नह} ^{नह}
 ५ ^{नह} ^{नह} ^{नह}

75

अथ = ^{وَالْأَمْرُ} आग्रदवृत्त्यन्तः ^{وَالْأَمْرُ} लीन = ^{وَالْأَمْرُ}
 तुर्यदशा = ^{وَالْأَمْرُ} गत = ^{وَالْأमْرُ} स्वभाव = ^{وَالْأमْرُ}

उपलब्धये = ^{وَالْأमْرُ} श्लोकत्रयम् = ^{وَالْأमْرُ}

उपाय उपदेशम् = ^{وَالْأमْرُ} ग्राह = ^{وَالْأमْرु}

तत्र युगलकं तावत् = ^{وَالْأमْرु} { ^{وَالْأमْرु} ^{وَالْأमْرु} ^{وَالْأमْرु} }

यामवस्थां समालम्ब्य यदयं मम वक्ष्याति ।

तदवश्यं करिष्येऽहमिति संकल्प्य तिष्ठति ॥

तामाश्रित्योर्ध्वमागेण चन्द्रसूर्यावुभावापि

सौषुम्नेऽध्वन्यस्तमितो हित्वा ब्रह्माण्डगोचरम् ॥

यामवस्थां ^{وَالْأमْرु} समालम्ब्य = ^{وَالْأमْرु} यदयं = ^{وَالْأमْرु} मम = ^{وَالْأमْرु} वक्ष्याति = ^{وَالْأमْرु}

ततः = ७ (१४०) करिष्ये = ^{وَالْأमْرु} सहाय्यं = ^{وَالْأमْرु}

(मां)

अपहम इति = संकल्प्य = तां =

अ। श्रिति = अर्धमागेय

चन्द्रसूर्या बुभापि

सौषुम्नः देवयज्ञस्तमितो

द्वित्वा = ब्रह्माशुड = गोचरम्

तां = यत् शब्द =

उपलक्षितवाक्य

निदिष्टाम् प्रवस्थां - दशाम्

"आश्रित्य" = प्रासाद्य =

परुषस्य "चन्द्रसूर्यौ" =

→ मनः प्राणौ = द्वावपि =

युगपदेव = अस्तमितः =

→ प्रलीयते =

किं कृत्वा = ^{کے لئے} तादृग्दशा = ^{اسی طرح}
 - प्राश्रयरा = ^{دراستی} एक सामर्थ्यी देव = ^{एक सामर्थ्य}

" नत्मायडगो चरंहित्वा " ^{برہما شریعت سے عبور کر}

→ यदन्तस्तद्वहि ^{جو اندر سے बाहर}
^{दुःख से निरत हो}

शितः = ^{शुद्ध} → " नत्मायडगो " ^{ब्रह्मा} → प्रसीरं ^{सुख}

सख्य = ^{सह} " गोचरः " = ^{दृश्य} → स्वप्रसरा

अधिकरणं = ^{संबन्ध} = ^{अधिकार}

ते ' हित्वा ' = ^{उत्सर्ज्य} → त्यक्त्वा

→ संवेद्यता अभावाद् ^{अवेद्यता} = ^{अवेद्य}
^{अवेद्यता}

अति क्रम्ये = ^{अति} इत्य अर्थः ^{इति}

केन पथा अस्तीति = ^{किस रीति से}
^{हो जाती है}

उद्धमगोरा " $\rightarrow$ सर्वस्मातिरिक्तेन $\rightarrow$ सर्वलोकिकेन
 २५५ (२५५) = सर्वलोकिकेन

वर्मिना = तस्या च २५५

चन्द्रप्राग् प्रतिपादित २५५ मनः २५५

$\rightarrow$ प्रसाररूपा ज्ञानशक्तिः २५५

२५५ इदं त्वयि विदुमुवाचे २५५ = २५५

इति विद्या संसारो वैत २५५

२५५ = २५५

२५५ ज्ञानलब्धनीयं = २५५ निजं विषयम् २५५

प्रतीत्य २५५ तस्यां २५५

मध्यवर्ती २५५

प्राप्य २५५

स्वाकाररा एव २५५ अस्तम इति २५५

तथा = १६०० सूय प्रादोदिता = १६००
 १६०० का १६००

प्राण प्रसाररूपा = १६००
 १६०० का १६००

क्रिया प्राप्ति = १६००

→ नाना नडी = १६०० संचार = १६००
 १६०० का १६००

लक्षणा = १६००
 १६०० का १६००

अखिला = १६००
 १६०० का १६००

सामान्य प्राण = १६००
 १६०० का १६००

आपन्ना = १६००
 १६०० का १६००

लोक अतिरिक्तिन = १६०० पथा

स्वपद एव = १६००
 १६०० का १६००

प्राप्त्याति = १६००
 १६०० का १६००

बायें प्रान्ति
 १६०० का १६००

ततः सौषुम्नेऽध्वन्यसामितं
 - असौषुम्नादङ्गस्य सौषुम्नेऽध्वन्यसामितं

इत्याह = अथ

सुषुम्नामिध्या

शरीरमध्य

= सौषुम्न

मध्यासिता = अथ

वा = 3 नाडी

= 3 नाडी

तदर्थं = (1) "अध्वनि"

→ रात्रि

परम्या = अथ

पारमश्वरा = अथ

प्राप्तिः = अथ

प्रवक्ष्यामि = अथ

प्रवक्ष्यामि = अथ

प्रवक्ष्यामि = अथ

प्रशाम्यतः = अथ

प्रशाम्यतः = अथ

शेष = अथ कार्य = अथ

(अथ)

उपराग = अथ

परित्यागात् = अथ

परशक्तिरूपताम् = अथ

माद्यते = अथ

= अथ

कांतो दशमाश्रित्य ?

इत्याह

"यामवस्थां समालम्ब्य"

→ सम्बन्धक = त्यक्त = समस्त

वस्तुव्यापृति
 Contracted
 तिमित
 सर्वशक्तितया

अवलम्ब्य अवष्टभ्य =

कास्मिंश्चिदप्यवसरे
 पुरुषः

तिष्ठति =

किं कृत्वा ? =

समालम्बयेति = इति

समालम्ब = क्रिया पूर्वाभावे

क्रियान्तर =

वाक्यम् = वाक्यं साह = २५
 "इति संकल्प्य" = २६

इत्येवं = २७ संकल्प्य = २८ कृत्वा = २९

कथं ? = ३० यतः त्रयं मम वक्ष्याति
 ३१ = ३२

तदवश्यं करिष्यं = ३३
 "अहम्" = ३४

१ → यस्य = ३५ सा सा अतिक्रमति = ३६

सद्यस्व = ३७ → प्राशत्यामादि = ३८
 (३९) - ४०

ज्ञानमर्थः = ४१ समापत्ति = ४२
 (४३) = ४४

सा = ४५ अफा = ४६ राजादि = ४७
 "पथं" = ४८ इति निदिष्टः = ४९

17

"प्रयं यद" ~ वस्तु =

"मम" = कीव्यतया = "वक्ष्यति"

→ जल्पिष्यति = "तदवश्यं"

→ सार्वीत्मना =

→ परिहृत = समस्त =

अपन्यकरणी = यो ग्रहं =

"करिष्ये" = → संपादामि =

रीति = युगलकस्य =

वाक्यार्थ संगति :

=

इदं तु तात्पर्यम्

केनचित् = कारशेत =

११

अवश्यकरणीयं वचसी = عربیہ نیا ہی والی
प्रभाविष्णुना = प्रभाविष्णुना = कारावित्तव्य

वस्तु = वस्तु विवक्षाया
= عربیہ

प्राक्षिप्तस्य = प्राक्षिप्तस्य पुंसः = पुंसः

तद्वचन = तद्वचन प्रभुषामात्र
= तद्वचन

निविड = निविड अवधानत्वात् = निविड

समस्त = समस्त वृत्ति = प्रत्यस्तमये
सति = सति

संविता = संविता तुरीयां दशाम्

अवश्यमेवाशिति = अवश्यमेवाशिति

तत्प्रत्यवमीश = तत्प्रत्यवमीश प्रम्यासात्

परतत्त्वो = परतत्त्वो उपलब्धिः

अत्र = ۱۷ वाङ्मय उगो चर प्रावेन =

سریه

و بر سرانگیزه - رسیده

शरीर आकाशस्य = شریه جو آکااش =

चन्द्रसूर्यप्राब्दाभ्यां = چاند و سوریه

मनः प्राशप्रसरयोश्च = मन و प्राश प्रसरयोश्च

प्रतिपादनम् = प्रतिपादनम्

प्रयोजनम् = प्रयोजनम्

= अने उपदेशेन

प्रत्यभिज्ञापित = प्रतीति

۳

प्रत्यवमष्टौ

= प्रत्यास

۲

काष्ठा

आधिरौहिः

۲

प्रबुद्धस्य

=

निरिवल

= वाङ्मयान्तर

۱

अध्व

अतिक्रान्त

۱

परमपदविश्रान्ति

۱

लाभः = الفائدة

इति व्याख्यातमेतत् पृथक् वृत्तिकृतो المعنى

या स्पन्दरूपामवस्थाम्

इत्यादिना في سبيل التوضيح

"तस्य तामवस्थाम्"

المعنى

तनु = الجزء संवेविधा = التي هي दशा = عشر

सवेस्य = كسرها कथंचित् بشيء

उपजायत एव كما ينبغي

तत् = كم किम् = بما

उपदेशेन بشرط

इत्याह = انما

في سبيل التوضيح
 المعنى
 في سبيل التوضيح
 المعنى

पत्र = ۱۷ बाह्याशङ्गोचर प्रावेन =

۳۰ م بر مکتب سندھ - اس کے لکھن

سید احمد شاہ

प्राचीर आकाशस्य = ۱۰ شریعتی و اسلامی

चन्द्रसूर्यप्रादाभ्यां = ۱۱ مکتب سندھ

मनः प्राशप्रसरयोश्च = ۱۲ اس میں منی و پران نیز سر

प्रतिपादनम् = ۱۳ اس کے

प्रयोजनम् = ۱۴ مکتب

= ۱۵ اس کے = अने उपदेशेन

प्रत्यभिज्ञापित = ۱۶ اس کے तुरीयदशा =

۱۷

प्रत्यवमेश = ۱۸ प्रभ्यास =

काष्ठा

۱۹ اس काष्ठा ۲० अधिरोहिताः

प्रबुद्धस्य

۲१

= ۲२

निरिवल = ۲३ बाह्याभ्यन्तर

۲४

अध्व = ۲५ अतिज्ञान

۲६

परमपदविश्रान्ति = २७

लाभः (अर्थः लाभः)

इति व्याख्यातमेतत् पृथक् (अर्थः इति व्याख्यातमेतत् पृथक्)

या स्पन्दरूपामवस्थाम्
इत्यादिना (अर्थः इत्यादिना)
"तस्य तामवस्थाम्"
(अर्थः तस्य तामवस्थाम्)

ननु = सर्वविधा (अर्थः ननु = सर्वविधा)

सर्वस्य = कस्याचित् (अर्थः सर्वस्य = कस्याचित्)
उपजायत एव (अर्थः उपजायत एव)

ननु सर्वस्य
उपजायत एव
इत्यादिना
उपदेशेन
इत्याह

तत् = किम् (अर्थः तत् = किम्)
उपदेशेन (अर्थः उपदेशेन)
इत्याह (अर्थः इत्याह)

18

तदा तस्मिन्महाव्योम्नि
प्रलीनप्राप्तिभास्करे
सौषुप्तपदवन्मूढः

प्रबुद्धः स्यादनावृतः ॥ ६ ॥

तदा = तब तस्मिन्महाव्योम्नि
प्रलीन प्रलीन प्राप्तिभास्करे
सौषुप्तपदवत सौषुप्तपदवत
प्रबुद्धः = स्याद् प्रबुद्धः
अनावृतः [अनावृतः]

तदा = तब तत्र = तत्र तादृश दशाविशिष्टे
= (तस्यैव) (तस्यैव) (तस्यैव)
(तस्यैव) (तस्यैव) (तस्यैव)

सौ पुमाध्व = प्रतिपादिते =

महाव्योमि = मीमांसा - मीमांसाशास्त्रम्

→ समस्त वेद्य = $\frac{1}{2} \times 1000 = 500$

اس سے پہلے میں (میں نے کچھ دیکھا ہے) ۵۵

स्वरूपत्वात् = रस्य रसार्थ

ॐ श्री गुरुभ्यो नमः
प्राक्द गुरात्मक-भूताकाश

वेल्क्षारायात ये

(موتیہ شریف) [اس سید کا شہ و ہم کو صوم ہے اس سے ہمارا کاش کہہ کر لے

महाव्योम पाठे = १२ सा १० श

प्रतिपादिते

स्वस्वभाव एव = عرفا स्वाभाव

की दृष्टि ?

“प्रलीन प्र॥ शिमास्करे” =

→ प्रत्यस्तमितसमस्तज्ञानक्रिया प्रसार प्रपञ्च

اس کے لیے میں جس سے کہ گمان لاد کر یہ ۵۰ سترہ سو روپے

30

अप्रबुद्धस्य = $\frac{\text{غیر پرورش شدہ}}{\text{تاکالہ}} =$ $\frac{\text{غیر پرورش شدہ}}{\text{تاکالہ}}$

والہذا
۲- کریم

अप्रबुधसामर्थ्य = $\frac{\text{غیر پرورش شدہ}}{\text{अभावात्}}$

मोहमयैव $\frac{\text{غیر پرورش شدہ}}{\text{मोहमयैव}}$

तथा = $\frac{\text{तथा}}{\text{तथा}} \text{तुयदशापि} = \frac{\text{तथा}}{\text{तथा}} \text{मोहात्मिकैव}$

$\frac{\text{तथा}}{\text{तथा}}$

'प्रबुद्धः' = $\frac{\text{प्रबुद्धः}}{\text{पुनरीभूतशक्ति}} \rightarrow$ $\frac{\text{प्रबुद्धः}}{\text{पुनरीभूतशक्ति}}$

प्रभवात् $\frac{\text{प्रभवात्}}{\text{प्रकटित}} = \frac{\text{प्रभवात्}}{\text{प्रकटित}}$

लोक अतिरिक्त अतिप्रेक्ष्य $\frac{\text{लोक अतिरिक्त अतिप्रेक्ष्य}}{\text{लोक अतिरिक्त अतिप्रेक्ष्य}}$

बुद्धः $\rightarrow$ $\frac{\text{बुद्धः}}{\text{प्रबुद्धः}}$

प्रत्युदित $\frac{\text{प्रत्युदित}}{\text{प्रत्युदित}} = \frac{\text{प्रत्युदित}}{\text{प्रत्युदित}}$

ज्ञान दृष्टिः $\frac{\text{ज्ञान दृष्टिः}}{\text{ज्ञान दृष्टिः}} = \frac{\text{ज्ञान दृष्टिः}}{\text{ज्ञान दृष्टिः}}$

तादृशदशा = $\frac{\text{तादृशदशा}}{\text{प्रत्यवमश}} = \frac{\text{तादृशदशा}}{\text{प्रत्यवमश}}$

सबभर = अस्यैव भवति

अनुमत = अतो ननु कथं

तुयामोगः = ननु कथं

"उपनावृत्तो" → अस्यैव भवति

→ देहादि सबभवाह प्रत्यय रूपेण =

विभक्तिरिति चेत् (अत्र) - अस्यैव भवति

= अस्यैव भवति

वियुक्तः (अत्र) = अस्यैव भवति

"स्थात्" = संपद्यते

तदेतत् = अस्यैव भवति

"तस्मिन्महाद्योमि"

अस्यैव भवति

अस्यैव भवति

इत्यादिना ग्रन्थेन व्याख्याते वृत्तौ ॥६॥

एवं = $\frac{\text{देहादिवेद्य}}{\text{व्यातिरिक्तत्वेन}}$
 सर्वदशानुस्यूत $\frac{\text{उपलब्धमात्रा}}{\text{अनुस्यूत}}$
 लक्षकस्वभावत्वेन $\frac{\text{उपादितस्य}}{\text{प्रतिपादित}}$
 प्रतिपादित $\frac{\text{उपलब्धमात्रस्य}}{\text{स्वात्मनस्व}}$
 यतसामर्थ्यं $\frac{\text{तदेव}}{\text{शस्त्रचोदित}}$
 उपवप्यकरणीय $\frac{\text{मन्त्रांता वीथिं}}{\text{सक्रियासाधनं भूतानां}}$
 शीते $\frac{\text{प्रबुद्धमेव}}{\text{उलब्धत्वा तादृगात्म}}$
 आत्मस्वभाव $\frac{\text{प्रति उपदेष्टुं}}{\text{ग्राह = ५}}$

अथ क्रियायामुपवप्यकरणीय
 ५ नन्तर विवेचनम्

80/81

तदा क्रम्य बले मन्त्राः सर्वशबलशालिनः
 प्रवर्तन्तेऽधिकाराय करणानीव देहिनाम् ॥
 तत्रैव संप्रलीयन्ते शान्तरूपा निरञ्जनाः ।
 सहस्राधकचित्तेन तेनैते शिवधर्मिणः ॥१०॥११॥

तथाक्रम्य = क्रम्य बले = ५ मन्त्रा =
 सर्वशबल = सर्वशालिनः प्रवर्तन्ते = अधिकाराय = करणानीव = देहिनाम् =
 तत्रैव = संप्रलीयन्ते = शान्तरूपा = निरञ्जनाः =
 सहस्राधकचित्तेन = तेनैते = शिवधर्मिणः =

81

"तेन" उ० प्रस्तुत ॥ व्याख्यानेन हेतु
ना = व्याख्यानेन हेतु

"सुते" → मन्त्रा = स्तुति स्मरण आराध्य देवता

مردمان باستان و ایران
نام و تاریخ

3. آراء و نظریات و ہونا
 واچکا۔ آراء و نظریات میں آوا
 = آوا کی روشنی میں آوا۔ (آوا کی روشنی میں آوا)

(۲) = اکو ای او و ع ک ا ڈ - (عسٹے اس میں کوئی فرق نہیں ہے)
 "پراگدھامینا:" شریو ستم پشوا ستم فرمہ ستم
 انننن ساسا
 دھارنا

→ सर्व शत्र्वादिगुरोः = सर्व शत्रुनाशकः

स = ५ विद्यते = ५
एषा पुरुषं ते = ५ तथा = ५

→ प्रिताद् अभिन्न = शुद्ध मनः
१ स्वरूपा इत्यर्थः शुद्ध मनो यस्य सोऽन्तर्यामिन्

"केन हेतुना" = $\frac{1}{2}$
यत्तः $\frac{1}{2}$ "तत" = $\frac{1}{2}$ समनन्तर प्रतिपा-
दित = (संकेतों द्वारा)

स्वरूपस्य शिवस्य $\frac{1}{2}$ संबन्धि $\frac{1}{2}$ "बल" = $\frac{1}{2}$ →
प्राप्तिम् $\frac{1}{2}$ सामर्थ्यं $\frac{1}{2}$

"प्राक्रमय" = $\frac{1}{2}$ उद्दिष्टारथिषावस्था
यां $\frac{1}{2}$ = (प्राप्त करने की उद्दिष्टा)

ततः अभेद $\frac{1}{2}$ उपपत्त्या $\frac{1}{2}$

स्वीकृत्य = $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ = $\frac{1}{2}$

"सर्वज्ञबलशालि" $\frac{1}{2}$ → $\frac{1}{2}$

"सर्वज्ञस्य शिवस्य बलेन प्राक्त्या क्षाधमाना सन्तः"
सर्वज्ञ बल शिवस्य बल शक्ति से वह शक्तिवन्त हैं

॥ "प्रधिकाराय प्रवर्तते" ॥

॥

यथा स्वप्रतिप्रति ॥ अनियत ॥
कार्य

संपादन = ॥ स्वाभ्यास्य ॥

प्रसारति = ॥ एते हि = ॥

प्रनासादित = ॥ परमेश्वराभेददशा
(२२२३) ॥

उत्पाद = ॥ विनाश = ॥ धर्मिक = ॥

वरीमात्रात्मक = ॥ तृणमपि = ॥
कुत्रयितुम ॥

प्राक्ताः = ॥

उक्तबलाकमरोन ॥

तु = ॥ नियतेति ॥

कतेव्याता = ॥ सहाया = ॥

॥ दीक्षादि ॥ वृश्चिक = ॥ विषाकषरान्तः
॥

परमपर = $\frac{\text{परम}}{\text{पर}}$ स्वकार्य = $\frac{\text{स्व}}{\text{कार्य}}$

संपादन = $\frac{\text{संपाद}}{\text{न}}$ अधिकार = $\frac{\text{अधि}}{\text{कार}}$

अप्रातिहत = $\frac{\text{अप्रति}}{\text{हत}}$ शक्तयो = $\frac{\text{शक्त}}{\text{यो}}$ अवन्ति = $\frac{\text{अवन्ति}}$

यदेवे = $\frac{\text{यदेवे}}$ सर्वमन्त्राशास्य = $\frac{\text{सर्वमन्त्राशास्य}}$

उक्तवला = $\frac{\text{उक्तवला}}$ कमलक्षणावीर्य = $\frac{\text{कमलक्षणावीर्य}}$

साम्यं = $\frac{\text{साम्यं}}$ तत् कथं = $\frac{\text{तत् कथं}}$

तत् कथं रेखा = $\frac{\text{तत् कथं रेखा}}$ मित्राधिकारित्वे = $\frac{\text{मित्राधिकारित्वे}}$

सर्वे सावीर्य साधन = $\frac{\text{सर्वे सावीर्य साधन}}$ अधिकृताः = $\frac{\text{अधिकृताः}}$

कथं न भवेयुः? = $\frac{\text{कथं न भवेयुः}}$ इत्यत्र = $\frac{\text{इत्यत्र}}$

इत्यत्र = $\frac{\text{इत्यत्र}}$

परमेश्वर परिकल्पित

नियति नियतितत्वमेव

ہر چیز کے گننا کا ہے نتیجہ

اس سے کہہ سکتے ہیں یہ بات

प्रतिपादयितुम्या

उपमानम

=

साह

=

कथं मै ते मन्त्राः = नियताधिकाराय

प्रवर्तन्ते

=

साधकानां =

'देहिनां करणानिव'

=

यथाहि

=

देहादिमात्रा

=

अनित्य वस्तु

=

व्यवस्थितात्माभिमा-

नाना =

सर्वेशरीरभूतां

=

करणानि =

'यतः करणवर्गोऽयम्'

इत्यत्र

पद्मेश्वरादेव = چمن معارف چیتن تواتر

हेतु = प्रवृत्त्यादिलांभसाम्ये

=

सत्याति = करसानि

तत = नियतिशक्ति

परिकल्पित

बलात्

= प्राब्दादि

प्राब्दादिविषय

=

प्रकाशनमात्र

=

पर्यवसितसामर्थ्यानि

=

यथास्वे = प्रथकपृथक

अधिकाराय = प्रवृत्तन्ते

=

न = सर्वाणि

सर्वस्मै =

तथैवैते = انسان मन्त्राः = انسان साधकानां

स्वीकृत = انسان परस्वभाव = انسان -

अहेभाव = انسان प्रातिपत्तीनां

यथा = انسان नियमित = انسان अधिकाराय
प्रवर्तते = انسان

तस्मात् = انسان करावत् انسان

सर्वज्ञबलदा = انسان
लिनीऽपि = انسان मन्त्राः = انسان

नियतप्राधिकारस्व = انسان नियतप्राधिकारस्व

ततश्च = انسان प्रावधमिशो

मन्त्रा = انسان यत = انسان

कृत अधिकारः = انسان अतः = انسان

निरञ्जना = انسان

अञ्जनात् = انسان वाच्योपरागरूपात् मन्त्रात्

वरीादिरूप = वरसम = भावनात्मक

निष्कान्ता = फल एव

"प्रान्तरुपा" = शान्ते-शुद्धे

→ संविन्मात्र स्वरूपेण विद्यते

निर्विकारे = रूप आत्मा =

येषां ते = तादृशाः सन्तः

=

"तत्रैव" = प्रिते →

परमकारणे =

स्वस्वभावे =

"संप्रलीयन्ते" =

तदैक्यमुपगच्छन्ति =

=

"प्रासाधकचित्तेन" " ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

साह = साधकमनसा साकं
(साधकमनसा साकं) २०००

तस्यां हि $\frac{5}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{5}{4}$ प्राप्तिमांशः =
दद्यात्

उपाधिविरहात् स्वभावविक्रमात्

यत् = 3. साधकाचितं = ३०६

तेन साकम्. = सकल? किमनने

तानि व कमत्र वीर्यं - ॥ ५ ॥

प्रतिपादितं भवति = २३६

اس کا قدرتی مدفع کی ہے "کیا ات ۳۵"

तदिदं भवति = ५५॥७ मन्त्र चेतसि:

उदय प्रस्तमय द्वायोः = फलमन
प्रसङ्गात्

शिवादभेदः -

پیرم مانن جوئے شو
خوئے سافقہ زن و اسیر

इति : (ॐ) मन्त्रात्मकतयः =
साधकचित्तात्मक-
तया च =
=

वीरासंकल्पादिरूप =

धारिणी =

उदिता सती =

संप्रति : (ॐ) ज्ञानासादित =

स्वस्वभाव =

बल

= स्पर्श =

=

प्रतिपत्तीनां साधकानां =

भौदविभ्रम

= उत्पादयन्ति =

→ नियताधिसाधनाधिकाराय पर्यवस्यति

=

यस्तु = यथाप्रतिपादिते

स्वस्वभावे सव = सुहृदात्मप्रतिपत्ति

तस्य = उदयास्तमय
त्रयस्य

सर्वमन्त्राः

सर्वार्थसाधनाधिकारि
भवन्ति

तत तत् = इति कर्तव्य

साहित्य
नियमाद्य =

अपेक्षाविना =

प्रासतो वा =
मन्त्राः

यतयत् वचने २५०३३३ येन यो

अमिसंधिना = उच्चारयति

तत् = ० तस्य = ० प्रमेय

मन्त्रात्मकं स्यात्पद्योः स्यात्
(अस्यैव स्यात्पद्योः)

इति = ३५ स्वभाव = ७७ गुण
बला कमरामेव ७७

सिद्धे = २३०५ स्वतो = २३०५

मन्त्रा मन्त्राणां वीर्यं
प्रत्यवमपेयं

प्रत्यवमपृथंयं = ६५४०५५ योगिना = ३७५५

इति तन्मयीयः २३६५ ॥

उपलक्षार्थं = २० प्रश्न मन्त्रांये = २० व' ७
कैयत्त = १ च

उत्क्रोपपत्त्या = ^{نہ ہونے پر} نہ = ^{فقط} केवल
 मन्त्रा स्व = ^{مذکورہ} दिवर्धमिश्रा
 यावत् न = ^{تک} काचित् = ^{کچھ} क्रिया = ^{کریا}
 ज्ञाने = ^{جہاں} कार्ये = ^{کے} ज्ञेयं वा
 संभवाति = ^{हो} क्त्वा

यत् = 3. परतत्त्वामेदा ^{परतत्त्वामेदा} आपत्ति
 लब्धात्मकं ^{लब्धात्मक} सत् = ^{सत्}
 दिवात्मकमेव = ^{दिवात्मक} न भवति = ^न
 इति समनन्तरमेव = ^{इति}
 वक्ष्यति = ^{वक्ष्यति}

व्याख्यातमूयत् ^{व्याख्यातमूयत्}
 वृत्ति

"यद्वले निरावरणाचिद्रूपम्."

(२५५)

इदानीं = ۱۰۰ पक्षान्तर = ۱۰۰

उपन्यासमङ्गया = ۱۰० प्रकरणा आरम्भ

श्लोकापराधी = ۱०० प्रतिज्ञाते

स्वस्वभावस्य = ۱०० शिवस्य = ۱००

विश्वव्याप्ति मय = ۱०० नि शक्ति चक्र

विभक्तव = ۱०० प्रीलत्वम

पवसर प्राप्तम् = ۱०० उपपत्त्युषलविद्यभ्यां

निवीहायितु

श्लोकत्रयमहि = १००

तृतीयो निःष्यन्दः ॥

यस्मात्सर्वमयो जीवः सर्वभावसमुद्भवात् ।
तत्संवेदनरूपेण तादात्म्यं प्रतिपत्तितः ॥ १ ॥

तेन शब्दार्थाचिन्तासु
न सावस्था न या शिवः ।
भौमेव भोग्यभावेन
सदा सर्वत्र संस्थितः ॥ २ ॥

इति वा यस्य संवित्तिः
क्रीडात्वेनांखिलं जगत् ।
स पश्यन्सततं युक्तो
जीवन्मुक्तो न संशयः ॥ ३ ॥

यस्मात् = सर्वमयो =

जीवः =

सर्वभाव = समुद्रवात

तत् = संवेदन =

तादात्म्य = प्रतिपत्तिः

तेन = प्रादार्थ =

चिन्तासु

न सावस्था

न या =

शिवः =

भौतैव = भोग्यभावेन

=

सदा =

सर्वत्र =

सांस्थितः =

इति वा = इति वा यस्य = यस्य संवित्तिः = संवित्तिः

क्रीडात्वेन क्रीडात्वेन आखिलं जगत् = आखिलं जगत्

स = स पश्यन् = पश्यन् सततं = सततं

युक्तो युक्तो जीवनमुक्तो न संशयः $\text{जीवनमुक्तो न संशयः}$
 - यस्य इति वा = यस्य इति वा

"यस्य इति वा" यस्य इति वा "संवित्तिः" = संवित्तिः

स = स २ जीवन्मुक्तः जीवन्मुक्तः

इति संबन्धः इति संबन्धः

इतिवम् इतिवम् इदानीमेव इदानीमेव

प्रातिपाद्यप्रकारेण $\text{प्रातिपाद्यप्रकारेण}$

"यस्य वा" = यस्य वा → साधकोत्तमस्य = साधकोत्तमस्य

"संवित्तिः" = संवित्तिः → सम्यक् ज्ञानं = सम्यक् ज्ञानं

स = ० "सततम्" = ∞ → अव्यवधानेन

सर्ववस्थासु $\rightarrow$ "युक्तः" $\rightarrow$ समाहितः

उक्तवक्ष्यमारा = उपदेष्टृणा उपदेष्टृणा

स्वभावबलपरिशीलन = स्वभावबलपरिशीलन

संप्रमत्त = संप्रमत्त

"स जीवन्" = निश्चयदेहाधिकार

[अष्टौ] = अष्टौ

प्राणान् = प्राणान्

धारयन्स्व = धारयन्स्व

"मुक्तिः" → सर्वव्यापक सत्त्विक
सर्वेश्वर स्वतन्त्र स्वस्वभाव

असत्कार

प्रतिपत्ति द्वायेने =

अन्मादिविरोधात्

निष्क्रान्तः = परमेश्वरस्य

सर्वज्ञ =

इत्यत्र = "न संशयो"

→ न भ्रान्तिः

स्वसंवेद्य उपपत्त्युपलब्धि

निरुप्रकम्पत्वात्

अर्थस्य =

स = ० "सततम्" = → अव्यवधानेन

सर्ववस्थासु = "युक्तः" → समाहितः =

उक्तवक्ष्यमारा = उपदेष्टृणा उपदेष्टृणा =

स्वभावबलपरिशीलन = स्वभावबलपरिशीलन =

अप्रमत्त = अकामानसः =

"स जीवन" = निवृत्तदेहाधिकार =

प्राप्तान् = प्राप्तान् =
धारयन्स्व = धारयन्स्व =

"मुक्तः" → सर्वव्यापक सर्वोत्सुक
सर्वेश्वर स्वतन्त्र स्वस्वभाव

प्रसङ्गः = सर्वत्र व्यापकः सर्वत्रोत्सुकः

प्रतिपत्ति द्वाव्यये =

अ-मादिविरोधात् =

निष्क्रान्तः = परमेश्वर एव

सर्वत्र =

न संशयो =

इत्यत्र =

→ न भ्रान्तिः =

स्वसंवेद्य = उपपत्त्युपलब्धि

न संशयो =

निरुप्रकम्पत्वात् =

न संशयो =

उपस्थेयार्थस्य =

कि कुवेन = २० रूपाये

जीवन्मुक्तः

"पश्चिमम्" → ~~पश्चिम~~ →

अप्रोषमनन्तवस्तुयत्किविचित्रं जम्त् जगत्

= سارا انتہ و شہر (پڑھو) ان کی و شکستہاں (شہر)

ہیں۔ ان سے جو ماننا بہت گنت ہے

२८ → विश्वांग = १२

انہ کو کرشن اور بے ہوشی میں = "کریڈن تھوین" اس کا

→ स्वनिर्मित

चराचर = सर्व भाव की उच्च

कोपरचित लीला

उद्दिष्ट

लीलामात्रतया = लीला मात्र

"अप्रयत्न" = विभावयत्

सर्वो हि जनः = अनुन्मिषित

स्वस्वभाव = निमालन

विमल =

विमल = विज्ञान

स न्योन्यतश्च = विभिन्नम्

इदं निवृत्तं = भावजाते =

कारणात् = उद्यतम्

सर्वो हि जनः

विमल =

कारणात्

۱. پھر (تفصیل) مطابق قواعد و روش سے لکھو کہ ہر حرف ۱۲ واسطوں کو پرکھو اور لکھو۔

اسی سے ملے ہیں

پننیش = مہر مہر = مہر مہر =
فانے سے ملے ہیں (پننیش سے لکھو کہ ہر حرف ۱۲ واسطوں کو پرکھو اور لکھو)

تکوا = اس سے ملے ہیں

جنت = لکھو کہ ہر حرف ۱۲ واسطوں کو پرکھو اور لکھو

مہر = مہر مہر = مہر مہر =
مہر = مہر مہر = مہر مہر =

پننیش = مہر مہر = مہر مہر =
پننیش = مہر مہر = مہر مہر =

جنت = مہر مہر = مہر مہر =
جنت = مہر مہر = مہر مہر =

مہر = مہر مہر = مہر مہر =
مہر = مہر مہر = مہر مہر =

پننیش = مہر مہر = مہر مہر =
پننیش = مہر مہر = مہر مہر =

حیدر آباد - حدیث پیرا
 ۲۰۱۱ء - ۲۰۱۲ء

क्रीडापरः = $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} \times \frac{1}{2}$ स्वपारिकल्पिते

آرہیں جو بنائے ہوئے ہیں

वर्य को धारि कारण भूत - ७१

भाव असंगत ॥

शिव = २०३०५५

प्रतिच्छन्दैक
क्रीडन् = २० वर्ष

तत्र यच्च तद्वाच्यम् ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ^{818</}

मयादिविकार कालुष्यं

मनागपि ^{मनागपि} नापद्यते ^{नापद्यते}
(मनागपि)

तथैव = ५००० भावानां = ३०००००००

स्वस्वभाव = $\frac{1}{2}$ विजृम्भित
शक्ति = मात्रतया

४१

यथात्म्यवेदी सन्

وَمَا يَكْفُرُ بِهِ
وَمَا يَكْفُرُ بِهِ

मनागपि विकृतिं

न प्रापद्यते

कथं यस्य एव

وَمَا يَكْفُرُ بِهِ

सर्वे क्रीडात्वेनैव

पश्यन्

जीवन्नेव मुक्तः

कथं यस्य संवित्तिः ?

तेन

श्लोकेन प्रतिपादयतिः

‘तैव’

हेतुना

‘पूर्वार्थचिन्तासु’

وَمَا يَكْفُرُ بِهِ

وَمَا يَكْفُرُ بِهِ

सा प्रस्यैव नास्ति

وَمَا يَكْفُرُ بِهِ

وَمَا يَكْفُرُ بِهِ

‘या न शिवः’ =

इति यस्य संवित्तिः =

स जीवन्मुक्तः इति

प्रत्यक्षोऽथ प्रत्यायकः =

→ पदसमुदायः =

→ अथो जात्यादिभेदात् =

बहुविधम् =

अ। =

तयो =

तथा तथा विकल्पना =

अवन्त =

वस्तुपरागात =

८०। विचित्राणि ज्ञानानि =

यन्मयो व्यवहारः =

एतासु शब्दार्थे =

चिन्तासु =

"साम्प्रवस्था" =

न काचित् =

प्रत्यक्षचिन्तारूपा =

वा अर्थाचिन्तारूपा =

संभवीति =

या =

साक्षात् = न भवीति =

यतः =
एवं

तदा = "भोक्ता" →
=

अनुभववितैव =
265

इश्वरः =

"सदा" = नित्यं =

"सर्वत्र" = सर्वे सु =

प्रवस्थासु

"भोग्यभावेन" وہ جو کچھ کھا
 अनुभवनीय = ۱۰۰ (۱۰۰) ۱۰۰ त्वात्मना स्थितो = ۱۰۰

न = ~ पृथक् = ५ किंचित = १० भोग्ये = १०
 नाम = १० अस्ति = २०

तत्त्व = ६० अनवमशी = ६०
 मात्र = ६०
 विजृम्भितम् = ६० सतत = २०

भोक्तृभोग्यविभाग = ६०
 रूपम् = ६०

केन हेतुना = ६० न सावस्थानयादिवः = ६०

इत्याह = ६०

यस्मात् = ६० जीवः = ६०
 "सर्वमयो" = ६० प्रात्मा = ६०
 विश्वरूपः = ६०

۲۵۰ परस्पर = व्यतिक्ति =

• प्रतिपत्तिः = ( )

जीवस्यापि = यः व्यवहारः

सोऽपि = वेद्यवेदक

प्रभेद पूर्वक = तयैव उपपन्न
[ ]

इत्यर्थः =

कुतस्ततः ?

mine
new

“तत्संवेदन रूपेण”

तादात्म्य प्रतिपत्तिः
मान

सर्वभाव समुदावात

( )

सर्वमयो जीवः = ۱

तस्य = ۲ कस्यचित् = ۳ संवेद्यस्य

धटसुखदि = ۴ = ۵

यत् = ۶ "संवेद्ये" = ۷ ज्ञानं

तस्य = ۸ यत् "रूपं" = ۹ स्वाभावः

तेन हेतुना = ۱० या = ११

"तादात्म्य प्रतिपत्ति" = १२

तदभेदसंविद् = १३

ततो हेतोः = १४ (१५)

निवेत्तमानो यः = १६ सर्वभावसमुद्भवः

यः = १७ सर्वेषां भावानां

उत्पत्तिः

तस्मात्

सर्वमयो जीवः

१८

किमुक्तं भवति =

जीवस्थैव = व्यवहारो

विचायमाशो =

प्रयं वस्तु =

यथात्म्यम् = उपपादयति

तथाहि = प्रयं =

स्वविषये संविदन्नेव =

समुद्भावयति = सूत्रति

संवेद्यमानमेव हि वस्तु =

स्वरूपं लभति =

न तु संवेद्यमानं =

न्या

संवेदमानता च = तेन तेन रूपेण

प्रकाशमानता =

प्रकाशमानत्वे च

प्रकाशादव्यातिरिक्तं
नान्यत् किंचित्

नान्यत् किंचित् = यदाह व्यायवादी

चेतनाच्चापि वेद्यत्वादतद्रूपाप्रवेदनात्

इति - एवं च = यत् यत्

अयं जीवः = संवेत्ति =

तत तत = अस्य शरीरमेव

न तु = नियत = पारयाध

वयवसंनिवेशः =

सोऽपि = हि अस्य =

संवेद्यमानतावस्था ^{द्वितीयक} द्वासीरी भवति
यामेव

अथ यदा तु ^{तत्त्वविधि} व्यतिरिक्ता ^{विषय} विषयः स्व-
[^{विषय} विषयः]

तथा च ^{संवेद्यमानता} संवेद्यमानता सामान्यात्

द्विविधं ^{द्विविधं} द्वासीरस्य

प्रमाते प्रत्यक्षं तत्त्वविधिः

तत्त्वविधिः ^{प्रमाते} प्रमाते

विषयः

भूतात्मकं ^{भावात्मकं} भावात्मकं च

तत्र ^{मायाशक्ति} मायाशक्ति वैभव

विस्मारित तात्त्विक स्वभावा
(^{विषय} विषयः)

वस्तु ^{संवेदनावसरे} संवेदनावसरे

स्वरूप ^{परामर्श} परामर्श

मुकुलित = ^{कल}सामर्थ्यो = ^{सामर्थ्य}संयं जीवः

निवाटि शब्द = ^०पक्षेकार

प्रायः ^{प्रायः}पाराया ^{पाराया}द्वाररीस्वेन = ^{द्वाररीस्वेन}

यत् परामृशति = ^{यत्}तत् = ^{तत्}प्रत्य

सुष्ठ्यादिमयत्वात् = ^{सुष्ठ्यादिमयत्वात्}भूतात्मकम् =

यत्तु = ^{यत्तु}व्यतिरिक्तं = ^{व्यतिरिक्तं}शब्दादिविषयत्वेन

परामृशति = ^{परामृशति}सत्त्वात्मकम् =

परमार्थे तु = ^{परमार्थे तु}विचार्यमाणे

द्वयमपि = ^{द्वयमपि}पश्ये = ^{पश्ये}

प्रासीरं = ^{प्रासीरं}संवेद्यमानत्वाविशेषात्

(^{संवेद्यमानत्वाविशेषात्})

एवे = ४५० संवेधमानता = २५०० - २५००
लक्षाभावात् = २५०० - २५००

संसर्गवस्थायां = २५०० जीवः = २५००

संवेधावस्तु = २५०० व्यातिरेकात्

सर्वमयो विश्वरूपः = २५००

स्थितोऽपि = २५०० तथावस्तु = २५००

संवेदन तत्त्व = २५०० परामर्शम् = २५००

अनन्यमेवा = २५००

सर्वमिदम् = २५०० अपात्मव्याप्तिरिक्त

कारणान्तर = २५०० लब्धात्मकत्वेन

अपात्मनः = २५००

परस्परतश्च = २५०० पृथकत्वेन

अवच्छिन्नन्दन-^{अवच्छिन्न} ज्ञाने च = ^{अवच्छिन्न}
 देहाद्य-^{देहाद्य} अन्तिकमात्र-^{अन्तिकमात्र}
 अहंभावेन ^{अहंभावेन} अद्यवस्थ-^{अद्यवस्थ}
 जन्मादिवन्धमाक-^{जन्मादिवन्धमाक}
 ॥ अन्तर्यामिन् ॥

संसार जीव इति = ^{संसार}
 व्यपदिश्यते ^{व्यपदिश्यते}

यदातु = ^{यदातु} दिवाकर-^{दिवाकर}
 प्राप्ति = ^{प्राप्ति} पंच-^{पंच}

पात = ^{पात}
 जवित = ^{जवित} प्रबोधो-^{प्रबोधो}
 उन्मषित = ^{उन्मषित} विप्राद-^{विप्राद}

दृष्टि = ^{दृष्टि}
 प्रकाशमान = ^{प्रकाशमान} स्फटतर-^{स्फटतर}

देहादि = ^{देहादि} व्यतिरिक्त-^{व्यतिरिक्त}

११/

सत्यात्मस्व = سواء सुस्थित
भाव

असं प्रतिपत्तिः = بعدمقابلیت

यथा वस्थित سواء वस्तु = شیء

संनि संवेदन = بعدمقابلیت परामर्शे प्राक्तिभि

व्यक्तिभाक् بعدمقابلیت भवति = موجود

यथा = سواء स एव = همان

संकल्पमात्र = فقط با فکر विलिखित

= فقط با فکر

विचित्र = غریب विश्वव्यक्तिसय

= فقط با فکر प्राक्तिचक्रः

शिवः संपद्यते = موجود می شود

فقط

91

तेन उक्तम् = वस्तुसंवेदन
तत्सत् = प्रतिपत्तिः
स्वभावबलेन =

या = ३ तादात्म्य
प्रतिपत्तिः
संवेद्यमानवस्तु अभेदसंवेदितः
=

सर्वभावसमुद्भवः तस्मात्
=

जीवः तावत्सर्वमयः

तेन च = तस्य

सर्वमयत्वः प्रतिपत्तिलक्षणेन

लेतुना =

साम्यवस्था = या शिवमयी न
नास्ति भवति

(=)

91

ततश्च = ततश्च भौक्तेव =

ईश्वरो = ईश्वरो भोग्यभावेन =

इष्टितव्यवस्तु रूपतया

सदा = सदा सवित्र =

संस्थितः = संस्थितः स्व =

यस्य = यस्य सवित्तिः =

स जीवन्मुक्त = स जीवन्मुक्त =

इति = इति वाक्य =

समन्वय = समन्वय संकलनार्थम् =

इतत् = पुनरुक्तम् =

इत्यनेन श्लोकत्रयेण = इत्यनेन श्लोकत्रयेण =

आत्मन एव विश्वरूप त्वेन

स्थितिः प्रतिपादिता

विश्वप्रपञ्चस्य निमित्तान्तरं
अनुपपत्तेः

यद्योक्तं ब्रह्मविदा =

कल्पयत्यात्मनात्मात्मा देवः स्वमायया।
स एव बुद्ध्यते भेदादिति वेदान्तनिश्चयः ॥

कल्पयत्य = कल्पयति आत्मा

आत्मात्मनः आत्मात्मदेवः

स्वमायया स एव

बुद्ध्यते ते भेदात्

वेदान्तनिश्चयः

तथा अन्येनापि

स्तुतिद्वारेण उक्तम्

आत्मात्मनः
आत्मात्मदेवः
स्वमायया
बुद्ध्यते

कल्पयति

वेदान्तनिश्चयः

२

-

२

तदिहापि च =
 असंख्यं न संख्यं

यदि कल्पे असंख्यं न संख्यं

कालं विमानं च
 अस्मिन् काले कल्पे

तत विकल्पना =

तव प्राप्तिरेव

त = तथा =

उपपादयेत्

ततः

प्रातिनिमेव उन्मेष उन्मेष -
 निमेष

निमेषतः

विकल्प

विविधं रूपं मुराडल =

पथ च =

अतभुत =

स्फुरसि

त्वमेव

संज्ञा

चिन्मयो

मरिणा

विवर्ध = १५०० उपाधिभि = १५००० - १५००

प्रवस्थि = स्थिति वस्ति = निवास

स्फटिकादिवत् - ७५५०२५ तव = ५५५

विचित्रता = $\frac{1}{2}$, उच्चताम् = $\frac{2}{1}$

यदि = ० ते = २० कदाचित् = २०

कथंच = कुचित् = کسے

भावितुं = कर्म
कामा = कर्म

الک = پنے دے (میراثہ) (۵۳) بائیت = भासतः

मरमारा ० = ३५५५ पाक = ५५३ परिशाम

[illegible]

विवर्त = $\frac{1}{\text{विवर्त}} = \frac{1}{\text{विवर्त}} = \frac{1}{\text{विवर्त}}$ इति = $\frac{1}{\text{विवर्त}}$

विश्वमिष्टानाम् = $\frac{1}{2}$ of the world

विक्रय = उत्तमय = उत्तम ३

$$y_{\text{avg}} = 3 \quad 38 = \frac{dw}{7}$$

کتابت کی ہے
کتابت کی ہے
کتابت کی ہے

کتابت کی ہے
کتابت کی ہے
کتابت کی ہے

تاریخا پی چ =
اس کا نام ہے

تات विकल्पना =

तव प्राप्तिरेव

त = त तथा =

उपपादयत

ततः =

प्रातिनिमेष उन्मेष -
निमेष

निमेषत =

विकल्प

कتابت کی ہے
کتابت کی ہے
کتابت کی ہے

विविध क्रियां मुराञ्ज =

पथ च =

अतभुत =

स्फुरसि

त्वमेव

کتابت کی ہے

चिन्मयो

खفا من رن جیسے -

०द्याख्यातम् इतत् वृत्तौ पुथक^{पृथक} وہاں سے الگ

" सर्वात्मक एवायमात्मा " سارواत्मک ایما

" तेन तथाविधेन " وہی طرح کے

" एवं स्वभावे यस्य " اس کے اسوئے میں

चतुर्थो निःषन्दः

इदानीम् = ३०५   अ इयमइवे = ७५   उपपत्ति = ३०५
 सुगहीता ७५५   सती = ७५   अ समेद उपलब्ध
 उपायः = ३०५   ३०५ ७५ ३०५ =
 मन्त्रन्यासादि = ७५५ ३०५ समस्त विधि ३०५ ७५ ३०५
 अपर्या = ७५५ ३०५ प्रतिपादयिम् ३०५ ७५ ३०५ संस्कारत्वम्
 अह = ३०५

अप्रयमेवोदयस्तस्य ध्येयस्य ध्यायिचेतसि।
 तदात्मता समापत्तिरद्वैतः साधकस्य या ॥१॥

अप्रयमेव = ३०५   तस्य ३०५   ध्येयस्य = ३०५
 उदयः ३०५ ७५ ३०५ - ३०५ ७५ ३०५
 ध्यायि = ३०५ ७५ ३०५   चेतसि = ३०५ (३०५)
 तदात्मता = ३०५ ७५ ३०५   समापत्ति = ३०५ ७५ ३०५
 अद्वैतः ३०५ ७५ ३०५   साधकस्य = ३०५ ७५ ३०५   य = ३

"तस्य" = ७। कस्याच् = ५३। ३३

"द्वेयस्य" = ॐ नमः तेन तेन = ॐ नमः

प्रकारेण $\frac{1}{2} \rightarrow$ स्मृतव्यस्य

मन्त्रवाच्यस्य देताविशेषस्य

ॐ "उदयः" = ॐ → तत् तत् = ॐ ॐ

प्रतिक्रिया = $\frac{1}{2} \text{H}_2 + \frac{1}{2} \text{O}_2$ संपादिना = $\frac{1}{2} \text{H}_2 + \frac{1}{2} \text{O}_2$

॥ प्रमोद ॥ ^{संस्कृत} प्राक्तिना ^{संस्कृत}

तेन तेन = ०३३३ उपास्वेन =

अकारेण प्रथमम् २३ फरवरी १९७३

कै - इस अधिकारों? = (कै) २०

"इयायि चेतसि") = २० देवियों के नाम हैं।

→ 'दयानिः' = २३११, २३१२

→ स्मृति : स्मृत

संबन्धानि

चैतसि = चतुर्थी → संकल्पे = संकल्प

कौटिल्य

कोऽसावुदयः ? कौटिल्य

इच्छावस्थायो (असावुदयः)

→ इच्छावस्थायो वर्तमानस्य मन्त्र

उच्चारयिषो साधकास्य

→ अभियुक्तस्य वस्तु

सामर्थ्यसिद्धौ

सामर्थ्यसिद्धौ या = ३

तदात्मता समापत्तिः

→ तस्य द्येयस्य = ३

यत्नात्मा स्वस्य तस्य

→ भावस्तदात्मता (असावुदयः)

तदा समापत्तिः

स्वभावः =

इदमत्र तात्पर्यम्

कौटिल्य

न्यासादि शुद्धि ३० दिवस तेतु

मात्र उच्चार = ^{२०} ६०००

इच्छावस्थायां $\frac{1}{2} \frac{d}{dt} \left(\frac{1}{2} \frac{d}{dt} \right)$

मन्त्र २२८ = मन्त्र २२८ = मन्त्र २२८ = मन्त्र २२८ = मन्त्र २२८ =

साधक चेतसः = साधक चेतसः

स्वयम् = प्रियत्वेन = स्वयम्

स्वेपादमाने = ३३ यत = ३
 अभिन्नरूपत्वे = ३३ यत = ३

अभिन्नरूपत्वं $\frac{2}{3}$ सस्य = ५७

परमेश्वर काम ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ संविदा

سید الشہداء
 پارامہ کاشم
 مکتبہ موسیٰ
 ایسے ہوئے
 دوسرے نسخوں کا
 حصہ ۷ دیا ت

१० मुख्य पेशवा साधव देवतायाः

= 3 آروم رنی وینا

۱۰۰۰
۱۰۰۰

प्रत्यक्षादशीनरूप =

↓
۱۰۰۰
۱۰۰۰

उदयो
नुत = २०० व्यातिरेक = ०. विभावमान = १००
प्रकारता = १००

श्रीति नूनयेवसंविदा = १००
शिवरूपतापत्ते: १००
१००

शिवो भूत्वा शिवे यजेत्

श्रीति नूनयेवसंविदा = १००
शिवरूपतापत्ते: १००

इत्यस्य विधे: चरितार्थत्वम्

१००

अयमेव ता संवेदन दूरय

१००

१००

इत्यादिना व्याख्यातमेतत् वृत्तौ ॥ ॥

१००

अस्यायव संविदो

विद्यन्तर = संस्कारकावह

आह =

इयमेवावृतप्राप्तिरयमेवात्मनो ग्रहः ।

इयं निवीरादीक्षा च शिवसद्भावदायिनी ॥२॥

अस्यायव संविदो
विद्यन्तर
आह
इयमेव
इयं

इयमेव = अमृतप्राप्ति =

इयमेव = आत्मनो ग्रहः =

इयं = निवीरादीक्षा च =

३. शिवसद्भाव = दायिनी =

"इयमेव" यथा प्रतिपादिता =

प्रासीरादि निवक्ष्य =

पालम्ब

= प्रत्ययरूपस्य
=

स्व प्रकाशः व्यतिरिक्तः वेद्यभावप्रतीतिः
मयस्य

१५ मिथ्या ज्ञानस्य उच्छेदात्

१६ स्वच्छन्दस्वभावः

मात्रं

उपलब्धिरुपा

→ सम्यग् ज्ञानम्

१७ "समृतप्राप्तिः" →

→ प्राप्तिरुपाधिः

प्राप्तिरुपाधिः

किंल = अनुगत

समृतप्राप्तिः भवति =

न तु द्रव्यविशेषः

१८ जडस्य ज्ञानित्यस्य

۱۶. پراپتی (۱) - کہ اوٹ پرانی ہوگی۔
 ۱۷. پراپتی (۲) - کہ اوٹ پرانی ہوگی۔

96

वस्तुनः = कस्यचित् प्राप्तिः
 अमृतप्राप्तिः (१)

सा हि जीवस्य = कालान्तर

स्थायि = स्थिर
 क्षणिक = क्षणिक

कारणाभावात् = १
 उच्यते = २

उपचारेण = ३
 एवम् = ४

उच्यते = ५

तथा = ६ "प्रयमेववात्मनो ग्राहः"

= ७

यः = ८

= ९

क्षणाभावात्
 संवित

सो = १० प्रयमेव = ११

ग्राहो ग्राहणे प्रियसंबन्धिनः
 ग्राहो ग्राहणे

97

विविधविशेषेषु आत्मनः ८५

वा स्वस्थ = $\frac{1}{2}$ ग्राह्यता

यथा उदाहृतं वृत्तौ =

گروہی اسے آجما دینا (رنگ) جو کہ کمال خوش گروہی سے

परिकल्पित रूपवि प्राप्तो - इति

$\gamma = 9$ परमकारण $= \frac{1}{\sqrt{9}} = \frac{1}{3}$ भातभावस्व - $\frac{1}{3}$

०१/११/६७ ०१ अमर = (०१) ०१ समापति = ०१/११/६७

जायते = २३० रु५

११ सा = ^{اس} परावृत्त्यमान ^و सात्म

ग्राहणात्मक = ^و विधि = ^و

संपदिका ^{भवति} = ^و

درستی برآورد
نه خودی مانا
من این گرامر نیست
- ۲۰

न तु = ^و सत्यथा = ^و तस्य
[^و]

ग्राम्तेस्य ^व ग्राहण = ^و

संभवाति = ^و (^و)

کون
میکنند
فیه

ग्रहीतुः = ^و परमात्मा ^व

सर्वव्यापक = ^و संविद्रूपात्
= ^و

तस्य ^व अभिन्नत्वात् = ^व
(^व)

तथा = ^व इयमेव निर्वाणदी ^व

बिबीरां = ^व निवृत्ति = ^व

^व = ^व त प्रात्यय लक्षणा क्षोभ
पोरिकायात्
= ^व ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ १० ११ १२ १३ १४ १५ १६ १७ १८ १९ २० २१ २२ २३ २४ २५ २६ २७ २८ २९ ३० ३१ ३२ ३३ ३४ ३५ ३६ ३७ ३८ ३९ ४० ४१ ४२ ४३ ४४ ४५ ४६ ४७ ४८ ४९ ५० ५१ ५२ ५३ ५४ ५५ ५६ ५७ ५८ ५९ ६० ६१ ६२ ६३ ६४ ६५ ६६ ६७ ६८ ६९ ७० ७१ ७२ ७३ ७४ ७५ ७६ ७७ ७८ ७९ ८० ८१ ८२ ८३ ८४ ८५ ८६ ८७ ८८ ८९ ९० ९१ ९२ ९३ ९४ ९५ ९६ ९७ ९८ ९९ १००

प्रश्नोत्तरात्मात्यन्तकी = शान्ति = प्रशान्ति = शान्ति

→ संविदः स्वस्वभावः व्यवस्थितिः (संविदः स्वस्वभावः व्यवस्थितिः)

तदर्थी दीक्षा = दीक्षा

→ स्वरूपसंबोधः दानात्मको = स्वरूपसंबोधः दानात्मको

भेदमयबन्धः क्षपणा = भेदमयबन्धः क्षपणा

लक्षाश्च संस्कार विप्रोषः = लक्षाश्च संस्कार विप्रोषः

सा च = सेवेरूपा = सा च = सेवेरूपा

निर्विशदीक्षा इयमेव = निर्विशदीक्षा इयमेव

प्रतिपादिता सांवित् = प्रतिपादिता सांवित्

सतत् = सतत्

कारणात्वात् = तस्या = कारणात्वात्

शिवस्य स्वस्वभावस्यैव = शिवस्य स्वस्वभावस्यैव

शिवस्य स्वस्वभावस्यैव
 → शिवसद्भावः ^{दायिनी} = ७

परमेश्वरस्य = ३

सद्भावः = सत्ता

→ यै रूपेण महमेवास्मि
 इति

१४

इति प्रतिपत्तिः
 अबाधिता

सिद्धयवस्थायाम्
 उपपद्यते

तस्य दायिनी प्रतिपादिका

सा हि = ० विरुद्धः
 संस्कारः

२०० सुप्रबुद्धगुण गोचरः = २०० सुप्रबुद्धगुण

→ परमपिवात्मकस्वरूप = प्रीतिमात्रे
न त = २०

साधनसाध्य
 विधाविशेषात्मक
 व्याख्यातमेतत्

इयमेव सा मिथ्याज्ञान एवस्य।

لی و (بی و کھا) جو صحتاً گین م لبر ہو
کس کو شہ ۲

शायदिका वृत्तौ : - २०

तथा स्वप्नेऽप्यभीष्टार्थी-

प्रणयस्यानतिक्रमात्

नित्यं स्फुटतरं मध्ये

स्थितोऽवश्यं प्रकाशयेत् ॥ ४ ॥

यथा = ५ इच्छा = ६ अभ्यर्थात्

धातां = ७ जाग्रतो = ८ प्रथिन

हृदिस्थान् = ९

सौमसूर्य उदये कृत्वा

संपादयति देहिनः = १०

तथापि स्वप्नेऽप्यभीष्टार्थी

प्रणयस्यानतिक्रमात्

नित्यं स्फुटतरं मध्ये

स्थितोऽवश्यं प्रकाशयेत् ॥ ४ ॥

इहं द्रष्टुम् = इच्छा, परिणीष्टान् भावान्
 3. इहं

इहं द्रष्टव्यार्थितः " → इहं द्रष्टव्यार्थितः
 द्रष्टव्यारूपया

तदवस्थास्मात्कालात् तादात्म्यस्मात्कालात्
 = तादात्म्यस्मात्कालात् (इहं द्रष्टव्यार्थितः)
 तदर्थः

याचित इव
 = याचित इव (इहं द्रष्टव्यार्थितः)
 "दाता" → परमेश्वरः स्वकीयः
 परमत्मा

"संपादयति" यथास्मिन्प्रायं
 प्रकाशयति = प्रकाशयति (इहं द्रष्टव्यार्थितः)

किं कृत्वा ? = किं कृत्वा

"सोम-सूर्ययोः" = सोम-सूर्ययोः

→ चक्षुषो = चक्षुषो (इहं द्रष्टव्यार्थितः)

"उदयम" = ۱۰۰ → प्रतिप्रतायावधम

प्रवधानरूप = ۱۰۰
प्रवधान = ۱۰۰

प्रथमे = ۱۰۰
विधाय = ۱۰۰

इत्युत्पमानवाक्य = ۱۰۰
(इतिप्रतिप्रतायावधम)

इदमत्र तात्पर्यम् = ۱۰۰

यो यः = ۱۰० काश्चित् = ۱००

संसारि = ۱०० यमेवार्थे = ۱००

दृष्टुम् = ۱۰०
उत्तमत्र इच्छा = ۱००
भवति = ۱००

स = ۱०० तत् = ۱००

दिदृष्टावस्थायाः = ۱००

भागित्य = $\frac{\text{भाग}}{\text{भाग}} = \text{भाग}$ परमात्मानं
 भागित्य = $\frac{\text{भाग}}{\text{भाग}} = \text{भाग}$

धातारम = $\frac{\text{धात}}{\text{धात}} = \text{धात}$

प्रविष्टाति = $\frac{\text{प्रविष्ट}}{\text{प्रविष्ट}} = \text{प्रविष्ट}$

सा प्रवस्था = $\frac{\text{सा}}{\text{सा}} = \text{सा}$

प्राथना = $\frac{\text{प्राथना}}{\text{प्राथना}} = \text{प्राथना}$

इत्युपचरिता = $\frac{\text{इत्युपचरिता}}{\text{इत्युपचरिता}} = \text{इत्युपचरिता}$

तत्पूर्वकतया = $\frac{\text{तत्पूर्वकतया}}{\text{तत्पूर्वकतया}} = \text{तत्पूर्वकतया}$

तत्पूर्वकतया = $\frac{\text{तत्पूर्वकतया}}{\text{तत्पूर्वकतया}} = \text{तत्पूर्वकतया}$

स = $\frac{\text{स}}{\text{स}} = \text{स}$ तया = $\frac{\text{तया}}{\text{तया}} = \text{तया}$

धाता = $\frac{\text{धाता}}{\text{धाता}} = \text{धाता}$

प्रवधानात्मना = $\frac{\text{प्रवधानात्मना}}{\text{प्रवधानात्मना}} = \text{प्रवधानात्मना}$

चक्षुषो = $\frac{\text{चक्षुषो}}{\text{चक्षुषो}} = \text{चक्षुषो}$

स्वरूपव्याप्ति

लक्षणात् = $\frac{\text{लक्षणात्}}{\text{लक्षणात्}} = \text{लक्षणात्}$

उदयं कृत्वा = $\frac{\text{उदयं कृत्वा}}{\text{उदयं कृत्वा}} = \text{उदयं कृत्वा}$

उदयं कृत्वा = $\frac{\text{उदयं कृत्वा}}{\text{उदयं कृत्वा}} = \text{उदयं कृत्वा}$

११

یا علی

بسم الله الرحمن الرحيم

संनिहितेष्वपि = ^{بسم الله الرحمن الرحيم} संन्यस्येषु

यदृष्टेषु यत् ^{بسم الله الرحمن الرحيم} दिदृक्षयिव बहुषु दृष्टेषु

तमेवार्थं ^{بسم الله الرحمن الرحيم} तमेवार्थं

प्रदर्शयति = ^{بسم الله الرحمن الرحيم} प्रदर्शयति

= न संन्यत्

चक्षुषोरुदयं = ^{بسم الله الرحمن الرحيم} इति उपलक्ष्यमात्रेण

رضی اللہ تعالیٰ عنہ

इतत् = ^{بسم الله الرحمن الرحيم} इतत्

तेन = ^{بسم الله الرحمن الرحيم} तेन

श्रवसायोरुदयं = ^{بسم الله الرحمن الرحيم} श्रवसायोरुदयं

श्रवसायोरुदयं = ^{بسم الله الرحمن الرحيم} श्रवसायोरुदयं

श्रवसायोरुदयं = ^{بسم الله الرحمن الرحيم} श्रवसायोरुदयं

दाता देहिः ^{بسم الله الرحمن الرحيم} दाता देहिः

اس کے ساتھ ساتھ
 اور دوسرے

इति सर्वेन्द्रिये षवपि
 योज्यम्

اس کے ساتھ ساتھ
 اور دوسرے

चक्षुषोश्च सोमसूय दग्धेन
 प्रतिपादनेन

विश्वरूपात् = धातु जीवस्य

वास्तव समेद

प्रतिपादन प्रयोजनम्

उपलक्षरार्थं च वृत्तिकृतेव
 व्याख्यातम्

चक्षुरादिष्वधानेन

इत्यप्रतगसरात्

इत्थं = सर्वजीवानां

इत्थं = सर्वजीवानां

सर्वार्थ प्रत्यभिज्ञा = सब (अर्थ) जानना = १
 पूर्वकं भवति = (अर्थ) पहले से है - २
 (सर्वार्थ प्रत्यभिज्ञा पूर्वकं भवति)

सा च = ३ इच्छावस्था = ४
 संसारिणः = ५ [संसारिणः]
 परमकारण अभेदरूप = ६
 { ७ ८ ९ १० ११ १२ १३ १४ १५ १६ १७ १८ १९ २० २१ २२ २३ २४ २५ २६ २७ २८ २९ ३० ३१ ३२ ३३ ३४ ३५ ३६ ३७ ३८ ३९ ४० ४१ ४२ ४३ ४४ ४५ ४६ ४७ ४८ ४९ ५० ५१ ५२ ५३ ५४ ५५ ५६ ५७ ५८ ५९ ६० ६१ ६२ ६३ ६४ ६५ ६६ ६७ ६८ ६९ ७० ७१ ७२ ७३ ७४ ७५ ७६ ७७ ७८ ७९ ८० ८१ ८२ ८३ ८४ ८५ ८६ ८७ ८८ ८९ ९० ९१ ९२ ९३ ९४ ९५ ९६ ९७ ९८ ९९ १०० }

शक्ति = १ परमेश्वर स्व = २
 स्वतन्त्रो = ३ यथेष्टमिदं
 ४ ५ ६ ७ ८ ९ १० ११ १२ १३ १४ १५ १६ १७ १८ १९ २० २१ २२ २३ २४ २५ २६ २७ २८ २९ ३० ३१ ३२ ३३ ३४ ३५ ३६ ३७ ३८ ३९ ४० ४१ ४२ ४३ ४४ ४५ ४६ ४७ ४८ ४९ ५० ५१ ५२ ५३ ५४ ५५ ५६ ५७ ५८ ५९ ६० ६१ ६२ ६३ ६४ ६५ ६६ ६७ ६८ ६९ ७० ७१ ७२ ७३ ७४ ७५ ७६ ७७ ७८ ७९ ८० ८१ ८२ ८३ ८४ ८५ ८६ ८७ ८८ ८९ ९० ९१ ९२ ९३ ९४ ९५ ९६ ९७ ९८ ९९ १००

प्रकाशयति = १ शक्ति = २

परमार्थ = १ - २ - ३ - ४ - ५ - ६ - ७ - ८ - ९ - १० - ११ - १२ - १३ - १४ - १५ - १६ - १७ - १८ - १९ - २० - २१ - २२ - २३ - २४ - २५ - २६ - २७ - २८ - २९ - ३० - ३१ - ३२ - ३३ - ३४ - ३५ - ३६ - ३७ - ३८ - ३९ - ४० - ४१ - ४२ - ४३ - ४४ - ४५ - ४६ - ४७ - ४८ - ४९ - ५० - ५१ - ५२ - ५३ - ५४ - ५५ - ५६ - ५७ - ५८ - ५९ - ६० - ६१ - ६२ - ६३ - ६४ - ६५ - ६६ - ६७ - ६८ - ६९ - ७० - ७१ - ७२ - ७३ - ७४ - ७५ - ७६ - ७७ - ७८ - ७९ - ८० - ८१ - ८२ - ८३ - ८४ - ८५ - ८६ - ८७ - ८८ - ८९ - ९० - ९१ - ९२ - ९३ - ९४ - ९५ - ९६ - ९७ - ९८ - ९९ - १००

तदीयमाया शक्ति = १
 २ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ १० ११ १२ १३ १४ १५ १६ १७ १८ १९ २० २१ २२ २३ २४ २५ २६ २७ २८ २९ ३० ३१ ३२ ३३ ३४ ३५ ३६ ३७ ३८ ३९ ४० ४१ ४२ ४३ ४४ ४५ ४६ ४७ ४८ ४९ ५० ५१ ५२ ५३ ५४ ५५ ५६ ५७ ५८ ५९ ६० ६१ ६२ ६३ ६४ ६५ ६६ ६७ ६८ ६९ ७० ७१ ७२ ७३ ७४ ७५ ७६ ७७ ७८ ७९ ८० ८१ ८२ ८३ ८४ ८५ ८६ ८७ ८८ ८९ ९० ९१ ९२ ९३ ९४ ९५ ९६ ९७ ९८ ९९ १००

जनित

देहादिव्यवच्छेदा

= निर्गुण

संसारिणो

= ज्ञेय

प्रपद्यन्ते

[असंसारिणो ज्ञेयः प्रपद्यन्ते] =

यस्तु = ३

प्रबुद्ध

उक्त उपदेष्टा

=

अपम्यास प्रकषि

=

कषापाषाणि

=

असंसारिणो

निष्कृतीकृत

=

प्रज्ञा

=

कुपाशी

=

कषापाषाणि

निकृत्त

=

कषा

=

कायादि सहेकारक

=

कषा

गन्धि

=

(कषापाषाणि)

उदित

=

निरावरण

=

सत्यआत्म संवित

=

सर्व = सर्वस्वमाणाः = सर्वस्वमाणाः
 तेषां प्रत्ययान्तराः = तेषां प्रत्ययान्तराः
 प्रत्ययान्तराः = प्रत्ययान्तराः

इति = इति सिद्ध = इति सिद्ध

समाधियोगिने प्राति = समाधियोगिने प्राति
 = योगिने प्राति

इदम् = इदम् उपमेय = इदम् उपमेय
 वाक्येन उपदिष्टो = वाक्येन उपदिष्टो
 (इति वाक्येन उपदिष्टो) = (इति वाक्येन उपदिष्टो)

यथा व = यथा व

प्रातिपादित = प्रातिपादित

उक्त्या इच्छा = उक्त्या इच्छा

अभ्याथिति = अभ्याथिति
 सन् = सन्

स्वीथान् प्रथयति = स्वीथान् प्रथयति

101 "तथैव" "तु" → तेन प्रकारेण

"नित्यं" = न → सविदा =

सर्वीसु = सबकु ज्ञातु जय संबन्धदशासु
= बाये पाठ - बाये ही संहिता वंश

"प्रशायस्य" - प्र → इच्छावस्थाया
= (कहा लुगता)

तदात्म्य प्रतिपत्ति = तदात्म्य की
रूपाया =

प्रतिपत्ति = प्राथमायाः
"अनतित्रमात्" = अनुत्तरनात्
प्रत्यवमेश = अवहितत्वेन
= प्रारंभ से समाप्त होने से

अनुपेक्षायात् = स्वप्नेऽपि
= सोने में भी

→ स्वप्नापार उपरत चक्षुः = स्वप्न में चक्षुः
मनोमात्र ग्राह्य = मन ही ग्रही

स्वसृष्टिविषयाणां = स्वसृष्टि विषयों

"स्वाभावस्थायां"

سواء
= میسر ہو گیا (میسر)

यावत् = यावत्

"प्रमीष्टान्" ५६
= مایهوں

→ साधक अभिमतानेव

= لا یجوز له ان یتخذ
= प्रधान
= (رکبہ) - برار

"स्फुरतश्च"

= = میرے لئے
= प्रतिप्रकट कृत्वा
= (میسر) میرے لئے

"मध्ये स्थितो" → "हृदये सदा सीतो"

= = میرا (میرا) میرے
= = میرा (میرا) میرے

"अवश्यं"

= = नियमेन
= = (میسر) میرा

"प्रसौधाता"

प्रकाशयते

= = (میسر) میرा

इति = इति तथा = इति

इत्यादि = उपमेयवाक्ये

अर्थ: =

तात्पर्यं पुनरिदं =

यः = १. सर्वदा = सर्वानुभवेषु

धातुः = सर्वश्रस्य स्वस्वभावत्वं

ततः लीनत्वं लक्षणां प्रकृतं

२५ स्वसामर्थ्यसिद्धेः

प्रतिक्षाशः = प्रात्यक्षमिष्टा मन्त्रिणां

नातित्रमाति = न अतित्रमाति

तस्य ज्ञस्यै =

धाता =

जागरवत् = जागरवत्

स्वप्नेऽपि = स्वप्नेऽपि

अपिभिमतानेव मयि = अपिभिमतानेव मयि

मोक्षं - मोक्षं

प्रकाशयति = پراکاش کرتا ہے

त तस्य = اس کے لئے स्वप्रदायी :

= جو اس میں بڑھتا ہے

स्वतन्त्रेषा = یہ स्वतंत्र ہیں
प्रवतमानाः = प्रवर्तमान

सर्वकृतत्वलक्षणा = सर्वकृतत्व लक्षण

स्वशक्ति = स्वशक्ति

प्रतिबन्धम = प्रतिबंध

उद्भावयन्ति = उद्भावित

प्रसंसारित्वात् = प्रसारित

किंतु = किंतु स्वतन्त्रः = स्वतंत्र

स्वशक्त्या यथेष्टं = स्वशक्त्या यथेष्ट

सृजति = सृजति

پری سز و پند
میں

तेन वरशो = स्थगने →
 → स्वभाव तिरो धान =

तस्य निभेदो =

१४ → पवन्त = निज
 वैभव =
 प्रविभवेति =

वशात् =
 विना प्राः =

सहि = तस्यामवस्थायाम
 'प्रविभवेति' =

व्याख्याताम इतत् =
 वृत्तौ पृथक् पृथक् =

यथा अस्य अनभिव्यक्तस्वरूपस्य

طوبى (وكونه) بركت (وكونه) سونى

इत्यादिना तथा =

स्वप्नेऽप्यभीष्टधीनेव पप्रयाति ॥

رأسى (وكونه) سونى (وكونه) بركت (وكونه) سونى

इत्यादिना ग्रन्थेन =

अथ = इवमविधः = समाधि-व्युत्थान
मात्रात्

संसारिसमानतां

योगिनः =

नित्युत्तमतो = प्रतिपादयन्

आह =

द्रवयिताम्

अन्यथा तु स्वतन्त्रा स्या -

तस्यैष्टातद्धर्मकत्वतः ।

सततं लौकिकस्यैव

जाग्रत्स्वप्नपदद्वये ॥५॥

103
104

अन्यथा = کامیابی तु = کامیابی स्वतन्त्रा

स्यात् = کامیابی सृष्टि = کامیابی

तत धर्मिकत्वात् = کامیابی

सततं = کامیابی लौकिकस्येव = کامیابی

जाग्रत्स्वप्नपदद्वये = کامیابی
= کامیابی

" अन्यथा तु तु " → उक्तात्प्रकाशत् अन्येन प्रकारेण

सर्वकर्तुः = کامیابی

स्वतन्त्रस्य = کامیابی

परमेश्वरस्य = کامیابی

एकस्य = کامیابی मैव = کامیابی (यैव)

इयं = کامیابی जगतकारिणम् = کامیابی

इति = کامیابی प्रतिपत्त्यभावस्येष्टा کامیابی
= کامیابی

वर्तमानस्थ = ^{پہلے کی حالت} योगिनो

“जाग्रत्स्वप्नपदद्वये” → ^{پہلے کی} “जाग्रत्स्वप्नपदद्वये” = “जाग्रत्स्वप्नपदद्वये”

जाग्रत्स्वप्नपदद्वयो = ^{जाग्रत्स्वप्नपदद्वयो} जाग्रत्स्वप्नपदद्वयो

“तद्धर्मकत्वतः” → ^{सर्गगुणात्मकत्वात्} “तद्धर्मकत्वतः” = “तद्धर्मकत्वतः”

= ^{सर्गगुणात्मकत्वात्} सर्गगुणात्मकत्वात्

“सृष्टि” = ^{सर्ग} “सृष्टि” → नानाभावाविमितिः

= ^{नानाभावाविमितिः} नानाभावाविमितिः

“सततम्” = ^{समि} “सततम्” → आत्मतत्त्वसंविदु उदयात्

आत्मतत्त्वसंविदु उदयात्

“स्वतन्त्रास्यात्” = ^{स्वतन्त्रास्यात्} “स्वतन्त्रास्यात्”

→ वास्तवेन = ^{स्वतन्त्रास्यात्} स्वतन्त्रास्यात्

कृतेत्वेन = ^{स्वतन्त्रास्यात्} स्वतन्त्रास्यात्

= ^{स्वतन्त्रास्यात्} स्वतन्त्रास्यात्

विचित्र = ^{विचित्र} विचित्र

स्वच्छन्दा = ^{स्वच्छन्दा} स्वच्छन्दा

कु सामर्थ्यप्रसराभवेत् = ^{सामर्थ्यप्रसराभवेत्} सामर्थ्यप्रसराभवेत्

कस्येव = "लौकिकस्येव" =

सारी की =

→ संसारिणी लोकस्य यथा = सारी की

इदमत्र हि तात्पर्य = ۱. اس میں تاثر پڑی ہے

जागरा स्वप्न लक्षणं पदद्वये = ۲. حالت میں یہ لक्षण

सर्ग स्वभावे = ۳. (सर्ग स्वभाव) में

तत्र हि ज्ञान शेषभावेन = ۴. ان میں ज्ञान शेष

पारमेश्वरीः = ५. گویا عالمی حالت = स्थितिः = ६. परिस्थिति

प्रतिपादिता = ७. (प्रतिपादिता) = ८. (प्रतिपादिता)

तादृशि = ९. (तादृशि) = १०. (तादृशि)

यूयात्मके = ११. (यूयात्मके)

यो योगी = १२. यथोक्त संवित्ति समाधान = १३. (यो योगी)

परित्यागात् = اذا تركه فمحوه अपि = و

उत्थितः = اذا اصابه तस्य सर्वथा

स्यात् = ان يتركه من طرفه

स्वतन्त्रे सर्वकालेऽपि = $\text{في كل وقت من احواله}$

स्वात्मनि = في نفسه

सुव्यवस्थितस्य = في كل حال

सृष्टिस्वभावं = في كل حال तत्पदद्वये = في كل حال

प्राक्प्रतिबन्धाय = في كل حال

न प्रभवति = في كل حال

यस्य = في كل حال अपतः = في كل حال सन्वया स्यात्

स = في كل حال लोकवत् = في كل حال

निजयैव = في كل حال भावसुष्ट्या = في كل حال

परवर्णी कियते = في كل حال

104/ इति नित्य युक्तेन = ^{اس سے ہمیشہ لکھتے ہوئے}
 योगिना = ^{योगی} भाव्यमि = ^{भावना}

इत्य अर्थः = ^{इसका अर्थ}
 तदेतत् = ^{उसका}

अथवा स्वशुपरिधान्य भावे
^{दुसरे प्रकार से लकवा}

इत्यादिना व्याख्यातम् = ^{इस प्रकार से व्याख्यात}
 इतत् वृत्तौ = ^{इस वृत्त में}

इदानीम् = ^{अब} पतीत = ^{पार}
 अनागत = ^{अनगम्य} व्यवहित = ^{व्यवहित}
 विप्रकृष्टादि = ^{विप्रकृष्टादि} वस्तुविज्ञान = ^{वस्तुविज्ञान}
 (जो पार है) ^म ^{है}
 इव संविदासुलभम् = ^{इस प्रकार से संविदासुलभ}

इति युगलकेन आह = ^{इस युगलकेन}
^{है}

यथा ह्यर्थोऽस्फुटो दृष्टः
सावधानेऽपि चेतसि ।

भूयः स्फुटतरो भाति

स्वबलोद्योगभक्ता भावितः ॥६॥

एवं यत्परमार्थेन यत्र येन यथा स्थितम् ।

तत्तथा बलमाक्रम्य न चिरात्संप्रवर्तते ॥७॥

यथा = १७ हि = ८८ काष्ठीकत् = १७ स्फुटो

अस्फुटो दृष्टः
सावधानेऽपि
चेतसि

दृष्टः = १७ सावधानेऽपि चेतसि
भूयः = १७ स्फुटतरो भाति

स्वबलोद्योग = १७
भावितः = १७

एवं = १७ यत = ३ परमार्थेन = १७

यत्र = १७ येन = १७ यथा = १७

स्थितम् = १७ तत् = १७ तथा = १७ बल

माक्रम्य = १७ न = १७ चिरात् = १७
संप्रवर्तते = १७

अस्फुटो दृष्टः
सावधानेऽपि
चेतसि

कस्मिन् कस्याचित् - यथासि

सावधाने - तदर्थं दि दक्षा

[नृपतिं सन्तुष्टं कृत्वा]

निविड - कस्या

मन्त्रं सारं कृत्वा

प्रयत्ने

प्राप्ति

चित्तात् - सति

भागति - दृष्टमात्रे

अर्थः - अस्य

भाति - प्रयत्ने

भूयः - अनन्तरे

स्वबलोद्योगभावितः

कृतं

→ स्वस्यात्मनः सर्वज्ञस्य बलं सामर्थ्यं ज्ञात्वादि लक्षणा

= अने आत्मज्ञाने

००

कति

तथा = اسی "उद्योगः" = کوشش उद्यमो

निविडत = گھوٹ अवधानतया = دھیان سے समान

दृष्टीनोत्साहः = کوشش तेन = اسی

"भावितो" → लक्षितः संज्ञ = نشانہ

स्फुटतरो भासि = $\text{کھिल$ भासते = $\text{نمایاں$

→ प्रत्यभिज्ञायमान = $\text{پہچان$ निर-सर्वशेषविशेष = $\text{بے$

सोऽयम् = یہ प्रथते = کہتا

इत्युपमानवाक्यम् = $\text{یہ$

अस्येदं तात्पर्यं = اس کا مطلب ہے

यस्य कस्यचित् द्रष्टुमभीष्टे = $\text{کिस$

भागिति = $\text{भाग$ विस्फारितमात्र चक्षुषा

= दृष्टि से

न सम्भक्तः = $\frac{2}{3}$ दृश्यताम्
= $\frac{2}{3}$ दृश्यताम्

आपद्यते = $\frac{2}{3}$ फुः = $\frac{2}{3}$
द्वारान्तरे = $\frac{2}{3}$ तद्देशगत तस्यै
= $\frac{2}{3}$
तथैव = $\frac{2}{3}$ त्यक्षा = $\frac{2}{3}$ - निक्षप्र
= $\frac{2}{3}$

अक्षस्य = $\frac{2}{3}$ स्फुटतरः = $\frac{2}{3}$
= $\frac{2}{3}$

प्रकाशते = $\frac{2}{3}$

तत्र को हेतुः ? = $\frac{2}{3}$

न हि = $\frac{2}{3}$ तेन = $\frac{2}{3}$ द्रष्टव्यतातिं

विशेषदृष्टिः = $\frac{2}{3}$
किञ्चिदाह्रियते
साधने

= $\frac{2}{3}$
= $\frac{2}{3}$

न हि = $\frac{2}{3}$
= $\frac{2}{3}$

न हि = $\frac{2}{3}$
= $\frac{2}{3}$

तेन = ^{असि} तात्त्विक = ^{मनुप्रवेशा} स्वभाव

तस्य संजायते = ^{असि}

यत बलस्य प्रातः = ^{तस्य} तस्य = ^{रुको}

सोऽर्थो = ^{यथात्म्येन} यथात्म्येन

प्रथते = ^{रूपेण} (रूपेण प्रथते)

ततः = ^{स्वबल} स्वबलोद्योगमात्रेण

२५ सवीथप्रकाशन = ^{साधने} साधने

३० सवेदोद्दिनो = ^{सब} सब

न सन्यत्किंचित् = ^न न

एवं विद्य अथ प्रकाशन = ^{एवं} एवं

सर्वे प्राणिनां साधारण = ^{सर्वे} सर्वे

प्रबुद्धस्य यागिनः स्व = ^{प्रबुद्ध} प्रबुद्ध

प्रत्य वमृश्यमानं = ^{प्रत्य} प्रत्य

सत्

असि

असि

१ तथा प्रकाशते = ۱۰۰۰۰

न ज्ञानस्य = ۱۰۰۰۰
मायातिमिर = ۱۰۰۰۰

तिरस्कृत = ۱۰۰۰۰

सम्यग्दर्शनस्य = ۱۰۰۰۰

इति = ۱۰۰० योगी स्व = ۱۰۰०

स्मायते = ۱۰۰॰
"स्वप्न" = ۱۰۰॰

→ इत्याद्युपमेय = ۱۰۰॰ वाक्योक्तेन = ۱۰۰॰
यथाहि = ۱۰॰

अस्फुट दृष्टौ = ۱۰॰

स्वबलमेवाक्रम्य = ۱۰॰

स्फुटतरं प्राशते = ۱۰॰

सर्वमज्ञानेनैव = كل شيء उपमानवाक्यो क्तेन प्रकार
रूपे

= مثال ما يشبه - $\text{كل شيء على ما هو عليه}$

स्वस्वभावसामर्थ्यम्
(बले) = $\text{كل شيء على ما هو عليه}$
(सर्व) 'आक्रम्य' = كل شيء दिदृक्षाक्षारो
= $\text{كل شيء على ما هو عليه}$

तत्सम्भवेन = $\text{كل شيء على ما هو عليه}$
वर्तमानस्य كل شيء योगिनः
= $\text{كل شيء على ما هو عليه}$

"तथा" = كل شيء तेनैव = كل شيء

तत्तत् सवस्था = $\text{كل شيء على ما هو عليه}$

आकार = كل شيء देष्टा = كل شيء

कालादि = كل شيء प्रविशंवादिना = كل شيء

तेनैव प्रकारेण = كل شيء संप्रवृत्तते = كل شيء

→ सम्यग्भावितिमेति
= كل شيء

सम्यक् = الحق तथया = वाक्य

अभिमुखी भवति = मुखे मुखे

किं तत् वस्तु? = क्या वस्तु

"परमार्थेन" = तत्त्वतो
= असंशय

"यत्" वस्तु = जो वस्तु गवादि = गव्यादि

यादृशेन यथा = वस्तु → येन अवस्थात्मना प्रकारेण

"यो" = यो यादृशेन विप्रिक्षु
साक्षादिमता = साक्षादिमता

आकारेण = आकारेण

"यत्र" = यस्मिन् - यत्र व्यवहित
= व्यवहित

विप्रकृष्टादौ = देशे = देशे

भूतादौ = काले = काले

स्थिते तत्तथा = स्थिते

संप्रवर्तते = संप्रवर्तते

नृपयमत्र भावार्थः =

नस्फुटेऽर्थे =

तस्य =

सर्वेश्वरस्वभावप्रमेदो =

यः = १. सर्वस्य = कस्याचित् =

अप्रयत्नेन =

प्रबुद्धः = तत्परामर्शो

अर्थः

देशकालादि

व्यवहितानपि =

यथाभिमतानधीन =

तत्त्वतो जानाति =

इति = प्रवाधितायो

स्थितोयो

सर्वसत्त्वादिगुरा

अभिव्यक्तौ =

प्रथमेव हेतुः

اسی ہی پہلے ہی سبب ہے۔

अत एवोक्तम्

(अत एवोक्तम्)

= اسی لئے یہ کہا ہے

परिमित विषयमतीतान गतज्ञाने न

किंचिदश्रयं निरावस्था स्वस्वभावत्वात् ॥

محدود آئی ہوئی چیز پر مشتمل (مکمل) گزرا ہوا۔ جو اپنے طائر ہو گیا ہے
جس میں کچھ آئینہ کی بات (گزر چکی ہوئی)۔ مکمل ہو گیا۔ جب نہ آوے
سو کچھ اس وقت یہ خود ہی ہو گا

तस्या हि दद्यायां = اسی وقت میں

देशकालाद्यनिरुद्ध = دس۔ مال۔ آدمی

ص سے پرست نہ تھا۔ ص میں آ گیا۔

२५ अ

= خیم اس کی اس کی

رہاٹ میں ہے (مال آدمی)

स्वस्वभावतल अभिप्राय

= اپنے سو کچھ مال۔ یا وقت پرست

نبی ہے

पस्फुटऽथो दृष्टः " न प्रकृतं च परमं

इत्युपलक्षणाद्यर्थम् =

इतत् सन्तव्यम्

सर्वत्र
सर्वत्र

तेन = श्रुतादिष्वेवमेव

= योज्यम्

सतेन च = दृष्ट्यादेरर्थस्य

पस्फुटतुर = प्रयत्नविशेषावस्थायां

प्रतिष्ठितस्पन्द = संपाद्यमानेव

प्रनुप्रवेष्टेन =

सर्वेन्द्रियक्षयः =

व्यापारात्मकः = जाग्रत अवस्थाश्रयः

परतत्त्वोपलब्ध्युपाय = میری نوبت کے بعد
بار بار تکرار

प्रसङ्गत = اس پر مناسبت

प्रतिपादितो = مدغم کیا ہوا →

वेदितव्यः - ६: १ (۱۰۰ کے لئے ۱۰۰)

व्याख्यातम इतत् वृत्तिकृता वाक्याں
पृथक् पृथक्

यथा किल दूरस्थित
وہ جیسے دور پر

इत्यादिना ←

तथा तेनैव प्रयत्नविशेषेण "

اسی طرح اس محنت کے خصوصیت سے

इत्यादिना ग्रन्थेन ॥

अथैतयैव = ^{सुखदारी} युक्त्या = ^{सुखदारी} क्षुत्प्राणादि जयं

प्रतिपादयितुं ^{सुखदारी} साह = ^{सुखदारी}

दुर्बलौऽपि तदाक्रमय यतः कार्ये प्रवर्तते ।

आच्छादयेद्बुभुक्षां च तथा योऽतिबुभुक्षितः ॥ ८ ॥

दुर्बलौऽपि = ^{अल्पबलौ} तदाक्रमय = ^{तदाक्रमय} यतः = ^{यतः} कार्ये = ^{कार्ये} प्रवर्तते = ^{प्रवर्तते}

आच्छादयेद् = ^{आच्छादयेद्} बुभुक्षां च = ^{बुभुक्षां च} तथा = ^{तथा} यः = ^{यः} ३. अतिबुभुक्षितः = ^{अतिबुभुक्षितः}

"यतो" → यस्मात् हेतु = ^{यस्मात् हेतु} बल = ^{बल} →

→ सबैकहृत्वस्वातन्त्र्य = ^{सबैकहृत्वस्वातन्त्र्य} लेखारो = ^{लेखारो}

सामर्थ्यम् = ^{सामर्थ्यम्} आत्मीय = ^{आत्मीय} आक्रमण = ^{आक्रमण}

यः = ३ परिकृष्टा = कायत्वात्
अप्राक्त = शरीरिका

स्व संध्यादि
 प्रारभमारा

प्रभ्यासबलात् = $\frac{1}{2} \times 100 = 50$ विषयान्तरे
बलवत्तरात् = $\frac{1}{2} \times 50 = 25$

अपि अक्षयं = धाया मादि कर्म
कृतं =

सर्वमोक्षप्रदं प्रभवति ॥ २ ॥

तस्य = इस की तथा = ५५

सामर्थ्योत्पत्तौ = सामर्थ्योत्पत्तौ

पाक् प्रतिपादित युन्या = لکھنؤ کی لکھنؤ

स्वभावबल आक्रमणम्

ऐकं = वज्रयित्वा =

न अन्य = किंचित् = निमित्तम्

तत्तु = यथेष्ट =

सर्वकृतृत्वलक्षणं =

बलम् = प्रात्मतत्त्वस्य

मायीयः प्रीतिः = माया कती =

माया प्रतिबद्धः = प्राक्तित्वात्

नियतकाशान्तरं = अपेक्षा =

नियत कार्य = संपादनसामर्थ्यं

मन्यते =

मन्यते

मर्यादा = १०० इदमग्रह = १०० कर्तुं = १००
 साक्षात् = १००

इत्य = १०० विकलोत् = १०० प्राक्रामि

साहस्रप्राया = १०००

तदेव = १०० प्रवलम्बमानः = १००
 तत्कार्य = १०० क्षमो भवति = १००
 संपादन = १००

इति = १०० युक्तियोगिन = १००
 एव = १००

प्रतिपत्तिगोचरी भवति = १००

इति तामेता = १०० दृष्टान्तीकृत्य
 रत्नमस्तु

ते प्रत्येव = १०० इदे = १००

दाष्टीनितक वाक्येन = १००

अपादिप्रयते = १००

यथा = 20 दुर्बलोऽपि कर्म बलवत्संपाद्य
 कार्यसंपादन समर्थः = 20 दुर्बलोऽपि कर्म बलवत्संपाद्य कार्यसंपादन समर्थः

स्वस्वभाव बल = 20 दुर्बलोऽपि कर्म बलवत्संपाद्य
 भवति = 20 दुर्बलोऽपि कर्म बलवत्संपाद्य भवति

तथा " ते वै वै प्रकाशे स्वतन्त्रे
 = 20 दुर्बलोऽपि कर्म बलवत्संपाद्य

स्वबलम आक्रम्य = 20 दुर्बलोऽपि कर्म बलवत्संपाद्य
 ततः = 20 दुर्बलोऽपि कर्म बलवत्संपाद्य
 आधिष्ठाय = 20 दुर्बलोऽपि कर्म बलवत्संपाद्य

याऽतिबुभुक्षितः 1 = 20 दुर्बलोऽपि कर्म बलवत्संपाद्य

→ आत्यर्थं मोक्षनेष्टाविष्टः = 20 दुर्बलोऽपि कर्म बलवत्संपाद्य

स = 20 तांबुभुक्षाम् = 20 दुर्बलोऽपि कर्म बलवत्संपाद्य

"आद्यादयेत" = 20 दुर्बलोऽपि कर्म बलवत्संपाद्य

→ निवृत्तकृतीत = ۱۰۰۰ ۱۰ नित्यतृप्ताकृतस्वरूप
 = ۱۰۰۰ ۱۰ = सामर्थ्ये प्रथनात्

→ प्रत्राद्य = ۱۰۰۰ ۱۰ प्रत्यवहारकारणमेव

क्षुत्रिष्टयादिकार्यम् = ۱۰۰۰ ۱۰

इति नित्यतिष्ठाक्षिप्रतिबन्ध = ۱۰۰० ۱॰

विदलने सति = ۱۰०० ۱॰

अपत्यन्ते = ۱۰०० ۱॰ तां = ۱॰

तिरौभावयते = ۱॰ ۱॰ नित्यतृप्ताख

स्यात् इत्यस्य = ۱॰ ۱॰

कुबलः श्रीशार्दातुशपि ॥

कुरद रसि कसि रसि रसि रसि

इत्यादिना व्याख्यातम् इतत् वृत्तौ ॥

$$\frac{111}{112}$$

इहं एवं = प्रथक = सर्ववशात् सर्वकृत्वादि
गुरा = सर्वमान्ये वा कर्मा वा कर्मा कर्मा
व्यक्त्य = व्यक्त्य
उपाय उपपत्ति

पतिपाद्य = १० रु०

पुनर = ५१ एको = ५१ उपपत्ति = ५१

निदोनेन = ८५ ता: = ८५

प्रतिपादयितुम् $\frac{1}{2} = \frac{1}{2}$ प्राह =

५. अनेनाधिष्ठिते देहे यथा सर्वज्ञतादयः ।
तथा स्वात्मन्याधिष्ठानात्सर्वज्ञैव भविष्यात् ॥६॥

अनेन = अस्ति - अस्ति प्राधिष्ठिते

देहे यथा ॐ श्रीगणेशाय नमः = सर्ववस्तुतदयः

۱۱۶
= سارا پہنیں اس میں کھڑے ہوں

तथा ५५

स्वात्मन्य = فِي نَفْسِهِ अधिष्ठानात् = بِشَيْءٍ

सर्वत्र = كُلِّ مَكَانٍ इव = كَأَنَّ

भाविष्याति = يَكُونُ

"अनेन" = بِأَيْدِي आत्मना = بِنَفْسِهِ चेतयिष्याति = يُفَكِّرُ

3 = ثَلَاثٌ

'अधिष्ठिते'

= مُفَكِّرًا → अहं इति प्रतिपत्त्या

अध्यासिते = مُفَكِّرًا

"देहे" सर्वत्र दृष्टीरे "स्वीचितादयः" = كُلِّ مَكَانٍ

दृष्टीरे आभ्यासि सर्वत्र सर्वत्र ज्ञेयानि कार्याणि च كُلِّ مَكَانٍ

तेषु सर्वत्र ज्ञेयानि च كُلِّ مَكَانٍ

सेषाः सर्वत्र तावदेव = كُلِّ مَكَانٍ कर्तृवादयो धर्मः

= كُلِّ مَكَانٍ

यथा = كُلِّ مَكَانٍ सर्वस्य = كُلِّ مَكَانٍ स्थिता = كُلِّ مَكَانٍ

इति दृष्टान्तवाक्यम् = كُلِّ مَكَانٍ

अस्येदं तात्पर्यम् = 'اسے یہ مطلب ہے'

यत् यत् = ۲۲ आत्मा = ۱۱
من نفس

अहम इति = ۱۱ (۱) आधितिष्ठति = ۲
प्रतिपत्त्या

तत् तत् = ۱۱ अस्य द्वासीरम् =
(اسے श्रीराम) (۱۱) श्रीराम (۱۱)

तत् अपाश्रये च = ۱۱ सर्वमयं

स्थूलं = ۱۱ सूक्ष्मं = ۱۱

ज्ञेयं कार्यं = ۱۱ जानाति च करोति
च = ۱۱ जानाति च करोति

इत्युक्तेन = ۱۱ निदर्शनेन

'तथैव' तेनैव = ۱۱ (सर्वप्रकारेण)
प्रकारेण

अहं तया = ۱۱ (तथा)

देहाधिष्ठानवत् = ۱۱ (तथा)

स्वस्वभावेन → स्वस्वभावेन

न दुःखं न सुखं यत्र

इत्यादि उक्त लक्षणो देहादि व्यतिक्रि

देह = देह

विप्रकृत = विप्रकृत

चिन्मात्रवपुषि

"अधिष्ठाता" = अधिष्ठाता

→ अहं तथा अध्यासनात्

एवं = एव

समस्त = समस्त

ज्ञातृत्वादिवत्

"सर्वत्र" →

→ सकलेष्वपि भुवनेषु

सर्वत्र तादृशो

भाविष्यन्ति = بنے ہیں

→ उपवपूय = برکت میں

यास्थानتی = مانتے ہیں

परस्पर = ایک دوسرے سے

देहमात्र ^{لکھا} _{لکھا} = جسم کا

پ्रातिबंध = دوسری بات

भङ्गाद = اس کے لئے

पद्वयाचिन्मात्र = اس کے لئے

स्वात्मप्रातिष्ठित = اس کے لئے

प्रसंकाशस्य = اس کے لئے

योगिनो

اس کے لئے

निविद्याः = اس کے لئے

सर्वज्ञतादयः

اس کے لئے

सर्वत्र प्रभिव्यक्त्यन्तः = اس کے لئے

अथ अर्थः =

अनेन आत्मस्वभावेन

استقامت و جلال

इत्यादिना व्याख्यातमेतत् वृत्तौ ॥

एवे = ۱۰۰ व्याधि = ۱۰० वली = ۱۰۰ पलिताध

उच्छेदय = ۱۰० उपपत्ति = ۱۰०

ग्लानि = ۱۰०

ग्लानिर्विलुपिठकादेहे

तस्याश्चाज्ञानतः सृतिः

तदुन्मेषविलुपं चे-

कुतः सा स्यादहेतुका ॥१०॥

ग्लानि (۱۰۰) विलुपिठक (۱۰०)

देहे = ۱॰० तस्या = ۱॰०

अज्ञानतः = ۱॰० सृतिः = ۱॰०

तत् = ۱॰० उन्मेष = ۱॰० विलुपं = १॰०

हेतुका = १॰०

चेत = १॰० कुतः = १॰० सा = १॰० स्यात = १॰०

113
114

"ग्लानिः" → मा-द्यादि =

जानिता = हषिद्वानिः
=

सा = देहे " → शरीरे =

वि → धातु बलवरणा तेज शक्ति

हठेन हती = हठेन हती
=

"तस्याश्वाज्ञानतः" =

→ प्रतिपादि = तत्त्व

प्रवगमा = अभावात्
=

'सृति' → सरसा - प्रवृत्तिः
=

'तत' → अज्ञानम् = अज्ञानम्
=

→ उन्मेषरा = वक्ष्यामासेन

م
م
م

कलेवरादौ

کله ورا دو

आत्म अभिमानः

آتم اہمیان =

यस्मिंश्च सति

یسمینش ساتی =

अप्रबुद्धो जनः

अप्रबुद्धو جن =

तत् विकारान्

تات ویکاران

जन्मादीन्

उक्तं =

आत्मनि

=

परिपश्यन्

ग्लान्या विलुप्यते

گلیانیا ویلوظیت

उक्तं =

यस्तु वक्ष्यमाणोन्मेष

یاستو وکشیमाणوन्मेष

परिशीलनाद्

پرسیلناد

उक्तं =

अविभूत

=

सत्यात्मप्रत्ययः

तस्य

कुतः ग्लानिः

تاسی گلیانی

اس پرش کو کس سے

موسلی =

فصل

ذاتی मुख्य फल

०२

सहजानन्दस्वामिभक्त्या

लक्षण

२३

(यस्य लक्षणम्) -

०३

गौरास्तु

लक्षण

वली

पलितार्थ

लक्षण

यतः तदा कुतः

ग्लानि

कारणरहिता

भवेत्

लक्षण

श्रीतिव्याख्याय

लक्षण

पुनर

वृत्तिकृता

व्याख्यातम्

लक्षण

अनेनैव कारणेन वली पलितार्थः प्रतीयते च योगिनाम्

अस्य कारणं (अस्य लक्षणम्) तदा तदा लक्षणम् - लक्षणम्

प्रथ = ۱۰۰ उन्मेष = ۱۰۰

गलानिकारणा भूत = ۱۰۰

विनाशहेतोः ۱۰० स्वस्वरूपप्रतिपादनाय
(१००)

१००

१००

एकचिन्ताप्रसक्तस्य यतः स्यादपरोक्षः

उन्मेषः स तु विज्ञेयः स्वयं तमुपलक्षयेत् ॥११॥

सकचिन्ता = ۱०० यतः = १००
प्रसक्तस्य ۱००

स्यात् = १०० अपरोक्षः =

१००

उन्मेषः = १०० स तु = ०

विज्ञेयः = १०० स्वयं = १०० तम =

उपलक्षयेत् १०० १००

"सतु" → स पुनरुत्पत्तिः =

→ स्वस्वभावः सभासः = विज्ञेयो
विकासो

→ बोद्धव्यो लक्ष्यः = कोसो?

एकीचिन्ता प्रसक्तस्य → एकस्यां
चिन्तायुक्तः =

स्मर्यमाणा ततत्त्वस्तु =

उपरक्ते

उपरक्ते = शाने = प्रसक्तस्य
=

→ एकाग्रस्य =

चिन्तायुक्तः = यतो यस्मात् =

चिन्त्याभासः = पुनरुत्पत्तिः, पुनरुत्पत्तिः ज्ञानात्मनः
=

स्वस्वभावः = कारणाभूतात्
प्रकाशात् =

"अपरस्या" = चिन्तायाः =

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
 ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
 ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

ग्राह्य जालम्बिनो = ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ज्ञानान्तरस्य

उदयः = उत्पत्तिः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ स्यात्

ते च = ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ योगी = ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ स्वयं

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ आत्मनैव = ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ उपलक्षयेत्

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ परमार्थमरमेश्वरः = ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

सर्वतो विविक्तः = ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

परमकारणं = ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ परमात्मा

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ अयमस्यमस्मि = ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ इति प्रतिपद्यते

न हि तस्य = ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ शब्दादिवत्

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ यदन्तया = ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
 ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

स्वस्वरूप उपलक्षयितुं प्राक्यं

اسیابی جو طبعاً ہے۔ اس کے جاننے کی = स्वसंवेदन سے संविदित کہوں

तस्यैव विधायः १ नित्योदित २ नित्योदित

उपदेष्टव्यं प्रापि = $\frac{1}{2}$ स्थापि तदानीमेव = $\frac{1}{2}$

प्रमिष्यज्यमानत्वात् २५ उत्तमेषां द्वावेन

۵۷ پدہ: کُت: = اے دوستِ مام دیا (یعنی اسی امنی ویا)

यस्तु = ३ इवे मन्यते = ५६१

यस्यांचिता = $\frac{1}{2}$ पराचिता दयः

سکری خٹا کا رکھنے سے ستمی سرتوت کی

सा चित्तैव = ५५० चिन्तातर = ५५० चिन्ता
कारण २५०

नं प्रतरालवति $\frac{1}{2}$ = १

विद्यते = २० वस्तु प्रत्येक = २०

यत् = १. चिन्ताद्वय = स्वरूप व्यासरेकेण
२. चिन्ताद्वय = स्वरूप व्यासरेकेण

उपलक्षणीयात्मकं = द्वितीयं चित्ताकारं स्यात्
=

अनुसंधाने

यद्वासाँ = २५०० अतः सप्तवनीयो

अनुसंधाता = २३ = २३ = २३
अनुसंधये = २३ = २३ = २३

अनुसंधये = २३ = २३ = २३

व्यापक = २३ = २३ = २३

विप्रतद = २३ = २३ = २३

अनुसंधये = २३ = २३ = २३

अनुसंधये = २३ = २३ = २३

अत एव वृत्तिकृता = २३ = २३ = २३

चिन्ताद्वयान्ते व्यापकतया अनुभायमानः

{ चिन्ताद्वयान्ते व्यापकतया अनुभायमानः
अनुसंधये = २३ = २३ = २३ }

अतः = रसः निन्दु = निन्दनं अतः नादो = नादः

रसः रसः रसः
रसः रसः रसः
रसः रसः रसः
रसः रसः रसः

रूपम

रसः रसः रसः

रसः

रसः

रसः रसः रसः

पर्वतन्ते

रसः

रसः रसः रसः

क्षोभकत्वेन

रसः

रसः रसः रसः

(रसः रसः रसः) रसः रसः रसः

अतः = रसः अतः = रसः

उन्मेषात् रसः रसः

जागराद्यस्वरस्थागत = सुखदुःखाद्य

रसः रसः रसः

अनुभवदशासु

रसः रसः रसः

प्रवधानेन

रसः रसः रसः

→ प्रतिक्षाशा विनश्चर विचित्र परतन्त्र तुच्छरूपात्
= برکھن وہ ناشی میں۔ ناما برکھن کی۔ مانت میں۔ کھوکھل میں

वेद्यवस्तुना वेद्यमयेश

نہ ہرکھن میں
(۱۱۸)

भाव्यमानात् सर्वकाशभूतात्
= भाوی مانا کر کے =

अचिरेण

3 = سرکھان ہوتے

= कल्पेन =

نہ ہرکھن میں

सतानि सिद्धविद्वानि कालेन

क्षोभकत्वेन

→ संतोष स्मयाभि
मानादिभिः

= संतोष پرستی میں ہرکھن کرنا۔ اس (کھوکھل) کے

चित्तव्युत्थाप

= चित्त کو بھڑکانے میں

देहिना

= दे

(اس) دیکھو

वितराम =

पनमूलिन

देहाद्यज्ञप्रत्ययस्य

= देہ کے

दیکھو
جو

योगिनः

(اس) کے

‘पर्वतन्ते’ → $\text{पर्वतानि} = \text{पर्वतानि}$

कानि तानि? = कानि

‘विन्दु’ → $\text{भूमध्यादी प्रदेशे} = \text{भूमध्यादी प्रदेशे}$

द्वयनाभ्यास प्रकषे =

प्रवर्धमानो $\text{उत्तरोत्तर} = \text{उत्तरोत्तर}$

$\text{प्रसाद} = \text{प्रसाद} \rightarrow \text{तेजोविशेषो} = \text{तेजोविशेषो}$

यो = $\text{विन्दुभेदा} = \text{विन्दुभेदा}$

$\text{अभ्यासात्} = \text{अभ्यासात्}$

$\text{धरातत्त्वध्यायि} = \text{धरातत्त्वध्यायि}$
नाम

$\text{अभिव्यज्यते} = \text{अभिव्यज्यते}$

116/

तथा = ५५५ "बादी" = २०८ →

वेद्यवत् = स्वरूपार्थे न्यो = न्यो

धनी = ७५ चिह्न = ५

धन ३५   गुरु अकर सुनि =   क्रम से ४४

सूक्ष्मणीभावा ॐ ह्रीं पाभिव्यज्यमान् ॐ ह्रीं

मधुमत्त = अक्षर
मधुकर = अक्षर

इति श्रीमद्भगवद्गीतायां अष्टादशोऽध्यायः समाप्तः

स्वोच्चरितो

દવાનિવિષ્ણો

यं = ॐ व्योम तत्त्व = ॐ

प्रभ्यासिनः $\frac{1}{2}$ श्रावन्ति

तथा = $\frac{1}{2}$ "रूपं" = $\frac{1}{2}$ सन्धि

→ सत्तमसाधन = प्रभावशक्ति

सति

कर्मोद्यम = सफल

तत तत दृश्यवस्तु आकार =
दृष्टानं = रस रस रस रस रस
= रस रस रस

यत् = ३ तेजस्तत्त्वव्यक्षानिक्षिप्त

॥१॥ मत्तया = रस निरीक्षन्ते = रस

तथा = रस "रसो" = रस →

रसवत्तवस्तु विरहेपि = रस रस रस
= रस रस रस रस रस

= रस रस रस रस रस

रस लाल = रस रस = रस
लम्बिका = रस

रस धारणा निरतै रस रस रस

रस रस रस रस रस रस रस रस
उपलभ्यते
रस रस रस रस रस
= रस रस रस रस रस

دو کون فوٹک
وہاں ہوا

पवनतत्त्वध्यायिनां = ३

وہاں ہوا

स्पष्टविशेषोऽपि

سرس ۳

यः = 3

अभिध्ययैत

= ३

सोऽपि

अस्मात्

प्रवर्तते

= ३

इति सूत्रदृष्टव्यम् = ३

= ३

इदमत्र तात्पर्यम्

= ३

{ ३ } = ३

उन्मेषाभ्यासयोगिना

= ३

तत तत धारणाद्यभ्यास

= ३

३

جو ان کو در سے لٹتی
ساری لڑکی کو ملدی
میں مرانت بولی میں

श्रीनि चिरलयास्वादि सविर
 प्राप्यासु = कर्म विरम्य प्रवेष्टुं प्रारब्धं भवति

एतासु उपलब्धेषु = ان گناؤں میں संतोषिता न
 भावम् = خوش نشین برافراشته (امیر اعظم)

୧୯୮

निश्चय = ५००० १/१०० प्रारम्भ प्रत्यह
५००० = भूतव

मादासाम्
 अस्त्युक्ताद = अस्की नैव
 - - - - -

اسلامی کونسل
کرم سے منہ میں

سپتا شتتار یوگیناں
کرم ماہی ویاسی

لکھنؤ کی جامعہ
بکسٹون

उ-मे ष अभ्यासयोगिनां = جواب المسائل =

तत् क्रमसंधिविश्रुतम्

१२ अक्रामेरुपि प्रवर्तते - ७०८८१

इति तथैव निर्दिष्टाः

व्याख्यातमेतत् -

وہا کہیں کہیں

“ अतोऽस्मात् उमेवात ”

اسی کے لئے یہ کہی گئی ہے -

इत्यादिना वृत्तौ : इस प्रकार के वृत्तों में

इदानीं तत् -

सर्वम् = ५७ उमेवोपदेशेन = इस अर्थ के अर्थ में

प्रात्मनो → देहादिवेद्यन्यतिरिक्त स्वरूपतां

(सर्वव्यापक) (सर्वव्यापक)

इस अर्थ में सर्वव्यापक

प्राक् बहुभिः प्रकारैः = पूर्व में अनेक प्रकारों से

प्रतिपादितो = संक्षेप = संग्रहेण

प्रतिपाद्य = इदानीं तथैव

तस्य = सकललोक

स्वानभव

= सिद्ध

= प्रदर्शनी

प्रतिपादयन् व्यवहारैः

विश्वरूपतां

= संक्षेपता = संक्षेप

समस्त प्रकरणार्थिता ^{सर्वप्रकार}
पर्यन्त =

आह =

दिदृक्षयेव सर्वाथानि यदा व्याप्यावतिष्ठते
तदा किं बहुनोक्तेन स्वयमेवावभोत्स्यते ॥२३॥

दिदृक्षयेव = सर्वप्रकार सर्वाथानि
यदा = व्याप्यावतिष्ठते
तदा = किं बहुन उक्तेन
स्वयमेव = अवभोत्स्यते
'यदा' = यस्मिन् काले
साधको = "दिदृक्षयेव"
= साधक

→ द्रष्टुमिदं यथा =

"सर्वाथानि" =

अखिलान् प्रमीय पदवी

जुषो = जो पदवी प्रदीप
को वसुधैव कुटुम्बकम्

انہیں مجاہد میں

انہیں مجاہد میں جو باطن پر
भवान् 'व्याप्य'

→ स्वसंविप्रकाशेन आच्छाद्य
انہی محبت پر روشنی سے
(سوا ۷۷ مجاہد پر روشنی)

→ तदन्तर्लीनान् कृत्वा
انہی محبت میں
= (انہی محبت میں جو باطن میں) (انہی محبت میں)

→ "पवतिष्ठते" →
پھیلتا ہے۔

→ नानात्वदर्शनेन भ्रान्तिः
नानاत्वदर्शन میں =

निवृत्तेरे
ان سے
=

एकता तत्त्वे
विश्राम्यति
= (انہی محبت میں جو باطن میں) (انہی محبت میں)

"तदा" → तस्या दशायां यत्फलमनुभूयते
= (انہی محبت میں جو باطن میں) (انہی محبت میں)

तत्र =

"कहना" = भयासा
"उक्तेन" =

फलाभिधानेन
"किं"
= (انہی محبت میں جو باطن میں) (انہی محبت میں)

انہی محبت میں جو باطن میں
= (انہی محبت میں جو باطن میں) (انہی محبت میں)

منہ

مرستہ میں ہے
 * سوانحی و تحقیقی
 جاننے کی اہمیت
 - تیرا سونا
 جاننے کی اہمیت
 جاننے کی اہمیت

وہابی مکتبہ = ندوۃ الدینیہ = عرفیہ مدرسہ

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 श्रीमद्भगवद्गीता
 अर्जुनसंवादे
 श्रीकृष्ण उवाच ॥

भावभेदे हेतो इदन्ता प्रत्ययस्य

نیشا و بیابان [۲۱] ۲۲ - ۲۳

(دفعہ اولیٰ ۲) اس کا افسر = ۳۹۱ - ۳۸۷ = ۴

क्षेत्रज्ञ = २० सप्तम

اس وقت یہ صبر اس کے ساتھ کہ وہ نہ ہو

भावानां तत् तत् = ७ दिदृक्षितानां तथा

परमात्मस्वभावात् परमविल जगत् भावानाम्
समवेद एव = १०

इति पूर्वोपदिष्ट

वि व्यतिक्ति = १०

परमेश्वरी अभ्यासात्

उपलक्षणाक्षरानां
उपलक्षणाक्षरानां = १०

अभिहितदिदृक्षाक्षरानां

चक्षुषं

योगिने प्रत्येव = १०

प्रथम उपदेशः = १०

मायाप्राप्ति जानितेन

हि = १०

तिस्कृत = १०

اس کی تفسیر
دیکھو

सम्यक् ज्ञानदृष्ट

سب سے زیادہ

اس سے (صحیح) و (سچ) =

एकमेव = निर्विभाग चिन्मात्र

ایک ہی چہ

स्वरूपमात्म ताव =

प्रमातृभेदेन प्रमेय भेदेन =

प्रमाण

प्रमाण

प्रमाण

प्रमाण

नानारूपे पश्यन्तो =

दिदक्षित दृष्ट्वाद्य =

लक्षण

अवस्था =

अविभाग

भावाना परिकल्प

भाव

दिदक्षित नाम

तेषा =

जीवस्वभावत्

अभेद

वस्तु

=

सन्तमेव

न

परमबुद्ध = श्रीगुरुदेव

(میرزا کا کہنا)

कृती = اس قدر سے جगत् भावानو

परमात्म स्वरूपा नाम ॐ भवे प्रतिपद्यते न

तदा - ५५ योगिन इव = ५५

दृष्टान्तिकतः $\frac{1}{2}$ स्वदिदृक्षा क्षयः

رینا لقا دیگاہ ^{۲۲} رنہ ہی دیگاہی ہی (جس) ۲۲

کامیابی دینا =

१५ स्वभाव = $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$

اسی صفحہ کی نوٹ . ۱۱

अखिलभुवन = संपूर्ण विश्व

भावाभासानां = अष्टादशानां
 भावाभासानां = अष्टादशानां

معاذ بن ابراهيم

ॐ भवेद्देवाना = ॐ देवाना

निर्भेदः = एकत्वम्

$\frac{1}{\sqrt{2}} = \frac{\sqrt{2}}{2}$

भाषितं यम

$\text{०या२०यातमेतत्} = \frac{\pi}{\sqrt{2}}$

“ दिदक्षा इष्टमिच्छा तदवस्थास्य ३० ”

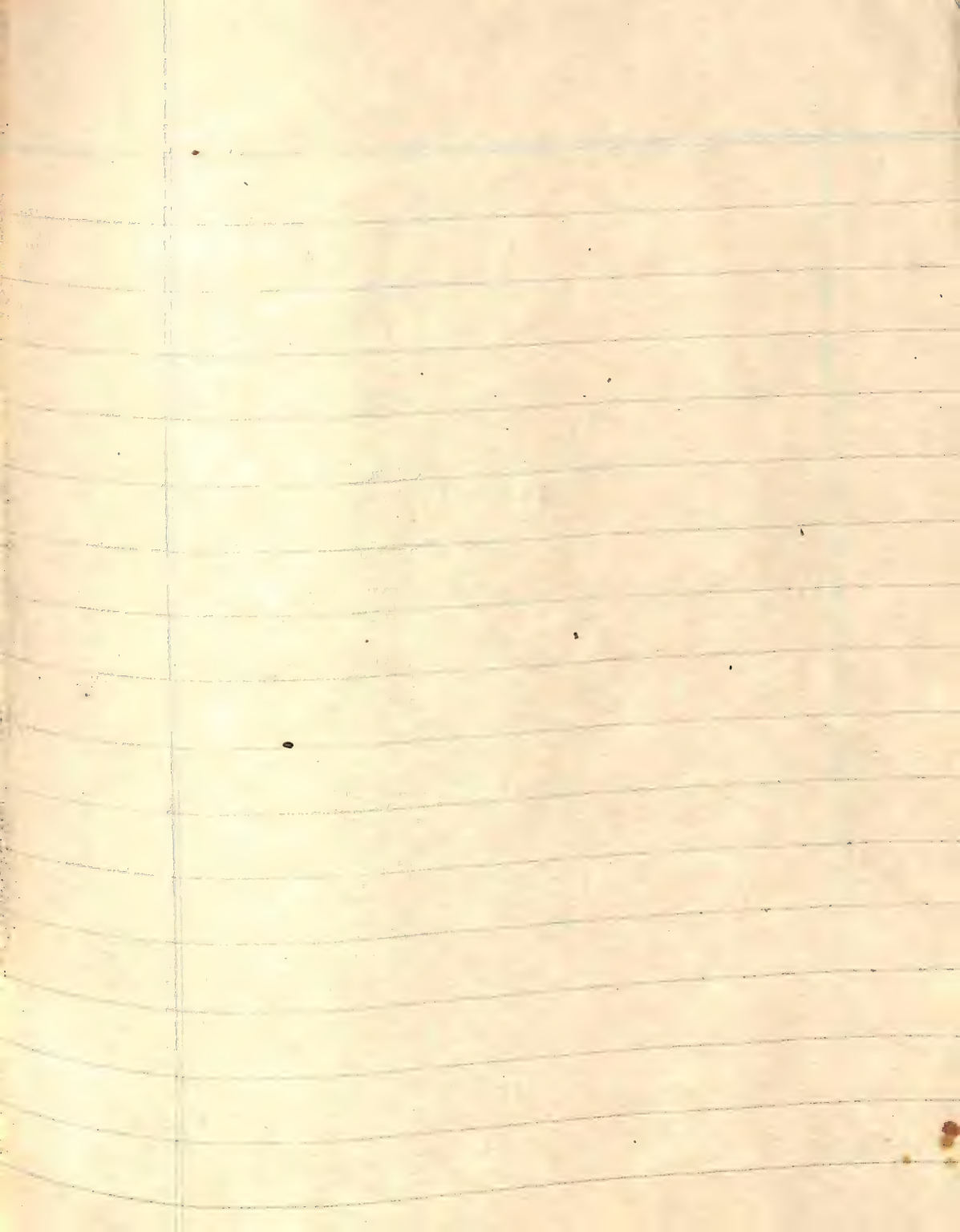
دکتر محمد ابراهيم رضى الله عنه

इत्यादिना वृत्तो ॥१३॥

21.3.67

مایا شہقی سے ادا ہوا دل کب کب مرے۔ اسی سے نزدیکی میں مائیں مرد و بیوت صاف کئے ہیں جو دنیا
کی گمان و شکی اچھی طرح کھینچے ہو۔ تو ہر اسی سے پر مائیں بھائیوں پر صبر و صبر سے پیری
بھائی کو نانا دیتا ہے دکھایا ہے۔ مطلب جو دیکھنے کی اچھیا میں۔ سامنے خود دکھایا ہو۔ یا دکھایا
جو کچھ ہو۔ اسی کو دیا ہے بھائیوں سے کلنا کرنا ہے۔

مانن ۾ پئي صاحب ڇوڪري
 ياشي مانن ياشي مانن
 دوشونن عالمن صاحب ڇوڪري
 منتر گيسي وڌي بيون پڌر ڇوڪري
 نادر ڇوڪري صاحب ڇوڪري
 پرتا ناسر رب ڇوڪري
 ياشي مانن ياشي مانن

اڪي رام ته اڪي رحمان وڏو
 اڪي شام ته اڪي سگهان وڏو
 اڪي کرشن ته اڪي پيروان وڏو
 اڪي الله ته اڪي حقوان وڏو
 نادر ڇوڪري صاحب ڇوڪري
 ياشي مانن ياشي مانن

اڪي مندن محمد اڪي ڇوڪري
 اڪي حنفي بن بابائين ڇوڪري
 اڪي منهن منتر ڇوڪري
 نادر ڇوڪري صاحب ڇوڪري
 ياشي مانن ياشي مانن

सा = ४ - ति
तौ = २० - तः
ते = २० - वन्ति.

तु = २०
ता = २०
ता = २०
तेन = २०
ताभ्याम् = २०
तौ = २०

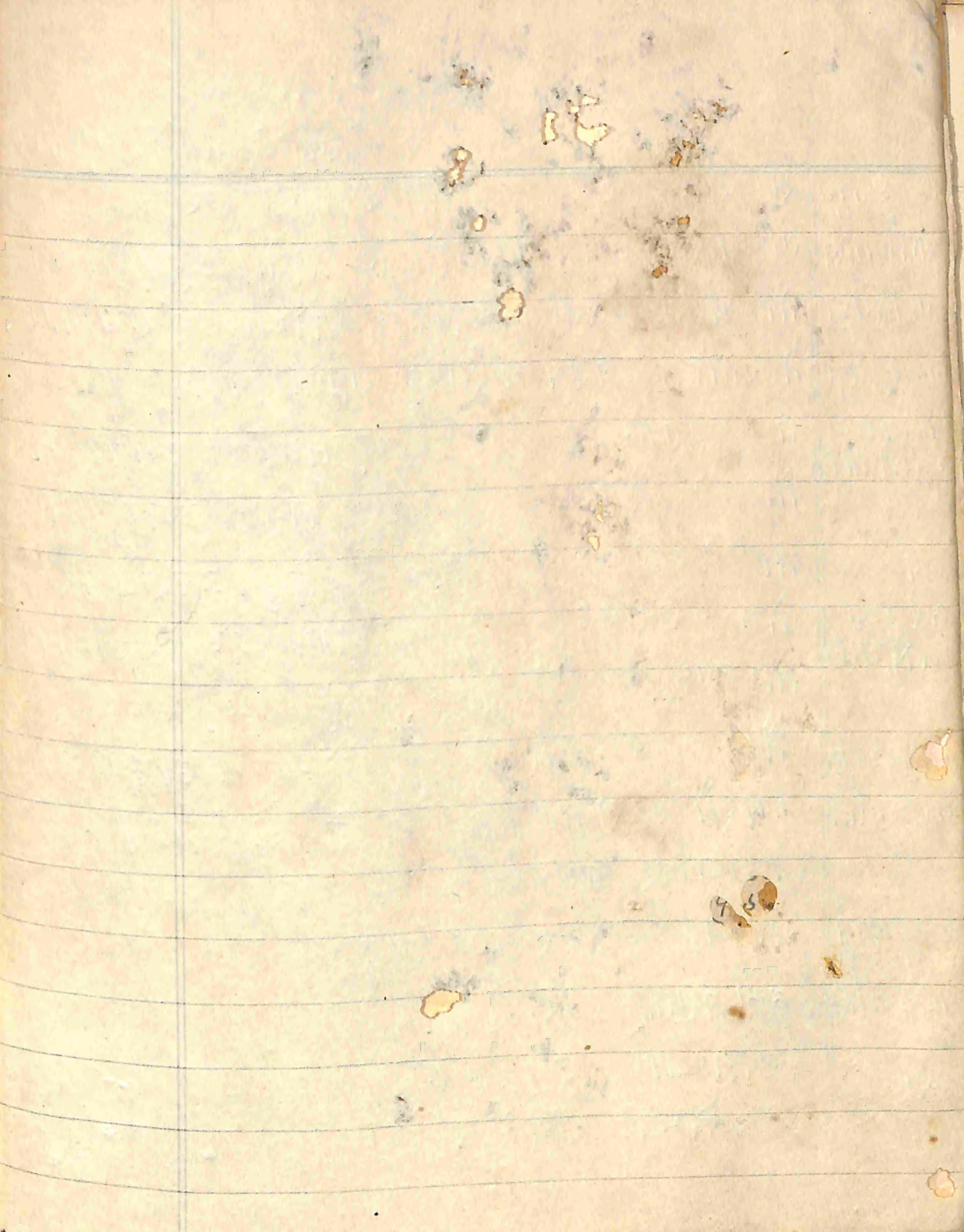
तस्मै - २०
ताभ्याम् = २०
तेभ्यः = २०

तस्मात् = २०
ताभ्याम् = २०
तेभ्यः = २०

तस्य - २०
तयोः - २०
तेषां - २०
तस्मिन् - २०

तयोः - २०
तेषां - २०

संबन्ध का रत्न पृष्ठी वि.

३

१. एकवचन	सः =	तस्य	उसका
कर्तृकात्	सः करे	तयोः	उन दोनों का
२. द्विवचन	तौ कुसंतः	तेषां	उन सबों का
३. बहुवचन	ते कुर्वन्ति	तेषु	उन सबों पर
कर्मकात्	तं	तस्मिन्	उस पर, में
द्वितीयादि	तौ वेदोक्तौ	द्वि	तयोः उन दोनों पर
व.	ता वे सबों का	व.	तेषु उन सबों पर
कारणका	तेन	अथवा	प्रथमादि
एतीयादि	तस्मात्	हे	राम
प्रदानक	तेषु	हे	राम लक्ष्मणो
चतुर्थी	तस्मै	हे	लोकाः
	तान्		
अपादान	तेभ्यः		
वचन	तस्मात्		
पञ्चमी	तान्		
दि.	तेभ्यः		
व.	तान्		
	तेभ्यः		

7560
4840
27-20

वर्तमान काल

प्रश्न सः कदाति भाविष्यति
 तौ भाविष्यतः
 ते भाविष्यन्ति

मध्यम उरु लं करोषि
 उरुं कुरु कुरुः
 शय कुरुय ॥
 उत्तम उरु मृहं करोमि
 मृगं कुरुः
 वयं ॥ कुरुः ॥

$$8.40 \times 9$$

29.00

2.11

1.20

3.50

75.60

111.51

29.00

82.51

7.00

75.60

12.10

63.50

2

72

3.60

75.60

29.00

2.00

6.91

4

1.75

3.50

8.40 $5\frac{1}{2}$

31.75

2.20×5

11.00

1.10

12.10

7/5

9.66

19.32

9.50

19.50

Debit 17
Self 7

Debit 1.75
Debit 1.75
Self 4.50

Debit 12.10
Debit 31.75
Self 31.75

12.10
12.10
24.20

48.40

